

ALMANAK

VOOR DE

Nederduitsch Hervormde Kerk van Afrika

voor het jaar Onzes Heren

1924.

*Uitgegeven van wege de Algemene Vergadering
der Nederduitsch Hervormde Kerk.*

18e JAAR

Hoofd Redacteur : - - - - Ds. JAC. VAN BELKUM.

Redacteuren : Dr. S. P. ENGELBRECHT, Ds. P. W. ENNIS,
Ds. J. J. KUHN.

Gedrukt ter Volkstem Drukkerij, Pretoria.

1923.

DE NATIONALE BANK VAN ZUID-AFRIKA, BEPERKT.

(Waarmede de Bank van Afrika, Bpkt., opgericht in 1879; de Nationale Bank der Oranjerivier-Kolonie, Bpkt., opgericht in 1877; en de Natal Bank, Bpkt., opgericht in 1854, zijn vereenigd.)

Bankiers der Unieregeering in Transvaal, den Oranje-Vrijstaat, en Natal.

Gemachtigd Kapitaal £2,800,000
Geplaatst en Gestort Kapitaal £2,075,500

HOOFDKANTOOR: PRETORIA.

Kantoren te Londen: Circus Place, London Wall, London, E.C.2.
111, St. Martin's Lane, Trafalgar Square, W.C.2.

Kantoor te Nieuw-York: 44 Beaver Street (Wall St. District),
Nieuw-York.

Kantoor te Bombay: Eruckshaw Gebouw, Hornby Road.

Tevens Bijkantoren te Antwerpen (België), Port Louis (Mauritius).

AGENTEN IN ROTTERDAM EN AMSTERDAM.

Agenten in Britsch West-Afrika, den Belgischen Congo, op Madagascar, enz., en in de belangrijkste steden der wereld.

DE BANK HEEFT BIJKANTOREN EN AGENTSCHAPPEN

in de voornaamste steden in de Zuid-Afrikaansche Unie, in Zuid-West Afrika, Rhodesië, Nyassaland, Portugeesch Oost-Afrika, Kenya Kolonie en Tanganyika-gebied.

Bankzaken van alle soorten worden door alle Bijkantoren ondernomen.

Rekeningen-Courant worden op de gebruikelijke voorwaarden geopend, en Deposito's worden voor vastgestelde termijnen aangenomen, tegen een rentevoet, welke op aanvraag zal worden medegedeeld.

Spaarrekeningen worden overeenkomstig de bepalingen geopend.

Wissels op alle plaatsen worden verhandeld en geïnd.

Credietbrieven en Wissels worden afgegeven en Handelscredieten worden gevestigd

op alle Bijkantoren en Agentschappen der Bank in Afrika en het buitenland.

De Reizigers-Credietbrieven der Bank zijn in de geheele wereld geldig.

Belegging in, en verkoop van, allerhande Zuid-Afrikaansche en buitenlandsche effecten. Dividenden en lijfrenten worden geïnd.

De Bank belast zich met de behandeling van Executeurs- en Voogdij-zaken.

Brandkluizen zijn beschikbaar voor de veilige bewaring van documenten en ander door cliënten der Bank gedeponseed eigendom.

Keur-Afdeeling.—Goud, Tin, en alle Minerale Ertsen, worden gekeurd en te gelde gemaakt.

De Ambtenaren der Bank zijn, wat de handelingen harer cliënten betreft, tot geheimhouding verplicht.

INHOUD.

	Blz.
Voorbericht	5
Feest- en Vakatedagen	7
Bijbelse Kalender	9
Historiese Kalender	33
Posttarief	57
Nederduits Hervormde Kerk	65
Dienstdoende Predikanten op 1 Nov.	117
Predikanten sedert 1853	119
Gerechtigheid verhoogt een volk, door Ds. L. E. Brandt	123
Wie moet huisbezoek doen? door Ds. J. van Belkum	132
De Heilige Drie-Eenheid, door Dr. H. C. M. Fourie	139
De Herderloosheid onder de Voortrekkers met vijf portretten, door Dr. S. P. Engelbrecht	157
Verzen, door Ds. G. E. Alers	164
De Doop, door Ds. J. J. Kuhn	169
Paul Kruger, met drie portretten, door Dr. S. P. Engelbrecht	178
Blijf bij ons Heer!	181
Vastrappers, met portret, door Dr. S. P. Engelbrecht	182
Jesaja 1, door Ds. W. P. J. Poën	185
Spookgeloof, of Spiritisme, door Ds. J. J. Kuhn	190
Liefde in 't huisgezin, door Ds. W. P. J. Poën	197
Johannes Jacobus Botha, met portret, door Dr. S. P. Engelbrecht	198
De Zondares, door Ds. G. E. Alers	200
Oud-Pretoria, met twee portretten, door Dr. S. P. Engelbrecht	203
Uit Oost Afrika, met drie portretten	205
De Kerkeraad van Gwelo, met portret	206
Herv. Weeshuis, Krugersdorp, met portret	207
Bijlagen: portretten van de Inwijding van een kanon in 1873, tegenover pag. 96; van een nachtmaalsviering te Potchefstroom omstreeks 1880, tegenover pag. 128; en Ph. R. Botha, tegenover pag. 160, door Dr. S. P. Engelbrecht.	

“K Y M A C”

'n Merkwaardige Vergelyking.

	Kalk en Swail Dips.	Arsenicum Bevattende Dips.	“K Y M A C”.
HET OORDEEL VAN DE FABRIKANTEN.	Wij verkopen Kalk en Swail Dips, maar bevelen hulle niet aan voor Zuidafrika.	Wij verkopen arsenikumhoudende Dips maar bevelen hulle niet aan voor Zuidafrika.	Wij verkopen “K Y M A C” en bevelen het aan voor Zuidafrika.
INVLOED OP DE WOL, BOKHAAR EN BEESTEN.	Maakt het bros, beschadigt de vacht.	Kan het grof en dof maken. Altijd 't gevaar van Arsenikum vergiftiging en de noodzakelijkheid om de dieren weer in konditie te brengen.	Verhoogt het gewicht en de glans. Verbetert de lengte en de sterkte van de wol. Maakt geen vlekken.
INVLOED OP BOSLUIZEN KEDS EN LUIZEN.	GEEN.	Invloed langzaam en onzeker. Kan uit de wol worden gewassen, vóór 't z'n werk heeft gedaan.	Verdelgt alle keds, luizen en Paralytic Bosluizen onmiddellik. Verbindt de insektenverdelgende eigenschappen stevig met de wol, en voorkomt zodoende herbesmetting.
INVLOED OP BRANDZIEKTE.	Geneest Brandziekte met grote kosten, op 'n verslapping van 1-25.	Onder gunstige omstandigheden geneest 't brandziekte, maar 't is gevaarlik om 'n tweede dipping te geven op de volle sterkte.	Geneest Brandziekte, op de rekord verslapping van 1 op 150. De tweede dipping kan gegeven worden op volledige sterkte en verzekert volmaakte geneezing.
GEMAKKELIKHEID IN GEBRUIK.	Verhoogde kosten van vervoer, als 'n gevolg van de lage verslapping.	Ten gevolge van de hevig vergiftige aard, kan alleen met de grootste voorzichtigheid worden gebruikt.	Elke kleine bus verschaft 'n rekord hoeveelheid van doeltreffend dipwater. Niet vergiftig voor mensen en dieren.

Aanvraag bij KYNOCH & McDOUGALL (Z.A.), BPK.,
Postbus 1901, DURBAN.

VOORBERICHT.

Op de omslag en het titelblad van deze uitgave van de Almanak vindt de lezer het zegel van de Ned. Hervormde Kerk, dat meer dan veertig jaren geleden officiëel door de Algemene Kerkvergadering is aangenomen. Door een samenloop van omstandigheden is dit zegel in onbruik geraakt. Wij menen, daar het nog altijd het officiële zegel der kerk is, het op de Almanak te moeten gebruiken. Misschien zou het wenselik zijn dat de Kommissie der Algemene Kerkvergadering het gebruike op haar officiële stukken, en tevens de aandacht van de Kerkeraden er op vestige om hetzelfde te doen, teneinde dit zegel, vastgesteld in de dagen toen de Hervormde Kerk nog de Staatskerk was, weer algemeen te doen gebruiken.

De Redaktie brengt haar dank aan allen die bijdragen gezonden hebben, alsook aan de Administrateur voor zijn moeite wat betreft het zakendeel.

En nu gaat deze achttiende jaargang de wereld in. Voor velen zij het ten zegen!

DE REDAKTIE.

SUID AFRIKAANSE BOEKWINKEL.

215 PRETORIUSSTRAAT.

Postbus 1016. PRETORIA. Telefoon 1159.
Telegramadres: "SUIDABOEK".

Wij houden grote voorraad van AFRIKAANSE, HOLLANDSE en ENGELSE BOEKEN, WOORDEBOEKEN, STUDIEBOEKEN, enz., enz.
VRAAG ONZE PRIJSLIJSTEN.

Op vlugge bediening en billike pryzen kan U rekenen.

KORAALBOEKEN.

WOP KORAALBOEKEN, Psalmen en Gezangen, 2 dln. gebonden £1.12.6
DERX KORAALBOEK, Psalmen en Gezangen, in één deel gebonden, half leren band, £2.12.6.
ROCCO DE VILLIERS KORAALBOEK, Psalmen en Gezangen, £1.1.0.
DOORTMOND KORAALBOEK, Psalmen en Gezangen, in Letter-accorden, 2 dln., £1.2.6.
DE HEER KORAALBOEK, Psalmen en Gezangen, in Cijfer-accorden, 17/6.

Al deze pryzen zijn posvtrij.

PSALM- en GEZANGBOEKEN, zonder note, 1/5.

PSALM- en GEZANGBOEKEN, eerste vers op note, 3½ x 2½ duim, 3/9, 4/9, 6/3, 7/9, 9/9, 10/9.

Afzonderlik gebonde in lere kassie, 9/9, 10/9, 12/9, 15/-. 18/-. 21/6.

Alle verse op note, 5 x 3 duim, 11/-. 13/-. 15/-. 18/-. 19/-. 20/6.

Alle verse op note, 6 x 3½ duim, 18/-. 21/6.

Alle verse op note, grote druk, 6½ x 4 duim, gebonde in sterk lere band, vergulde snee, 21/6. Idem linne band, 13/-.
36 **PSALME** in Afrikaans, berijm deur Totius, musiek deur Jannasch, 9 x 6 duim, 7/6.

NIEUWE MELODIEËN VOOR ENIGE DER PSALMEN, Tonic Solfa, 4½ x 6½, 1/1.

PSALMEN en GEZANGEN, Tonic Solfa, 4½ x 6½, 12/-.
Dezelfde met betere band en goud snee, 4½ x 6½, 14/6.

BIJBELS, klein formaat, 5½ x 3½ duim, 1/7; 6 x 4 duim, 3/6; 6½ x 4½, 4/-

BIJBELS met duim Index, 6 x 4, 8/- en 11/-; 6½ x 4½, 12/-. Gebonden in leer met overslaande kante.

BIJBELS met duim Index, 7 x 5, 14/3; dieselfde, "India paper", 7 x 5, 18/3. Gebonden in leer met overslaande kante.

GROTE BIJBELS, 7½ x 5½ duim, 5/6; in leer gebonden, 8/6. 10½ x 7 duim, grote druk: 12/-. in sterk linnen gebonden. 15/-. in leer gebonden met vergulde snee.

GROOT 4° BIJBELS, 12½ x 9, sterk gebonden, goud op snee, 23/-; dieselfde, mooiere band, 30/6.

STATEN BIJBELS: 17½ x 12 duim, gebonden in rood juchtleer met koperen hoeken en knippen, £9.0.0.

DIE VIER EVANGELIEË EN DIE PSALME, 6 x 4 duim, 1/3; dieselfde met goud snee, 1/9.

Al deze pryzen zijn postvrij.

So juis het verskyn:

AFRIKAANS KOOKBOEK,

deur Jeanette C. van Duyn.

Sterk gebind, 266 bladsye, met afbeeldinge. Prys posvry 5/6.

STUUR AL U BOEKORDERS AAN ONS.

FEEST- EN VAKANTIEDAGEN.

Kerkelike Feestdagen.

Goede Vrijdag	18 April.
Paasdag	20 April.
Hemelvaartsdag	29 Mei.
Pinksteren	8 Juni.
Kerstfeest	25 Desember.

Kerkelike Gedenkdagen.

Hervormingsdag	31 Oktober.
----------------	-------------

Nationale Gedenkdagen.

Amajubadag	27 Februarie.
Dingaansdag	16 Desember.

Vakantiedagen.

Nieuwsjaarsdag	1 Januarie.
Paasmaandag	21 April.
Victoriadag	24 Mei.
Uniedag	31 Mei.
Boomplantdag	4 Augustus.
Bank Vakantiedag	6 Oktober.
2e Kerstdag	26 Desember.

VERDUISTERINGEN 1924.

Er zullen drie verduisteringen van de Zon en twee verduisteringen van de Maan zijn gedurende het jaar 1924.

(1) Een totale verduistering van de Maan op 20 Februarie. In Transvaal komt de Maan op tegen ondergaan van de Zon, juist wanneer de totale verduistering eindigt, de maan verlaat de schaduw van de aarde om 7.58 n.m. en de halfschaduw om 9.2 n.m.

(2) 'n Gedeeltelike verduistering van de zon op 5 Maart, zichtbaar tegen zonsondergang over het grootste gedeelte van de Kaap Provinsie, te Kaapstad begint de verduistering om 6.20 n.m., de grootste lichtverandering zijnde om 6.57 n.m.

(3) Een gedeeltelike verduistering van de Zon op 31 Julie, onzichtbaar in de Unie van Zuid Afrika.

(4) 'n Totale verduistering van de Maan op 14-15 Augustus zichtbaar van de Unie van Zuid Afrika. De Maan treedt in de Schaduw van de Aarde om 8.31 n.m., totale verduistering begint om 9.31 n.m., het midden van de verduistering 10.20 n.m., totale verduistering eindigt 11.9 n.m., en de maan verlaat de schaduw van de Aarde op 15 Augustus om 9 minuten over 12 in de morgen. Grootte van de verduistering 1.66 (Maans doorsnede—1).

(5) 'n Gedeeltelike verduistering van de Zon op 30 Augustus, onzichtbaar van de Unie van Zuid Afrika.

Er zal een door-snede van de Planeet Mercurius zijn over de Zonneschijf op 7-8 Mei, gedeeltelik zichtbaar in Zuid Afrika, Mercurius zijnde op de zonneschijf bij Zons opgang Mercurius verlaat de zonneschijf op 8 Mei 7.36 v.m.

SEIZOENEN VOOR 1924.

20 Maart (Equinox)	Begint de Herfst.
21 Juni (Kortste dag)	Begint de Winter.
23 September (Equinox)	Begint de Lente.
22 Desember (Langste dag)	Begint de Zomer.

De Universiteit van Stellenbosch

KANSELIER.

De Hoogeerw. Prof. P. J. G. de Vos, B.A., Litt. D.

DE RAAD.

De Hoogeerw. Prof. A. Moorrees, Litt. D., Vicekanselier.
De WelEerw. Heer D. S. Botha.
De Weled. Heer V. E. P. Bradshaw.
De Weled. Heer Dr. G. C. Cillie, Rektor.
De Weled. Heer W. B. de Villiers.
De Weled. Heer T. J. de Waal.
De Weled. Heer Prof. S. F. N. Gie.
De WelEerw. Heer P. G. J. Meiring.
De Weled. Heer A. F. Markötter.

De HoogEd. Heer J. X. Merriman.
De Weled. Heer C. M. Neethling.
De Weled. Heer J. H. Neethling.
De Weled. Heer K. B. Quinan.
De Weled. Heer J. Rawbone.
De Weled. Heer Prof. J. J. Smith.
De Weled. Heer J. G. van der Horst.
De Weled. Heer Prof. C. D. van der Merwe.
De HoogEd. Gestr. Heer H. S. van Zijl.
De Weled. Heer J. P. de Wet.

DE STAF.

IN DE FAKULTEIT VAN LETTEREN EN WIJSBEGEERTE:

P. van Braam, M.A., Litt. D., Professor in Latijn.
C. S. Edgar, M.A., Professor in Grieks.
J. Basson, M.A., Ph.D., Professor in Klassieken.
W. A. Joubert, B.A., Theol. D., Professor in Nederlands.
E. C. Pienaar, B.A., Litt. D., Professor in Nederlands.
A. E. Bouman, Litt. D., Professor in Germaanse Filologie.
J. J. Smith, B.A., (Barrister-at-Law, Middle Temple, Lond.). Jan Marais—Professor in 't Afrikaans.
Lydia van Niekerk, B.A., Litt. D., Buitengewone Professor in 't Nederlands.
H. C. Notcutt, B.A., Professor in Engels.
E. Friedlaender, D. Phil., (Ex. pro. fac. doc.) Oberlehrer, Professor in Duits.
W. Blommaert, Litt. D., Professor in Geschiedenis.
S. F. N. Gie, B.A., Ph. D., Professor in Zuid-Afrikaanse Geschiedenis.
P. Serton, Litt. D., Professor in Aardrijkskunde.
N. J. Brummer, M.A., B.D., Prof. in Sedeleer en Staatskunde.
R. W. Wilcocks, B.A., Ph.D., Professor in Logika en Zielkunde.
J. F. W. Grosskopf, M.A., Jur. Dr., Professor in Staathuishoudkunde.
En 6 Lektoren.

IN DE FAKULTEIT VAN WIS- EN NATUURKUNDE:

A. H. Mackenzie, M.A., Professor in Wiskunde.
E. T. Stegmann, B.A., D.Sc., Professor in Wiskunde.
J. T. Morrison, M.A., B.Sc., F.R.S.E., Professor in Toegepaste Wiskunde.
W. E. Malherbe, B.A., B.Sc., Professor in Natuurkunde.
B. de St. J. van der Riet, M.A., Ph.D., Professor in de Organise Scheikunde.
C. D. van der Merwe, B.A., Ph.D., Professor in de Anorganiese Scheikunde.
F. du Toit, M.A., D. Chem., Professor in de Fysiese Scheikunde.
S. J. Shand, Ph.D., D.Sc., Professor in de Aardkunde.
G. C. Nel, B.A., D.Sc., Professor in de Plantkunde.
C. G. S. de Villiers, Ph.D., Professor in Dierkunde.
P. Battaerd, M.D., Professor in de Fysiologie.
En 7 Lektoren.

IN DE FAKULTEIT VAN ONDERWIJS:

G. Cillie, B.A., Ph.D., Professor in de Opvoedkunde.
D. A. A. Pauw, B.A., Professor in de Metodiek.
En 4 Lektoren.

IN DE FAKULTEIT VAN LANDBOUW:

A. I. Perold, B.A., Ph.D., Professor in Enologie en Wijnbouw.
J. H. Neethling, M.Sc., Professor in Landbou-Plantkunde.
O. S. H. Reinecke, B.S.A., Professor in Vruchteteelt.
I. de V. Malherbe, B.A., Ph.D., Professor in Landbou-Scheikunde.
C. K. Brain, M.A., D.Sc., Professor in Entomologie.
J. H. W. Th. Reimers, Landb. Eng., Professor in Vee- en Zuivelbereiding.
P. van der Bijl, M.A., D.Sc., Professor in Plantepathologie.
J. S. Marais, B.A., Ph.D., Lektor in Akkerbouw.

IN DE FAKULTEIT VAN THEOLOGIE:

A. Moorrees, Litt. D., Professor in Kerkgeschiedenis.
J. du Plessis, B.A., B.D., Professor in Geschiedenis van de Godsdiensten, Grieks en N. T. Exegese.
E. E. van Rooyen, B.A., Theol. D., Professor in Apologetiek, Hebreeuws en O. T. Exegese.
B. B. Keet, M.A., Theol. D., Professor in Theologiese Etiek.

IN DE FAKULTEIT VAN RECHTSGELEERDHEID:

H. D. J. Bodenstein, LL.D., (Barrister-at-Law, Middle Temple, Lond.), Professor in Romeins-Hollands Recht.
W. M. R. Malherbe, LL.D., (Barrister-at-Law, Middle Temple, Lond.), Professor in Romeinse en Zuid-Afrikaanse Rechten.
Dr. H. Ver Loren van Themaat, Dr. in de Rechten en Dr. in de Staatswetenschappen, Lektor in Staatsrecht.

JANUARI, 31 Dagen.

1	Din.	Ik sterk U. Jesaja 41 : 10.
2	W.	Ook help ik U. Jesaja 41 : 10.
3	Don.	Gij zult grooter dingen zien dan deze. Johannes 1 : 50.
4	Vr.	Zalig zijn de reinen van hart, zij zullen God zien. Matth. 5 : 8.
5	Zat.	De zegende ziel zal vetgemaakt worden. Spreuken 11 : 25.
6	Zon.	De Heer za niet verstooten in eeuwigheid. Klaagl. 3 : 31.
7	M.	Die tot mij komt, zal ik geenszins uitwerpen. Joh. 6 : 37.
8	Din.	Ik zal u rust geven. Mattheus 11 : 28.
9	W.	De nooddriftige zal niet voor altoos vergeten worden. Psalm 9 : 10.
10	Don.	Ik zal zekerlijk met u zijn. Exodus 3 : 12.
11	Vr.	Die overwint, ik zal hem geven te eten van den boom des levens. Openb. 2 : 7.
12	Zat.	Hij zal de voeten Zijner gunstgenooten bewaren. 1 Sam. 2 : 9.
13	Zon.	God zal alle tranen uit hunne oogen afwisschen. Openb. 2 : 4.
14	M.	Ik zal u behoeden overal, waarheen gij trekken zult. Genesis 28 : 15.
15	Din.	Mijn God zal mij hooren. Micha 7 : 7.
16	W.	Ik zal u geene weezen laten. Johannes 14 : 18.
17	Don.	Zoo gij u bekeert tot den Almachtige, gij zult gebouwd worden. Job 22 : 23.
18	Vr.	De Heer is mijn God. Zach. 13 : 9.
19	Zat.	De Heer is onzer gedachtig geweest. Hij zal zegenen. Psalm 115 : 12.
20	Zon.	De Heer zal u gedurig leiden. Jesaja 58 : 11.
21	M.	Hij zal zegenen, die Hem vreezen. Psalm 115 : 13.
22	Din.	Gij zult priesters des Heeren heeten. Jesaja 61 : 6.
23	W.	Een valsche tong is maar voor een oogenblik. Spreuken 12 : 19.
24	D.	Die mij eeren, zal Ik eeren. 1 Samuel 2 : 30.
25	Vr.	De woning der rechtvaardigen zal Hij zegenen. Spreuk. 3 : 33.
26	Zat.	De Heer maakt de gevangenen los. Psalm. 146 : 7.
27	Zon.	Gezegend zal zijn uw korf en uw baktrog. Deut. 28 : 5.
28	M.	Ik ben met u, om u te redden. Jeremia 1 : 8.
29	Din.	De Heer zal genade en eere geven. Psalm. 84 : 12.
30	W.	Den nederige geeft Hij genade. Jacobus 4 : 6.
31	Don.	Als een, dien zijne moeder troost, zal Ik u troosten. Jesaja 66 : 13.

PRYS 5/9. (POSVRY 6/3.)

Keurig geïllustreer met 53 volbl. illustrasies deur J. H. Isings.
 Ds. PAUL NEL, wat die boek van 'n Inleiding voorsien het, beveel dit hartelik aan vir gebruik
 in die huisgesinne of op skole.
 Hierdie Afrikaanse Kinderbybel is wat uitvoering betref een van die mooiste uitgawes
 op hierdie gebied.
 Die prys is daarby so uiters laag waardeur dit die boek uitstekend geskik maak vir
 prysuitdelings of vir skoolgebruik.

FEBRUARI, 29 Dagen.

1	Vr.	Een waarachtige lip zal bevestigd worden in eeuwigheid. Spreuken 12 : 19.
2	Zat.	Naakt tot God en Hij zal tot u naken. Jac. 4 : 8.
3	Zon.	De Heer zal hem ondersteunen op het ziekbed. Psalm 41 : 4.
4	M.	Weest in geen ding bezorgd. Philippensen 4 : 6.
5	Din.	Gij zult van mij niet vergeten worden. Jesaja 44 : 21.
6	W.	Die uwe wet beminnen, hebben groote vreeze. Psalm. 119 : 165.
7	Don.	Ik zal hunne ongerechtigheid vergeven. Jeremia 31 : 34.
8	Vr.	Hij verkiest voor ons onze erfenis. Psalm. 47 : 5.
9	Zat.	De begeerte der rechtvaardigen zal God geven. Spreuken 10 : 24.
10	Zon.	Ik, de Heere, zal naar Mijne schapen vragen. Ezech. 34:11.
11	M.	De rechtvaardige zal door het geloof leven. Rom. 1 : 17.
12	Din.	Die zich over den arme ontfermt, leent den Heer. Spreuken 19 : 7.
13	W.	De Heer opent de oogen der blinden. Psalm. 146 : 8.
14	Don.	De Heere zal het voor mij voleinden. Psalm. 138 : 8.
15	Vr.	Ik zal hun God zijn, en zij zullen Mij een volk zijn. 2 Kor. 6 : 16.
16	Zat.	De Heer uw God zal uwe gevangenis wenden. Deut. 30 : 3.
17	Zon.	De Heer is mij een Helper, ik zal niet vreezen. Hebr. 13 : 6.
18	M.	Komt, laat ons wederkeeren tot den Heer. Hosea 6 : 1.
19	Din.	Zalig zijn de barmhartigen, hun zal barmhartigheid geschieden. Matth. 5 : 7.
20	W.	De vromen zullen het goede beërven. Spreuken 28 : 10.
21	Don.	De Heer zal den nooddriftigen redden. Psalm 72 : 12.
22	Vr.	De Heer zal u opendoen, zijnen goeden schat. Deut. 28 : 12.
23	Zat.	In de wereld zult gij verdrukking hebben. Joh. 16 : 33.
24	Zon.	De Heere zal mijn gebed aannemen. Psalm. 6 : 10.
25	M.	Vrees niet; gij zult niet beschaamd worden. Jesaja 54 : 4.
26	Din.	De vreeze des Heeren vermeerdert de dagen. Spreuk. 10:27.
27	W.	De Heer heeft meer dan dit om u te geven. 2 Kron. 25 : 9.
28	Don.	De toekomst des Heeren genaakt. Jacobus 5 : 8.
29	Vr.	Die in den geest zaait, zal in den Geest het eeuwige leven maaien. Gal. 6 : 8.

DEZE PREDIKANT BEVEELT DE WITT'S PILLEN AAN.

De Eerw. J. H. BURN, B.O., F.R.S.E., schrijver van "Een Handboek van Troost van de Heiligen en Vaderen," "Dagboek van de Heiligen en Vaderen," "Antwoorden van de Heiligen en Vaderen," enz. van Whatfield Pasorie, Ipswich, Engeland, schrijft: "Na gedurende twee jaar lang te hebben geleden aan nieren en blaas-aandoeningen, had ik het geluk bekend te geraken met De Witt's Pillen, waardoor ik onmiddellike verlichting verkregen heb. Sedert die tijd heb ik er altijd voor gezorgd dat ik een hoeveelheid van dit middel in mijn bezit heb om aan de leden van mijn gemeente te geven die ook aan dergelijke aandoeningen lijden en in welk geval is het resultaat baie doeltreffend geweest en was de verlichting werkelijk wonderlijk."

Deze algemeen bekende Predikant, die meer dan veertig jaren lang 'n geestelike is geweest, legt getuigenis af over de heilzame invloed en het nut van De Witt's Pillen opdat andere mensen hun voordeel kunnen trekken van zijn ervaring. Wanneer U die prikkende steken in de gewrichten of spieren opmerkt, wanneer gij U bedrukt gevoelt, Uw ledematen pijn doen en opgezwollen zijn, of wanneer U last heeft van zuur op de maag of rugpijn, dan behoort U te weten dat de Natuur het signaal geeft van het naderen van de ene of andere vorm van nieren-aandoening, en indien de ziekteverschijnsels niet worden tegengegaan, dan zullen kwalen zoals Steen in de Blaas, Gravel, Chroniese Rumatiek of Jicht, Heupjicht of Lendejicht zich spoedig vertonen. Doe hetgeen deze Predikant en een groot aantal van de leden van z'n gemeente hebben gedaan—gebruik De Witt's Pillen.

DeWITT'S

NIEREN-EN-BLAAS-PILLEN

DE BESTE REMEDIE VAN DE WERELD VOOR

Lendejicht	Blaas-ontsteking	Gevoel van vermoeidheid	Zwakke Rug
Rumatiek	Steen in de Blaas	Pijn in de Gewrichten	Jicht
Heupjicht	Pijn in de Rug	Prikkelbaarheid	Gravel

en andere ongesteldheden van de nieren en blaas.

Verkrijgbaar bij Apotekers en Winkeliers door geheel Zuidafrika. Wanneer U deze pillen koopt, let er dan op dat zij De Witt's zijn, in de witte doosjes, bedrukt in blauw en goud, met het blauwe lakzegel op de kurk. Verkrijgbaar in twee hoeveelheden 6/6 en 3/6. De 6/6 hoeveelheid bevat 2½ maal zoveel als de kleine hoeveelheid. Indien uw Apoteker of Winkelier deze pillen niet in voorraad heeft, zend dan de prijs van het pakje aan E. C. de Witt en Co., Ltd., Dept. E.E. 11, 31 Loop Str, Kaapstad, en de pillen worden U dan vrachtvrijtoegezonden in onbedrukte verpakking. Een kosteloos monster-doozje van De Witt's Pillen, dat genoege bevat om gunstige gevolgen aan te tonen, wordt toegezonden indien U 3d. in postzegels zendt voor de verpakking en het postgeld.

MAART, 31 Dagen.

1	Zat.	Roep tot Mij en Ik zal u antwoorden. Jeremia 33 : 3.
2	Zon.	Eerste Lijdensweek. Ik zal u geene weezen laten. Joh. 14:18.
3	M.	God zal met u wezen. Genesis 48 : 21.
4	Din.	Hij geeft het zijnen beminden als in den slaap. Psalm. 127 : 2.
5	W.	Hij zal ons geleiden tot den dood toe. Psalm. 48 : 15.
6	Don.	De Heer zal zich over zijne ellendigen ontfermen. Jesaja 49 : 13.
7	Vr.	Die in den oprechten weg wandelt, zal mij dienen. Psalm. 101 : 6.
8	Zat.	Werp uwe zorg op den Heer, en Hij zal u onderhouden. Jsalm. 55 : 23.
9	Zon.	Tweede Lijdensweek. Mijn Vader is meerder dan ik. Joh. 14 : 28
10	M.	Zalig zijn die treuren, zij zullen vertroost worden. Matth. 5 : 14.
11	Din.	Ik zal de kinderen behoeden. Zefanja 3 : 19.
12	W.	IJzer en koper zal onder uwen schoen zijn. Deut. 33 : 25.
13	Don.	Hunne zonden zal ik geenszins meer gedenken. Hebr. 10:17.
14	Vr.	Die overwint, hij zal bekleed worden met witte kleederen. Openb. 3 : 5.
15	Zat.	Ik zal u de gewisse weldadigheden Davids geven. Hand. 13 : 34
16	Zon.	Derde Lijdensweek. Blijf in mij, en ik in U. Johannes 15 : 4.
17	M.	Verneder U onder de krachtige hand Gods. 1 Petrus 5 : 6.
18	Din.	Ik zal u wederom zien en uw hart zal zich verblijden. Joh. 16 : 22.
19	W.	De Heere zegene u en behoeft u. Numeri 6 : 24.
20	Don.	De Heere maakt arm en maakt rijk. 1 Sameul 2 : 7.
21	Vr.	Immers is mijne ziel stil tot God.—Psalm 62 : 1.
22	Zat.	Die zijne overtredingen bedekt, zal niet voorspoedig zijn. Spreuken 28 : 3.
23	Zon.	Vierde Lijdensweek. Ik ga heen tot den Vader. Joh. 16 : 16.
24	M.	Immers er is een mensch, die op de aarde richt. Ps. 58 : 12.
25	Din.	Des avonds vernacht het geweene, maar des morgens is er gejuich. Psalm. 30 : 8.
26	W.	Die mij vroeg zoeken, zullen mij vinden. Sreuk. 8 : 17.
27	Don.	Ik zal mijne schapen weiden. Ezech. 34 : 15.
28	Vr.	Ik zal richten tusschen klein vee en klein vee. Ezech. 34 : 22.
29	Zat.	Ik heb u gekeurd in den smeltkroes der ellende. Ps. 48 : 10.
30	Zon.	Vijfde Lijdensweek. Gelooft gij nu? Johannes 16 : 31.
31	M.	Die bij ons zijn, zijn meer dan die bij hen zijn. 2 Kon. 6:16.

BON ACCORD WERKEN

King William's Town, K.P.

W. G. GLENNIE

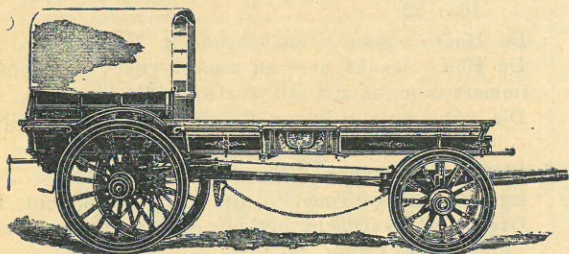
SMID, WAGENMAKER EN

= DRAAIER =

Oudste Wagenmakersfirma in Zuidafrika en oorspronkelijke

fabrikanten van

GLENNIE'S BEROEMDE WAGENS.

BOKWAGENS, EZELWAGENS, VEERWAGENS,
BOKWAGENS, VEERKARREN, HANDKARREN, SANI-
TAIRE WAGENS, KRUIWAGENS, enz.

Wagenmateriaal van elke beschrijving in voorraad gehouden.

Gemaakt op bestelling op de kortste kennisgeving.

APRIL, 30 Dagen.

1	Din.	Ik zal tot God roepen, en de Heere zal mij verlossen. Psalm. 55 : 17.
2	W.	Het woord des Heeren blijft in der eeuwigheid. 1 Petr. 1:25.
3	Don.	De Heere zal met u wezen. 2 Kron. 20 : 17.
4	Vr.	Wacht op den Heer, en zijt sterk. Psalm. 27 : 14.
5	Zat.	Welgelukzalig is de mensch, die gedurig vreest. Spr. 28 : 14.
6	Zon.	Zesde Lijdensweek. Ziet uw Koning. Johannes 14 : 14.
7	M.	Het is goed voor een man, dat hij het juk in zijne jeugd draagt. Klaagl. 3 : 27.
8	Din.	Zalig is de man, die verzoeking verdraagt. 1 Jacobus 1 : 12.
9	W.	De verdrukking werkt lijdzaamheid. Rom. 5 : 3.
10	Don.	Gij doet mijne lamp lichten. Psalm. 18 : 29.
11	Vr.	Er blijft eene ruste over voor het volk Gods. Hebr. 4 : 9.
12	Zat.	Doe uwen mond wijd open, en Ik zal hem vervullen. Ps. 81 : 11.
13	Zon.	Palm Zondag. Zie uw Koning komt. Zach. 9 : 9.
14	M.	Wie het gebod vreest, dien zal vergolden worden. Spr. 13:15.
15	Din.	Die met tranen zaaien, zullen met gejuich maaïen. Psalm 126 : 5.
16	W.	Ik zal u kastijden met mate. Jeremia 30 : 11.
17	Don.	Hij zal zijn volk zalig maken van hunne zonden. Matth. 1:21.
18	Vr.	Goede Vrijdag. Hij heeft onze krankheden op zich genomen. Jesaja 53 : 4.
19	Zat.	Het is volbracht. Johannes 19 : 30.
20	Zon.	Paaschfeest. De Heer is waarlik opgestaan. Lucas 24 : 34.
21	M.	Ik leef en gij zult leven. Johannes 14 : 19.
22	Din.	Het licht is voor den rechtvaardige gezaaid. Ps. 97 : 11.
23	W.	Zoekt eerst het Koninkrijk Gods en zijne gerechtigheid. Matth. 6 : 33.
24	Don.	Ik zal niet sterven, maar leven. Psalm. 118 : 17.
25	Vr.	Hij die u roept is getrouwd, die zal het ook doen. 1 Thess. 5 : 24.
26	Zat.	Die zichzelf vernedert, zal verhoogd worden. Lucas 18:14.
27	Zon.	Mijne genade is u genoeg. 2 Korinthen 12 : 9.
28	M.	Hij zal uwen voet niet laten wankelen. Psalm. 121 : 3.
29	Din.	Ziet de bewaarder Israels, zal niet sluimeren noch slapen. Ps. 121 : 4.
30	W.	Verlustig u in den Heer, zoo zal Hij u geven de begeerten uws harten. Psalm. 37 : 4.

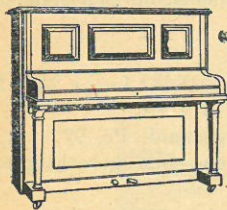
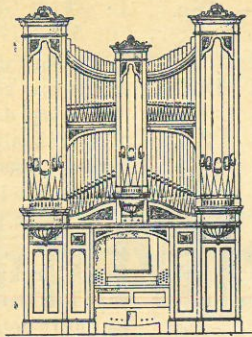
KERK ORRELS

Waardig om die Godsdienstoeffeninge te lei.

KERKKLOKKE.

KLAVIERE om musiek en geluk in huis te bring. Onovertreffelik in toon, duursaam en fraai.

Terme kan gereel word.

COOPER, GILL & TOMKINS.

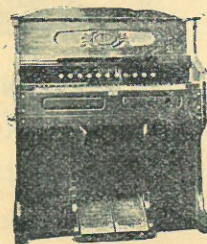
"ORREL FIRMA",
42 LOOPSTRAAT,
KAAPSTAD.

Tak: 10 Popestraat, Bellevue,
Johannesburg.

PIJPORRELS vir Kerk of Huis, het fluit-tone en is sterk gemaak.

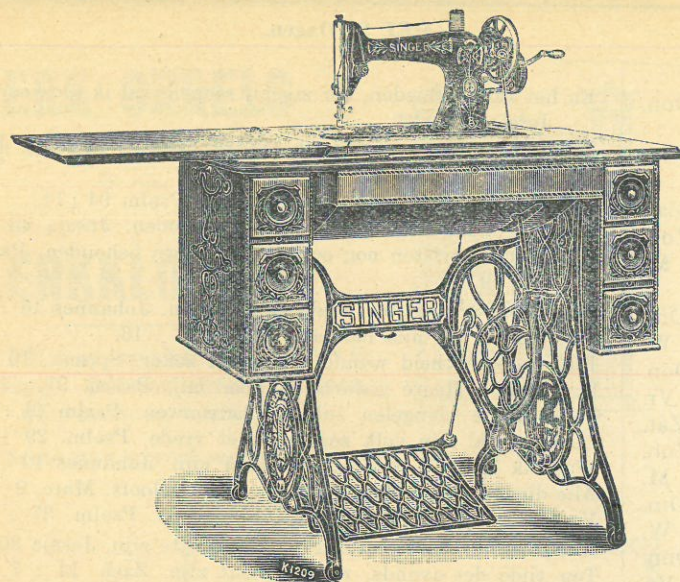
VIOLE gevorm soas die van die oue meesters.

Snare, Strijkstokke en benodighede.

MEI, 31 Dagen.

1	Don.	En het zal geschieden, eer zij mij roepen, zal ik antwoorden. Jesaja 65 : 24.
2	Vr.	Zoo gij iets begeren zult, in mijnen naam, ik zal het doen. Joh. 14 : 14.
3	Zat.	De Heere zal zijn erve niet verlaten. Psalm 94 : 14.
4	Zon.	Wendt u naar mij toe en wordt behouden. Jesaja 45 : 22.
5	M.	Hij zal niet twisten nog eeuwig den toorn behouden. Psalm. 103 : 9.
6	Din.	Uwe droefheid zal tot blijdschap worden. Johannes 16 : 20.
	W.	Wie gelooft zal niet haasten. Jesaja 28 : 16.
8	Don.	Die in oprechtheid wandelt, wandelt zeker. Spreuk. 10 : 9.
9	Vr.	Ik stel den Heere geduriglijk voor mij. Psalm. 91 : 4.
10	Zat.	Onder Zijne vleugelen zult gij betrouwen. Psalm 91 : 9.
11	Zon.	De Heer zal zijn volk zegenen met vrede. Psalm. 29 : 11.
12	M.	Waar ik ben, zal ook mijn dienaar zijn. Johannes 12 : 26.
13	Din.	Alle dingen zijn mogelijk dengenen die gelooft. Marc. 9 : 23.
14	W.	Vertrouw op den Heer en die het goede. Psalm. 37 : 3.
15	Don.	In stilheid en vertrouwen zal uwe sterkte zijn. Jesaja 30:15.
16	Vr.	Ten tijde des avonds, zal het licht zijn. Zach. 14 : 7.
17	Zat.	Zie ik maak alle dingen nieuw. Openbaring 21 : 5.
18	Zon.	Ik, Ik ben het, die u troost. Jesaja 51 : 12.
19	M.	Gij zult al hunne zonden in de diepten der zee werpen. Micha 7 : 10.
20	Din.	God is ons een toevlucht en sterkte. Psalm. 46 : 2.
21	W.	Gij zult mij leiden door uwen Raad. Psalm. 73 : 24.
22	Don.	Wees niet te snel met uwen mond. Prediker 5 : 1.
23	Vr.	Is het om niet, dat Job den Heer vreest. Job 1 : 9.
24	Zat.	Wie koren inhoudt, dien vloekt het volk. Spreuken 11 : 26.
25	Zon.	Uit uwe bevelen krijg ik verstand. Psalm 119 : 104.
26	M.	Jezus weende. Johannes 11 : 35.
27	Din.	De Meester is daar en Hij roept p. Johannes 12 : 28.
28	W.	Ik, en de Vader zijn Eén. Johannes 10 : 30.
29	Don.	Hemelvaartsdag. Ik vaar op tot mijnen God. Johannes 20:17.
30	Vr.	Waar ik ben, zal ook mijn dienaar zijn. Johannes 12 : 26.
31	Zat.	Wie mij ontvangt, ontvangt Hem, die mij gezonden heeft. Johannes 13 : 20.

Dit is uw Naaimachine

DE MACHINE, WAARAAN U ALTIJD GEDACHT HEBT,
ALS UW BESTE KEUZE.

WERKT VIERMAAL ZO VLUG, VEEL EENVOUDIGER
EN GEMAKKELIKER DAN EEN HANDMACHINE.

WANNEER GESLOTEN IS HIJ EEN MOOI MEUBEL-
STUK, DAT ELKE KAMER VERSIEREN ZAL.

EEN VOLLEDIG STEL BIJBEHOREN VOOR PLOOIEN,
OPNAAISELS, ZOMEN, BINDEN, SPREI-STIKKEN ENZ.

WORDT BIJ ELKE MACHINE GEGEVEN.

ZO U LIEVER EEN HANDMACHINE HEEFT, WEET U
DAT DE **SINGER** DE BESTE IS, DIE ER BESTAAT. WIJ
ZULLEN U BETALEN VOOR UW OUDE MACHINE.

Postbus 952, PRETORIA.

Postbus 736, JOHANNESBURG.

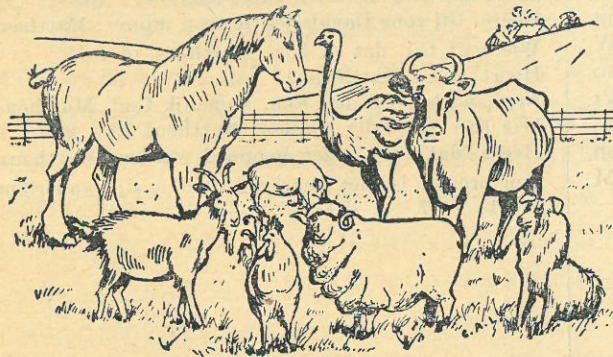
en in alle steden van Zuidafrika.

JUNI, 30 Dagen.

1	Zon.	Er is niets nieuws onder de zon. Spreuken 1 : 9.
2	M.	Ik weet, mijn Verlosser leeft. Job 19 : 25.
3	Din.	Die den arme verdrukt om het zijne te vermeederen, komt zekerlijk tot gebrek. (Spreuken 22 : 16.
4	W.	Ik ben uwe. Psalm. 119 : 94.
5	Don.	Gij zult zijn naam heeten Jezus. Mattheus 1 : 21.
6	Vr.	Waar is de geboren Koning der Joden. Mattheus 2 : 2.
7	Zat.	Bekeert u. Mattheus 3 : 2.
8	Zon.	Pinksterfeest. Zij werden vervuld met den Heiligen Geest. Hand. 2 : 24.
9	M.	Ik zal u visschers van menschen maken. Mattheus 5 : 19.
10	Din.	Gij zijt het zout der aarde. Mattheus 5 : 19.
11	W.	Laat uw woord zijn ja, ja; neen, neen. Matth. 5 : 37.
12	Don.	Hebt uwe vijanden lief. Mattheus 5 : 44.
13	Vr.	Niemand kan twee Heeren dienen. Mattheus 6 : 24.
14	Zat.	Zoek eerst het Koninkrijk Gods. Mattheus 6 : 63.
15	Zon.	Ik ben uw knecht. Psalm. 119 : 125.
16	M.	Bidt en u zal gegeven worden. Mattheus 7 : 7.
17	Din.	Ik wil, word gereinigd. Mattheus 8 : 3.
18	W.	U geschiedde gelijk gij geloofd hebt. Mattheus 8 : 13.
19	Don.	Uwe zonden zijn u vergeven. Mattheus 9 : 2.
20	Vr.	Het Koninkrijk der hemelen is nabij gekomen. Mattheus 10 : 7.
21	Zat.	Mijn juk is zacht, mijn last is licht. Mattheus 11 : 30.
22	Zon.	Wie met Mij niet is, die is tegen Mij. Mattheus 13 : 30.
23	M.	Geeft gij hun te eten. Mattheus 14 : 16.
24	Din.	Heere, Gij zone Davids, ontferm u mijner. Mattheus 15 : 22.
25	W.	Wie zegt Gij, dat ik ben. Mattheus 16 : 15.
26	Don.	Hoort Hem. Mattheus 17 : 5.
27	Vr.	Niemand is goed dan Eén, namelijk God. Mattheus 19 : 17.
28	Zat.	Wie kan dan zalig worden. Mattheus 19 : 25.
29	Zon.	Heere, dat onze oogen geopend worden. Mattheus 20 : 33.
30	M.	Een profeet is niet ongeëerd dan in zijn vaderland. Matth. 14 : 57.

DIE VEE EIGENAAR SE KEROL BOEK

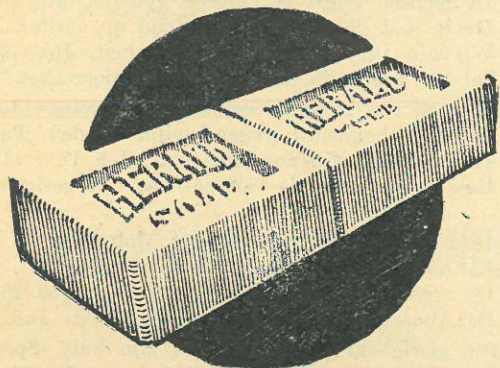
DIE VOORKOMING EN GENESING VAN GEMENE VEE EN MENSELIKE SIEKTE

Die boek sal U help om siekte af te weer op uw plaas en bij die hoenders, en sal U baie geld en moeite spaar. Skryf aan C. A. LOWE, P.K. Bus 114, Queens-town, K.P., en sal die boek U gratis en posvrij gestuur word, sonder dat U later word lastig geval met enige briewe of moeite.

1	Din.	Alles heeft zijn bestemden tijd. Prediker 3 : 1.
2	W.	Zijn de vertroostingens Gods u te klein? Job 15 : 11.
3	Don.	Verblijdt u niet als uw vijand valt. Spreuk. 24 : 17.
4	Vr.	Zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid. Psalm. 126:11.
5	Zat.	Zouden wij het goede van God ontvangen en het kwade niet? Job 2 : 10.
6	Zon.	De mensch wordt tot moeite geboren. Job 5 : 7.
7	M.	Heeft niet de mensch een strijd op aarde? Job 7 : 1.
8	Din.	Wij zijn van gisteren en weten niet. Job. Job 8 : 9.
9	W.	Zal het goed zijn, als hij u zal onderzoeken? Job 13 : 9.
10	Don.	Wie zal een reine geven, uit een onreine? Job 14 : 4.
11	Vr.	Ik ben bekommerd wegens mijne zonden. Psalm 38 : 19.
12	Zat.	Mijne dagen zijn voorbijgegaan. Job 17 : 11.
13	Zon.	Uwe getrouwheid is van geslacht tot geslacht. Psalm. 119 : 90.
14	M.	Ik weet, mijn Verlosser leeft. Job 19 : 25.
15	Din.	Zal men God wetenschap leeren? Job 21 : 22.
16	W.	De vreeze des Heeren is de wijsheid. Job 28 : 28.
17	Don.	De Almachtige verkeert het recht niet. Job 34 : 12.
18	Vr.	Die gierigheid pleegt, beroert zijn huis. Spreuken 15 : 27.
19	Zat.	De uitgestelde hoop kwelt het hart. Spreuken 13 : 12.
20	Zon.	Die zijn land bouwt, zal van brood verzadigd worden. Spreuken 12 : 33.
21	M.	Ik heb Uwe wet niet vergeten. Psalm. 119 : 153.
22	Din.	Wie zielen vangt, is wijs. Spreuken 11 : 30.
23	W.	Een goedertieren mensch doet zijne ziel wel. Spreuken 11:17
24	Don.	De liefde dekt alle overtredingen. Spreuken 10 : 12.
25	Vr.	De gestolen wateren zijn zoet: hare genooden zijn in de diepten der hel. Spreuken 5 : 17.
26	Zat.	Ik heb lief, die mij liefhebben. Spreuken 5 : 17.
27	Zon.	Mijn zoon, bewaart het gebod uws vaders. Spreuken 6 : 20.
28	M.	De vloek des Heeren is in het huis des goddelozen. Spreuken 3 : 33.
29	Din.	De vreeze des Heeren is het beginsel der wetenschap. Spreuken 1 : 7.
30	W.	Vereer den Heer van uw goed. Spreuken 3 : 9.
31	Don.	In uw licht, zien wij het licht. Psalm 36 : 10.

WASDAG is
Soms een Plicht
Soms een Last
Soms een Marteling—

—Het gebruik van Herald Zeep zal
 het een plezier maken. Gefabriceerd
 van de fijnste grondstoffen en ver-
 vaardigd onder de meest moderne
 kondities in de fabriek van

The NEW PROSPECT SOAP & CHEMICAL Co.,
DENVER, JOHANNESBURG.

Nieuw Kado-schema.

Vele mooie en waardevolle Kados
 worden aan gebruikers van Herald
 Zeep aangeboden, waarbij Gouden
 Horloges, enz., enz.

Biezonderheden zullen gevonden
 worden op de Koepons bij elk pak
 ingesloten.

HERALD ZEEP

AUGUSTUS, 31 Dagen.

1	Vr.	Wat gij zult beloofd hebben, betaal het. Prediker 5 : 2.
2	Zat.	Wie zal een reine geven, uit een onreine. Job 14 : 4.
3	Zon.	Het is mij goed, dat ik verdrukt ben geweest. Psalm.
119 : 71.
4	M.	Daar zij licht. Genesis 1 : 3.
5	Din.	Het is niet goed, dat de mensch alleen zij. Genesis 2 : 18.
6	W.	Adam, waar zijt gij? Genesis 3 : 9.
7	Don.	Stof zijt gij, en tot stof zult gij wederkeren. Genesis 3 : 19.
8	Vr.	Ben ik mijns broeders hoeder? Genesis 4 : 9.
9	Zat.	En hij stierf. Genesis 5 : 4.
10	Zon.	Enoch wandelde met God. Genesis 5 : 24.
11	M.	Ga gij en uw gansche huis in de ark. Genesis 7 : 1.
12	Din.	Zijt vruchtbaar en vermenigvuldig. Genesis 9 : 1.
13	W.	Die uwe wet beminnen hebben grooten vrede. Psalm. 119
: 165.
14	Don.	Mijn boog heb ik gegeven tot een teeken des Verbonds.
Genesis 119 : 165.
15	Vr.	Laat ons voor ons een naam maken. Genesis 11 : 4.
16	Zat.	Wees een zegen. Genesis 12 : 2.
17	Zon.	Ik ben uw schild, uw loon zeer groot. Genesis 15 : 1.
18	M.	Wandel voor mijn aangezicht en wees oprecht. Genesis 17 : 1.
19	Din.	Zou iets voor den Heere te wonderlijk zijn. Genesis 18 : 14.
20	W.	Behoudt u om uws levens wil. Genesis 19 : 17.
21	Don.	De Heere zal het voorzien. Genesis 22 : 14.
22	Vr.	Van den Heere is deze zaak voortgekomen. Genesis 24 : 50.
23	Zat.	Ik zal u niet laten gaan, tenzij gij mij zegent. Genesis 32 : 26.
24	Zon.	Hoe zoude ik zoo groot een kwaad doen en zondigen tegen
God. Genesis 39 : 9.
25	M.	Ik vrees God. Genesis 42 : 18.
26	Din.	Al deze dingen zijn tegen mij. Genesis 42 : 36.
27	W.	Mijn zoon! God zij u genadig. Genesis 43 : 29.
28	Don.	Waarom hebt gij kwaad voor goed vergolden? Genesis 44 : 4.
29	Vr.	Op uwe zaligheid wacht ik o Heer. Genesis 49 : 50.
30	Zat.	God heeft hem niet toegelaten aan mij kwaad te doen. Ge-
nesis 31 : 7.
31	Zon.	Ik hef mijn oogen op tot U die in den hemel zit. Psalm.
123 : 1.

ZADEN DIE GROEIEN.

A. W. DOWS,

(GEORGE WILSON, Eigenaar.)

Telefoon 54. Telegrammen en Kabels: "Dows" Uithage.

Gevestigd 1891.

Bankiers: Nationale Bank, Uithage Tak.

GROOT- en KLEINHANDEL.

ZAADHANDELAAR

EN BLOEMIST.

71 Cuylerstraat, Uithage, K.P.

Plaats- en Tuinzaden van alle soorten. Zaad Aardappelen, Planten voor Bedden, Tuinbenodigdheden. Biezondere zorg en prompte verzending van alle orders, hoe klein ook.

Geïllustreerde Katalogus voor 1924 wordt op verzoek postvrij aan enig adres verzonden.

ZADEN DIE GROEIEN.

SEPTEMBER, 30 Dagen.

1	M.	Een doode vlieg doet de zalf des apothekers stinken. Prediker 10 : 1.
2	Din.	Zal het goed zijn, als God u zal onderzoeken? Job 13 : 9.
3	W.	Welgelukzalig is hij, die den Heere vreest. Psalm. 128 : 1.
4	Don.	Ik ben levend in alle eeuwigheid. Openbaring 1 : 18.
5	Vr.	Ik heb tegen u, dat gij uwe eerste liefde hebt verlaten. Openbaring 2 : 4.
6	Zat.	Houdt, dat gij hebt. Openbaring 2 : 25.
7	Zon.	Ziet, ik kom haastiglijk. Openbaring 3 : 11.
8	M.	Zie, ik sta aan de deur en ik klop. Openbaring 3 : 20.
9	Din.	Zalig de dooden, die in den Heer sterven. Openbaring 14:13.
10	W.	Groot en wonderlijk zijn uw werken Heere. Openb. 15 : 3.
11	Don.	Gods oordeelen zijn rechtvaardig. Openbaring 19 : 2.
12	Vr.	Eer ik verdrukt werd, dwaalde ik. Psalm. 119 : 67.
13	Zat.	Zie ik maak alle dingen nieuw. Openbaring 21 : 5.
14	Zon.	Die wil, drinke het water des levens om niet. Openb. 22:17.
15	M.	Ik schaam mij het Evangelie van Christus niet. Romein. 1 : 16.
16	Din.	Er is geen aanneming des persoons bij God. Romeinen 2 : 11.
17	W.	Door de Wet is de kennis der zonde. Romeinen 3 : 20.
18	Don.	Wij worden om niet gerechtvaardigd. Romeinen 3 : 24.
19	Vr.	De wet werkt toorn. Romeinen 4 : 15.
20	Zat.	O Heer ik hoop op Uw heil. Psalm. 119 : 166.
21	Zon.	Wij hebben vrede bij God. Romeinen 5 : 1.
22	M.	De bezoldiging der zonde is de dood. Romeinen 6 : 23.
23	Din.	Het bedenken des vleesch is de dood. Romeinen 2 : 6.
24	W.	Zoo God voor ons is, wie zal tegen ons zijn. Rom. 8 : 31.
25	Don.	Het geloof is uit het gehoor. Romeinen 10 : 17.
26	Vr.	Verblijdt u met de blijden. Romeinen 12 : 15.
27	Zat.	Neemt elkander aan. Romeinen 15 : 7.
28	Zon.	Volhardt in het gebed. Romeinen 12 : 12.
29	M.	De God des vredes zij met u allen. Romeinen 15 : 33.
30	Din.	Hetzij dat wij leven, hetzij dat wij sterven, wij zijn des Heeren. Romeinen 14 : 8.

SUIDAFRIKAANSE SPOORWEE EN HAWENS.

Vir Toeriste en vakansiehouders is daar in die Unie 'n antal bekoorlike ontspanningsoorde, waarvan elk sij eie onderskeie bekoorlikheid en geskiktheid besit in een of ander seisoen, sodat diegene wat in staat is om te reis, gedurende al die tye van die jaar "iewers kan gaan".

Enige stasiemeester sal besonderhede van vrag-prijs, ens., verskaf.

SOMER ONTSPANNINGSOORDE: Kaapstad en die Skiereiland; Mosselbaai; Die Strand; Port St. Johns; Jeffreysbaai; Hermanus en Die Riviera; George; Knysna en Die Wildernis; Oos Londen; Port Elizabeth (Humewood); Port Alfred.

WINTER ONTSPANNINGSOORDE: Durban, Noord en Suidkus oorde; Pietermaritzburg; Drakensberg; Victoria Valle; Lourenço Marques; Oudts-hoorn; Barberton; Pietersburg; Warmbad.

BINNELANDSE OORDE: Pretoria, Johannesburg, Kroonstad, Parijs, Vereeniging, Bloemfontein, Kimberley, King Williamstown, Grahamstown.

FORELLEVANGS-OORDE.

TRANSVAAL: Haenertsburg, via Pietersburg; Machadodorp; Waterval Boven.

NATAL: Mooi Rivier; Nottingham Road; Estcourt; Rosetta; Donnybrook.

KAAP PROV.: Maclear; Ugie; Umtata; Cala Road; Stellenbosch; Ceres; Worcester.

Vir besonderhede betreffende akkomodasie krij 'n kopie van die offisiële Hotel en Losieshuis Gids te koop bij die Spoorweg Boekwinkels.

W. W. HOY,
Algemene Bestuurder.

Johannesburg, 1923.

OCTOBER, 31 Dagen.

1	W.	Wie op den wind acht geeft, zal niet zaaien. Prediker 11 : 4.
2	Don.	Onze dagen op aarde zijn als eene schaduw. Job 8 : 9.
3	Vr.	Heer, hoor naar mijne stem. Psalm. 130 : 2.
4	Zat.	Niemand heeft ooit God gezien. Johannes 1 : 18.
5	Zon.	Volg mij. Johannes 1 : 44.
6	M.	Jezus was ook genood. Johannes 2 : 2.
7	Din.	Hetgeen uit den geest is, dat is geest. Johannes 3 : 6.
8	W.	Die kwaad doet, haat het licht. Johannes 3 : 20.
9	Don.	Uw bewaarder zal niet sluimeren. Psalm. 121 : 3.
10	Vr.	Hij moet wassen, ik minder worden. Johannes 3 : 30.
11	Zat.	Uw kind leeft. Johannes 4 : 51.
12	Zon.	Wilt gij gezond worden. Johannes 5 : 6.
13	M.	Mijn Vader werkt tot nu toe, en ik werk ook. Johannes 5 : 17.
14	Din.	Onderzoekt de Schriften. Johannes 5 : 39.
15	W.	Wat zijn deze onder zoovelen. Johannes 6 : 9.
16	Don.	Werkt niet om de spijs, die vergaat. Johannes 6 : 27.
17	Vr.	Leer mij Uwe inzettingen. Psalm. 119 : 64.
18	Zat.	Wilt gij ook niet wegggaan. Johannes 6 : 67.
19	Zon.	Oordeelt een rechtvaardig oordeel. Johannes 7 : 24.
20	M.	Zoo iemand dorst, die kome tot mij en drinke. Johannes 7 : 37.
21	Din.	Ga heen en zondig niet meer. Johannes 8 : 11.
22	W.	Ik ben niet uit deze wereld. Johannes 8 : 23.
23	Don.	De Heer houdt de zachtmoedigen staande. Psalm. 147 : 6.
24	Vr.	De waarheid zal u vrijmaken. Johannes 8 : 32.
25	Zat.	Ik ben het licht der wereld. Johannes 9 : 5.
26	Zon.	Ik ben de deur der schapen. Johannes 10 : 7.
27	M.	Mijne schapen hooren mijne stem. Johannes 10 : 27.
28	Din.	De Meester is daar en Hij roept U. Johannes 11 : 28.
29	W.	De armen hebt gij altijd bij U. Johannes 12 : 8.
30	Don.	Heer, wij wilden Jezus wel zien. Johannes 12 : 21.
31	Vr.	Hervormingsdag. Wordt veranderd door de vernieuwing uws gemoeds. Romeinen 12 : 2.

MOSAIC EN SEMENTEN TEGELS.

Behaalde Eerste en Speciale Prijs Pretoria
Tentoonstelling 1915.

Gouden Medalje, Pretoria Tentoonstelling, 1919.

Eerste Klasse Diploma, 1922.

Beste voor Vloeren, Terrassen, Portico's, Vestibules,
Varandah's. Keukens, Provisiekamers, Badkamers,
W.C.'s enz.

Gezond, aantrekkelijk en 'n bescherming tegen
ongedierte.

Duurt net zolang als 't gebouw zelve.

Hoofdzakelijk van Zuidafrikaanse Materialen
gefabriceerd.

Grote sortering aantrekkelijke figuren in voorraad.

Fabriseren ook volgens ontwerp van architect.

Ook Beton Kolommen, Gewone Beton-pijpen, van 6
duim tot 24 duim doorsnede.

Schrijf om alle bijzonderheden en prijzen.

**The Italian Mosaic and Cement Tiles
Factory,**

C. POLTO, Eigenaar.

Achter No. 269 PRETORIUSSTRAAT,

Postbus 594.

PRETORIA.

Telefoon 966.

NOVEMBER, 30 Dagen.

1	Zat.	Gedenk aan Uwen Schepper in de dagen Uwer jongelingschap. Prediker 12 : 1.
2	Zon.	Heeft niet de mensch een strijd op aarde? Job 7 : 1.
3	M.	Doe wel bij uwen knecht, dat ik leve. Psalm. 119 : 17.
4	Din.	God is getrouw. 1 Korinthen 1 : 9.
5	W.	Wij prediken Christus den gekruisten. 1 Korinthen 1 : 23.
6	Don.	God heeft den wasdom gegeven. 1 Korinthen 3 : 6.
7	Vr.	Niemand bedriege zich zelve. 1 Korinthen 3 : 18.
8	Zat.	Die mij oordeelt is de Heer. 1 Korinthen 4 : 4.
9	Zon.	Zuivert den ouden zuurdeesem uit. 1 Korinthen 5 : 7.
10	M.	Waarom lijdt gij niet liever schade? 1 Korinthen 6 : 7.
11	Din.	Heer, doe de goeden wel. Psalm 125 : 4.
12	W.	Gij zijt duur gekocht. 1 Korinthen 6 : 20.
13	Don.	De gedaante dezer wereld gaat voorbij. 1 Korinthen 7 : 31.
14	Vr.	De kennis maakt opgeblazen, de liefde sticht. 1 Korinthen 3 : 1.
15	Zat.	Die meent te staan, zie toe dat hij niet valle. 1 Kor. 10 : 12.
16	Zon.	Niemand zoek, dat zijns zelfs is. 1 Korinthen 10 : 24.
17	M.	IJvert naar de beste gave. 1 Korinthen 12 : 31.
18	Din.	De Heer houdt den wees en de weduwe staande. Ps. 146 : 9.
19	W.	De liefde zoekt zich zelve niet. 1 Korinthen 13 : 5.
20	Don.	Jaagt de liefde na. 1 Korinthen 14 : 1.
21	Vr.	Iaat alle dingen eerlik en met orde geschieden. 1 Korinthen 14 : 40.
22	Z.	Door de genade Gods, ben ik, dat ik ben. 1 Korinthen 15 : 10.
23	Zon.	Kwade samensprekingen bederven goede zeden. 1 Korinthen 15 : 33.
24	M.	De Heer maakt de gevangenen los. Psalm. 146 : 7.
25	Din.	Waakt, staat in het geloof. 1 Korinthen 16 : 13.
26	W.	Laat u met God verzoenen. 2 Korinthen 5 : 20.
27	Don.	De droefheid der wereld werkt den dood. 2 Korinthen 7 : 10.
28	Vr.	Die spaarzaam zaait, zal spaarzaam zaaien. 2 Korinthen 9 : 6.
29	Zat.	Gedenk het woord, tot uwen knecht gesproken. Psalm. 119 : 49.
30	Zon.	1ste Advent. Ik zal vijandschap zetten tusschen U en de vrouw. Genesis 3.

U zult genieten van

PLANTERS' No. 1 ZUIVERE KOFFIE.

Het is beslist zuiver en heeft een heerlike geur. Na de avondmaaltijd is het 'n biezonder genot, en de hoogstaande kwaliteit wordt steeds gehandhaafd.

PLANTERS' "PITCO" No. 1 CHICOREI.

Indien U liever uw eigen mengsel maakt probeer dan Planters' No. 1 Zuivere Koffie en Planters' "Pitco" No. 1 Chicorei. Deze malange zal U uitstekend bevallen. U kunt Planters' "Pitco" No. 1 Chicorei bekomen in luchtdichte en tegen vet bestande zakjes, bevattende 1 lb., $\frac{1}{2}$ lb. of $\frac{1}{4}$ lb.

HUISHOUD KOFFIE.

Bij 't Ontbijt is Huishoud Koffie smakelik en eetlustwekkend. Het is een mengsel van Planters' "Pitco" No. 1 Zuivere Koffie en Planters' "Pitco" No. 1 Chicorei, gemengd in de juiste verhouding. Probeer het eens! Dit zal de dag een goed begin geven.

The Planters & Importers Tea & Coffee Co.,

BEPKT.,

Bus 617. ————— JOHANNESBURG.

204 van der Waltstraat ————— PRETORIA.

DECEMBER, 31 Dagen.

1	M.	God zal een ieder werk in het gericht brengen. Prediker 12 : 14.
2	Din.	Verwerp de kastijding des Almachtigen niet. Job 5 : 7.
3	W.	Maak mij levend naar Uw Woord. Psalm. 119 : 25.
4	Don.	Wie heeft den mensch den mond gemaakt. Exodus 4 : 11.
5	Vr.	De Heer is rechtvaardig. Exodus 9 : 27.
6	Zat.	Hoe lang weigert gij u voor mijn aangezicht te verootmoedigen. Exodus 10 : 3.
7	Zon.	2de Advent. Ik zal u tot een groot volk maken. Genesis 12 : 2.
8	M.	De Heer heeft grote dingen bij ons gedaan. Psalm. 126 : 3.
9	Din.	Gij zult stil zijn. Exodus 14 : 14.
10	W.	De Heer is mijn kracht en mijn Lied. Exodus 15 : 3.
11	Don.	Ik ben de Heer, Uw heemeester. Exodus 15 : 26.
12	Vr.	Waarom verzoekt gij den Heer? Exodus 17 : 2.
13	Zat.	De gansche aarde is Mijne. Exodus 19 : 5.
14	Zon.	3de Advent. De scepter zal van Juda niet wijken. Genesis 49 : 10.
15	M.	Gij zult den vreemdeling niet onderdrukken. Exodus 23 : 9.
16	Din.	Heere, zet een wacht voor mijnen mond. Psalm. 141 : 3.
17	W.	Gij zult geen weduwe, noch wees beledigen. Exodus 22 : 22.
18	Don.	Aäron zweeg stil. Levitikus 10 : 3.
19	Vr.	Voor het grijze haar zult gij opstaan. Levitikus 19 : 32.
20	Zat.	Het tiende zal den Heere heilig zijn. Leviticus 27 : 32.
21	Zon.	4de Advent. De God Israëls is God. Genesis 33 : 20.
22	M.	Aller oogen wachten op U. Psalm. 145 : 15.
23	Din.	De Heer zegene U en behoeve U. Numeri 6 : 24.
24	W.	Morgen zult gij op des Heeren heerlijkheid zien. Exodus 16 : 7.
25	Don.	Kerstfeest. Heden is U geboren de Zaligmaker. Lucas 2 : 11.
26	Vr.	Zou dan des Heeren hand verkort zijn. Numeri 11 : 23.
27	Zat.	God is geen man, dat Hij liegen zou. Numeri 23 : 19.
28	Zon.	De Heere uw God is een barmhartig God. Deuter. 4 : 31.
29	M.	Gij zult den Heer uwen God niet verzoeken. Deuter. 6 : 16.
30	Din.	Wacht u, dat gij den Heer uwen God niet vergeet. Deuter. 8 : 11.
31	W.	Ik ben een vreemdeling op de aarde. Psalm 119 : 19.

SUNBRAND

Volledige Misstowe bevat werklik die drie onmisbare
plantvoedsels, naamlik:

FOSFOR-OXSIED,

STIKSTOF,

POTAS,

in goed gebalanseerde verhoudings. Hulle is suiwer
en bevat net hooggekonsentreerde bestanddele.

Ook mij eensijdige Misstowe soos SUPER-
PHOSPHAAT, BEENMEEL, SLAKMEEL, KA-
LIUM-KLORIED en KALIUM-SULFAAT is Hoë-
Graad Artikels.

OM PRIJSLIJS SKRIJF AAN

C. ROLFES.

Postbus 81,
KAAPSTAD,

en

Postbus 1886,
DURBAN.

(Enigste Agent vir die Duitse Potas-Sindikaat).

JANUARIE, 31 DAGEN.

Week.	Dag der Maand.	MAANSVERANDERINGEN. 6, Nieuwe Maan, 2,48 n.m. 14, Eerste Kwartier, 0,44 v.m. 22, Volle Maan, 2,57 v.m. 29, Laatste Kwartier, 7,53 v.m.	Zons	
			opg. ond.	Spoorweg-tijd.
			u m.	u.m.
D	1	Verschijsing van de Almanak der Ned. Herv. Kerk, 1907	5 19	7 2
W	2		5 19	7 3
D	3		5 19	7 3
V	4		5 20	7 3
Z	5		5 21	7 3
Z	6	Eerste dienst in de eerste kerk te Kaapstad, 1704. Inzwering van President M. W. Pretorius, 1857. De Vierkleur voor het eerst te Potchefstroom ge- sen, 1857.	5 22	7 3
M	7	Ds. L. E. Brandt bevestigd te Niezijs, Nederland, 1901.	5 23	7 4
D	8		5 24	7 4
W	9	Ds. P. van Drimmelen te Pietersburg bevestigd, 1915.	5 25	7 4
D	10		5 26	7 4
V	11	Afscheiding van de Gereformeerde Kerk in Z.A., 1859.	5 26	7 4
Z	12	Ds. J. J. Kuhn te Zwartuggens bevestigd, 1916.	5 27	7 4
Z	13		5 28	7 4
M	14	De Hervormde Kerk te Wolmaransstad ingewijd, 1911.	5 29	7 4
D	15		5 30	7 4
W	16		5 31	7 4
D	17		5 31	7 4
V	18	Eerste Gekombineerde Kerkvergadering aan de Kaap gehouden, 1746.	5 32	7 3
Z	19		5 32	7 3
Z	20		5 33	7 3
M	21	De Herv. Gemeente van Rustenburg gesticht, 1850. Dr. H. C. M. Fourie, bevestigd te Bronkhorstspuit, 1911.	5 34	7 3
D	22		5 34	7 3
W	23		5 35	7 3
D	24	Ds. J. J. Prinsloo te Krugersdorp bevestigd, 1920.	5 36	7 2
V	25		5 37	7 2
Z	26		5 38	7 2
Z	27	Ds. A. J. Begemann te Pretoria bevestigd, 1861.	5 38	7 1
M	28		5 39	7 1
D	29		5 40	7 1
W	30		5 41	7 0
D	31		5 42	7 0

ER ZIJN TWEE ZAKEN WAAR U BESLIST

MEER VAN BEHOORT TE WETEN!

Dat zijn:

(1) DE "DOMO" ROOM AFSCHEIDERS
welke de eenvoudigste, de meest doel-
matige en de goedkoopste Roomaf-
scheider zijn op de Markt.

(2) HET "UTILITY" (WATERSAVING) BAD
dat een grote zegen is voor alle Plat-
telandsbewoners—spesiaal waar wa-
ter schaars is.

INDIEN UW LOKALE WINKELIER NIET KAN
LEVEREN SCHRIJFT DAN DADELIK AAN DE
ALLEEN-AGENTEN

WOLFF & ELIAS, BEPT

Postbus 854, DURBAN.

FEBRUARIE, 29 DAGEN.

Dag der		MAANSVERANDERINGEN. 5. Nieuwe Maan, 3,38 v.m. 12. Eerste Kwartier, 10,9 n.m. 20. Volle Maan, 6,7 n.m. 27. Laatste Kwartier, 3,15 n.m.	Zons	
Week.	Maand		opg. ond.	Spoorweg- tijd.
V	1	De Hervormde Kerk te Eendracht ingewijd, 1919.	u m.	u.m.
Z	2		5 43	6 59
Z	3		5 44	6 59
M	4		5 44	6 59
D	5		5 45	6 58
W	6	De Hervormde Kerk te Heilbron ingewijd, 1916.	5 46	6 57
D	7		5 46	6 57
V	8		5 47	6 56
Z	9		5 47	6 56
Z	10		5 48	6 55
M	11		5 49	6 54
D	12		5 49	6 54
W	13		5 50	6 53
D	14		5 51	6 52
V	15		5 51	6 52
Z	16	Ds. L. E. Brandt te Johannesburg bevestigd, 1908.	5 52	6 51
Z	17		5 53	6 50
M	18	Dr. Martin Luther gestorven, 1546.	5 53	6 50
D	19		5 54	6 49
W	20	Gemeente Ventersdorp gesticht, 1892.	5 55	6 48
D	21		5 55	6 47
V	22	De eerste Hervormde Kerk van Pretoria ingewijd, 1857.	5 56	6 46
Z	23		5 57	6 45
Z	24	De Vierkleur voor het eerst te Pretoria gehesen, 1857.	5 58	6 44
M	25	De Hervormde Kerk te Potchefstroom ingewijd, 1866.	5 58	6 44
D	26	De Hervormde Kerk te Pretoria ingewijd, 1905.	5 59	6 43
W	27	Amajuba, 1881. De Hervormde Gemeente van Johan- nesburg gesticht, 1895.	5 59	6 42
D	28	Ds. P. van Drimmelen overleden in Humpata, 1919.	6 0	6 41
V	29		6 0	6 40
			6 1	6 39

MONCOPNAC

MONTAGU,

KAAP PROVINSIE.

THE MONTAGU CO-OPERATIVE WINES BEPT.

Onze Moncopnac Brandewijn wordt geproduceerd van de beste druiven gegroeid in het Montagu Distrikt.

Onze Wijnen zowel als onze Brandewijn hebben een reputatie voor zuiverte en worden door een Ko-operatieve Vereniging van Boeren in hun kelders gemaakt.

Schrijf om prijslijst en uw benodigdheden direkt aan

THE MONTAGU CO-OPERATIVE WINES, BEPT.

Postbus 6,
MONTAGU, K.P.

MAART, 31 DAGEN.

Dag der		MAANSVERANDERINGEN. 5, Nieuwe Maan, 5,58 n.m. 13, Eerste Kwartier, 6,50 n.m. 21, Volle Maan, 6,30 v.m. 27, Laatste Kwartier, 10,24 n.m.	Zons	
Week.	Maand.		opg. ond.	
			Spoorweg-tijd.	
			u.m.	u.m.
Z	1		6 1	6 38
Z	2		6 2	6 37
M	3	Ds. D. F. Erasmus hulpprediker Kaapstad, 1918.	6 2	6 36
D	4		6 3	6 35
W	5	Hoeksteen van de Herv. Kerk te Ermelo gelegd, 1910.	6 4	6 34
D	6		6 4	6 33
V	7	Ds. P. van Drimmelen te Zeerust bevestigd, 1907.	6 5	6 32
Z	8		6 5	6 31
Z	9		6 6	6 30
M	10		6 6	6 29
D	11		6 7	6 28
W	12		6 7	6 27
D	13		6 8	6 26
V	14		6 8	6 25
Z	15		6 9	6 24
Z	16		6 9	6 23
M	17		6 10	6 22
D	18		6 10	6 21
W	19		6 11	6 20
D	20	Ouderling A. Röcher te Ventersdorp overleden, 1912.	6 11	6 19
V	21		6 12	6 18
Z	22		6 12	6 17
Z	23		6 13	6 16
M	24		6 13	6 15
D	25	Herv. Kerk te Potgietersrust ingewijd, 1922.	6 14	6 14
W	26		6 14	6 13
D	27	Ds. M. J. Goddefroy te Middelburg bevestigd, 1905.	6 15	6 12
V	28	De Hervormde Kerk te Ventersdorp ingewijd, 1913.	6 15	6 10
Z	29		6 15	6 9
Z	30		6 16	6 8
M	31		6 16	6 7

Daar is nie 'n substituut nie vir

HEERLIKE

MAZAWATTEE TEE

en enige kruidenier of winkelier, wat u
“iets net so goed” aanbied, doen dit omdat
hij meer profijt uit u maak op die “substi-
tuut” dan hij op MAZAWATTEE self maak.

Daar is niks—absoluut niks—“net so goed”
as MAZAWATTEE en u sal u eie belange ska
as u u laat oorhaal anders te denk.

APRIL, 30 DAGEN.

Week.	Dag der Maand.	JAANSVERANDERINGEN. 4, Nieuwe Maan, 9,17 v.m. 12, Eerste Kwartier, 1,12 n.m. 19, Volle Maan, 4,11 n.m. 26, Laatste Kwartier, 6,28 v.m.	Zons	
			opg. ond.	Spoorweg-tijd.
			u.m.	u.m.
D	1	Dr. J. H. Greyvenstein hoogleraar te Pretoria, 1917. Dr. S. P. Engelbrecht hoogleraar te Pretoria, 1921.	6 17	6 6
W	2		6 17	6 5
D	3	De Nieuwe Psalmberijming in Zuid-Afrika ingevoerd 1775	6 17	6 4
V	4		6 18	6 3
Z	5		6 18	6 2
Z	6	Van Riebeeck geland in Tafelbaai, 1652. Herv. Ge- meente van Chrissiesmeer gesticht, 1892.	6 18	6 1
M	7		6 19	6 0
D	8		6 19	5 59
W	9	Ds. L. E. Brandt te Pietersburg bevestigd, 1904.	6 20	5 58
D	10		6 21	5 57
V	11	Ds. J. J. Prinsloo te Standerton bevestigd, 1919.	6 21	5 56
Z	12	De Herv. Kerk te Bronkhorstspruit ingewijd, 1913.	6 22	5 55
Z	13		6 22	5 54
M	14		6 22	5 53
D	15	Hoeksteen oude Kerk Ventersdorp gelegd, 1893.	6 23	5 52
W	16		6 23	5 51
D	17	Luther voor de Rijksdag te Worms, 1521. Ds. M. J. Goddefroy emeritus, 1917.	6 23	5 50
V	18	Ds. S. Vermooten te Potchefstroom bevestigd, 1919.	6 24	5 49
Z	19	De eerste Herv. Kerk in Potchefstroom ingewijd, 1851.	6 24	5 48
Z	20	Hoeksteen van de Hervormde Kerk te Chrissiesmeer gelegd, 1892.	6 24	5 47
M	21	Ds. N. J. van Warmelo overleden, 1892.	6 25	5 47
D	22	De eerste Herv. Kerk te Middelburg ingewijd, 1876. Ds. S. J. Strijdom te Makwassie bevestigd, 1919.	6 25	5 46
W	23	De Kerkeraad van Witfontein niet verenigen, 1886.	6 26	5 46
D	24		6 27	5 45
V	25	Protest van de Hervormers te Spiers, 1529.—Vandaar “Protestanten”.	6 27	5 44
Z	26	Eerste Herv. Kerk. van Rustenburg ingewijd, 1851.	6 28	5 43
Z	27		6 28	5 42
M	28		6 29	5 41
D	29		6 29	5 40
W	30		6 30	5 39

-geen water !

Het is nie totdat jou water gedaan raak en jou vee en oeste vergaan van droogte dat jij besef hoe dwaas jij was om een goedkoop Windpomp te koop in die hoop om een paar pond te spaar.

As een irrigasie plant uit order raak is dit een van die mees ernstige teleurstellings die een boer kan verduur. Dog dikwels vind jij dat 'n "goedkoop" uitrusting verkies word bo die Samson onder die verkeerde indruk, "menende om te spaar."

Ons het een menigte briewe van boere waarin hulle vertel van die wonderlike gedrag van die Samson Windmeule. Lees dit bij voorbeeld.

"Barbarspan."

Die Samson is die beste windmeule die verkrygbaar is. In die omtrek van omtrent 3,000 morgen is daar ten minste 8 Samsons, en al die ander soorte meule werk bijna nooit terwyl die Samson altijd in perfekte order is.

S. Buys.

Vra vir jou buurman wat sij opinie van die Samson is, die meule met die Hyatt Roller Buste.

Onse Landbou gereedskap het die reputasie om vir geen ander gereedskap agteruit te staan, en word nagmaak in verskillende rigtings. Namaaksels word gefabriseer vir groter profijt maar nie vir betere dienst.

Pas op! vir nagmaakte landbou gereedskap en spaar dele.

OOST LONDEN
Bus 172.

JOHANNESBURG
171 Main Straat.

DURBAN
Bus 981.

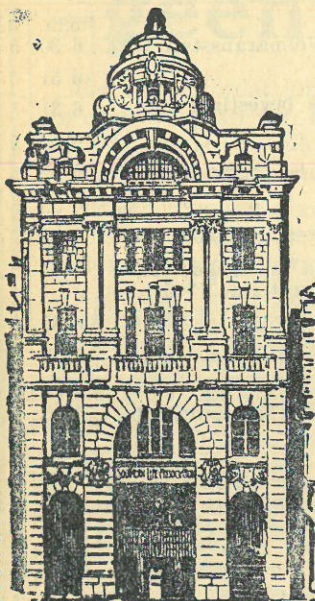
MEI, 31 DAGEN.

Week.	Dag der Maand.	MAANSVERANDERINGEN.	Zons	
			opg. ond.	Spoorweg-tijd.
		4. Nieuwe Maan, 1 v.m. 12. Eerste Kwartier, 4,14 v.m. 18. Volle Maan, 11,52 n.m. 25. Laatste Kwartier, 4,16 n.m.		
D	1	Eerste dienst der Hervormden te Wolmaransstad, 1892.	u.m. 6 30	u.m. 5 38
V	2		6 31	5 37
Z	3	Dr. J. H. Greyvenstein te Pretoria bevestigd, 1914.	6 31	5 37
Z	4		6 32	5 36
M	5	Ds. A. J. Barger te Johannesburg bevestigd, 1918.	6 32	5 36
D	6		6 33	5 35
W	7	Ds. J. J. Kuhn te Krugersdorp bevestigd, 1909.	6 34	5 34
D	8	Prof. Dr. P. J. Muller te Pretoria bevestigd, 1904. Hervormde Gemeente van Memel gesticht, 1915.	6 34	5 34
V	9		6 35	5 33
Z	10		6 35	5 32
Z	11		6 36	5 31
M	12	Eerste Avondmaals bediening aan de Kaap, door Ds. Backerius, 1652.	6 36	5 31
D	13		6 37	5 30
W	14		6 37	5 30
D	15	De Hervormer uitgekomen, 1909.	6 38	5 29
V	16		6 38	5 29
Z	17		6 39	5 28
Z	18		6 39	5 27
M	19		6 40	5 27
D	20		6 40	5 27
W	21	Ds. G. E. Alers te Germiston bevestigd, 1921. De Nieuwe Psalmen voor het eerst in Kaapstad gezongen, 1775.	6 41	5 27
D	22		6 41	5 26
V	23		6 42	5 26
Z	24		6 42	5 26
Z	25		6 43	5 25
M	26		6 43	5 25
D	27	Calvijn overleden, 1564.	6 44	5 25
W	28	Ds. P. S. Grobler te Krugersdorp bevestigd, 1922.	6 44	5 25
D	29	Ds. G. W. Smits overleden, 1894. Dr. S. P. Engelbrecht geordend, 1921.	6 45	5 24
V	30		6 45	5 24
Z	31		6 46	5 24

ZUIDELIKE LEVENS ASSOCIATIE

(VAN AFRIKA)

(SOUTHERN LIFE ASSOCIATION).

Fondse £2,800,000

Sluit Lewens-, Ongeluk- en
Siekteversekeringe, en
Werkmans Kompensasie.

BONUS JAAR sluit op einde van dit jaar. Alle assurances wat voor hierdie datum uitgeneem word sal in die volle 12 maande se bonus saamdeel.

GEZAMELIKE POLIS voor man en vrouw, betaalbaar bij de dood van de eerste en tevens na een zeker aantal jaren indien beiden nog leven.

ONDERWIJSPOLIS, voor de hogere opvoeding van uw kinderen. Maakt nu provisie voor die studiegelden die later betaald moeten worden. Bij de dood van de ouder houdt de premiebetaling op.

DIREKTEURE.

Edelgestrenge heer Kol. Hendrik Mentz, L.V. (Minister van Verdediging), Sir Thomas Smartt, K.C.M.G., L.V. (Minister van Landbou), Sir Fred. Smith, V.R., Robt. M. Maxwell, Gus. Trollip, V.R., J. M. Stephen, V.R., Wm. Hay, V.R.

Skryf om biesonderhede aan

J. J. VAN GINKEL,

Pretoria Bestuurder.

Posbus 248.

Telefoon 726.

JUNIE, 30 DAGEN.

Week.	Dag der Maand.	MAANSVERANDERINGEN.	Zons	
			opg. ond.	Spoorweg-tijd.
		2, Nieuwe Maan, 4,34 n.m. 10, Eerste Kwartier, 3,37 n.m. 17, Volle Maan, 6,41 v.m. 24, Laatste Kwartier, 4,16 v.m.		
Z	1		u.m. 6 46	u.m. 5 24
M	2	De Herv. Gem. van Gwelo (Rhodesia) gesticht, 1923.	6 46	5 24
D	3	Ouderling G. J. Engelbrecht, L.T.V. (Standerton), aan kogelwonden overleden, 1901.	6 47	5 24
W	4	Ds. J. van Belkum te Rustenburg bevestigd, 1891.	6 47	5 24
D	5	Uitspraak van het Hooggerechtshof in zake de Kerk te Trichardtsfontein, 1893.	6 48	5 23
V	6	De Hervormde Gemeente te Humpata gesticht door Ds. P. van Drimmelen, 1910.	6 48	5 23
Z	7		6 49	5 23
Z	8		6 49	5 23
M	9		6 50	5 23
D	10		6 50	5 23
W	11		6 50	5 23
D	12		6 51	5 23
V	13	De Hervormde Kerk te Ermelo ingewijd, 1910.	6 51	5 23
Z	14		6 51	5 23
Z	15	Ds. N. J. van Warmelo geordend te Potchefstroom, 1864.	6 52	5 23
M	16		6 52	5 23
D	17		6 52	5 24
W	18	Ds. F. S. du Toit, van Ventersdorp, overleden, 1914. Ds. P. J. J. Venter te Lichtenburg bevestigd, 1921.	6 53	5 24
D	19		6 53	5 24
V	20		6 53	5 24
Z	21		6 54	5 24
Z	22	Ds. D. F. Erasmus te Pietermaritzburg bevestigd, 1918.	6 54	5 24
M	23		6 54	5 25
D	24		6 54	5 25
W	25		6 54	5 25
D	26		6 54	5 25
V	27		6 54	5 26
Z	28		6 55	5 26
Z	29	Ds. A. J. Begemann emeritus, 1872.	6 55	5 26
M	30		6 55	5 27

HUPP GARAGE,

Agentschap voor de beroemde

CADILLAC, HUPMOBILE, BENZ en CHEVROLET
Motorkarren en Vrachtwagens.

HARLEY-DAVIDSON en WANDERER
Motor Rijwielen.

Alle soorten **HEREN en DAMES RIJWIELEN.**

MULLINS' STALEN MOTOR- en ROEIBOTEN.

MODERNE INRICHTING VOOR ALLE
REPARATIES—MEKANIESE ZOWEL ALS ELEK-
TRIESE—SCHILDEREN, BEKLEDEN, ENZ.

ZAAKKUNDIG BESTUUR.

ENIG ADRES:

HUPP GARAGE

(GERARD H. BRAAK).

236—242 PRETORIUSSTRAAT,

PRETORIA.

Postbus 694.

Telefoon 765.

DAG- EN NACHTDIENST.

JULIE, 31 DAGEN.

Dag der	Week.	Maand.	MAANSVERANDERINGEN.	Zons	
				opg.	ond.
			2, Nieuwe Maan, 7,35 v.m. 9, Eerste Kwartier, 11,4 n.m. 16, Volle Maan, 1,49 n.m. 23, Laatste Kwartier, 6,36 n.m. 31, Nieuwe Maan, 9,42 n.m.	Spoorweg- tijd.	
				u.m.	u.m.
D	1			6 55	5 27
W	2			6 55	5 28
D	3			6 55	5 28
V	4			6 55	5 28
Z	5			6 55	5 29
Z	6			6 55	5 29
M	7		Johannes Huss verbrand, 1415.	6 55	5 29
D	8		Hervormde Gemeente Bloemhof gesticht, 1916. Ds. H. P. Wolmarans te Zeerust bevestigd, 1922.	6 54	5 30
W	9			6 54	5 30
D	10		Calvijn geboren, 1509.	6 54	5 30
V	11			6 54	5 31
Z	12			6 54	5 31
Z	13			6 53	5 31
M	14			6 53	5 32
D	15		Schoemansdal verlaten, 1867.	6 53	5 32
W	16			6 53	5 33
D	17		Oudl. J. van Graan te Ventersdorp overleden, 1917.	6 52	5 33
V	18		Ds. N. J. van Warmelo te Heidelberg bevestigd, 1868.	6 52	5 34
Z	19		Ds. L. G. F. Biccard overleden, 1900.	6 52	5 34
Z	20			6 52	5 34
M	21			6 52	5 35
D	22		Ds. N. J. van Warmelo te Schoemansdal bevestigd, 1864	6 52	5 35
W	23			6 51	5 35
D	24		Ds. Biccard in Zoutpansberg bevestigd, 1875.	6 51	5 35
V	25		Afscheid van Prof. Dr. P. J. Muller van Pretoria, 1910.	6 51	5 36
Z	26		Kerkorde van de Mist ingevoerd, 1804.	6 50	5 37
Z	27		De Prokuratie-Kommissie in het leven geroepen, 1890.	6 49	5 38
M	28			6 48	5 39
D	29			6 48	5 39
W	30			6 47	5 40
D	31			6 46	5 40

ZUIDAFRIKAANSE KRUIDEN GENEESMIDDELEN

Zijn het beste voor oude en verwaarloosde kwalen.

Let op die adres en laat u niet misleiden. Gertzen's Kruide Poeders en Zalf is die enigste middels die uit Suidafrikaanse Kruide gemaak word te Middelburg, K.P., en is beroemd vir haar grote genesing.

GERTZEN'S No. 1 POEDER.

Geneest Zinkenkoorts, Typhuskoorts en andere Koortsziekten en teringachtigheid.

GERTZEN'S No. 2 POEDER.

Tegen Hartkwalen, Hartkloppen, Kortademigheid, Zwakheid in de Maag, Buikloop, Rode of Witte Vloed. Voor alle Vrouwelijke Kwalen is het een uitmuntend middel.

GERTZEN'S No. 3 POEDER.

Tegen Leverkwaal, Zwakke Spijsvertering, Hoofdpijn, een Geflikker voor de Ogen, Dronkheid, Pijnen tussen de Schouders, Gemoedsaandoeningen, 'n slechte smaak in de mond, enz. Geneest Galstenen en Apendicitis geheel.

GERTZEN'S No. 4 POEDER.

Om Bloed te Zuiveren, voor Roos en Koliek.

GERTZEN'S No. 5 POEDER.

Geneest Graveel, Aambeien, Koude op de Nieren, Pijn in de Zijde, Steentjes in de Lever, Sleem in het Water, Brand in de Voorhuid en Inflammatie.

GERTZEN'S No. 6 POEDER.

Gebruikt tegen Vallende Ziekte, Stuipen, Zenuw Stuiptrekkens, ens.

GERTZEN'S No. 7 POEDER.

Tegen gevallen van Water, Buikloop en Maandstonden.

GERTZEN'S TREKZALF.

Voor Jichtpijn, Zinkingkoorts, Pijnen en Pijn op de Lever.

GERTZEN'S GENEZENDE ZALF.

Tegen Zeren, Kneuzingen, Zinkingkoorts, Huiduitslag, Fijten en Pijnen.

GERTZEN'S EMBROKATIE.

Een simpele genezing voor de volgende kwalen: Rheumatiek Pijnen, Zwellingen van de Voeten en Benen, en Zinkings. Verkrijgbaar bij de Maker:

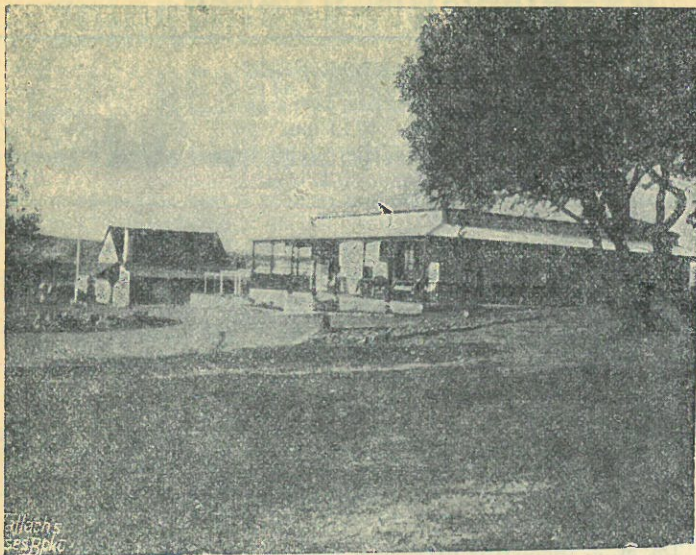
J H. GERTZEN'S APTEEK,

Bus 38, MIDDELBURG, K.P.

Doe aanvraag voor een gratis volledig boekje.

AUGUSTUS, 31 DAGEN.

Dag der	Week.	Maand.	MAANSVERANDERINGEN.	Zons	
				opg.	ond.
			8, Eerste Kwartier, 5,41 v.m. 14, Volle Maan, 10,19 n.m. 22, Laatste Kwartier, 11,10 v.m. 30, Nieuwe Maan, 10,37 v.m.	Spoorweg-tijd.	
V	1			u.m. 6 46	u.m. 5 41
Z	2			6 46	5 41
Z	3		Ds. J. van Belkum te Heidelberg bevestigd, 1903.	6 45	5 42
M	4			6 44	5 42
D	5			6 43	5 43
W	6			6 43	5 43
D	7			6 42	5 44
V	8		Eerste Algemene Kerkvergadering van de Ned. Hervormde Kerk van de Z.A.R. te Rustenburg geopend, 1853.	6 41	5 44
Z	9		Ds. M. J. Goddefroy overleden, 1920.	6 41	5 44
Z	10			6 40	5 45
M	11			6 39	5 45
D	12			6 38	5 46
W	13			6 37	5 47
D	14			6 37	5 47
V	15		Vertrek van Ds. van Warmelo uit Holland naar Zuid-Afrika, 1862.	6 36	5 48
Z	16		De Hervormde Gemeente te Vereniging gesticht, 1913.	6 35	5 48
Z	17		Ds. A. J. Lagerwey overleden, 1897.	6 34	5 49
M	18			6 33	5 49
D	19			6 32	5 49
W	20		Eerste Doopbediening aan de Kaap, door Ds. Fredricus Fronten, 1653.	6 32	5 50
D	21			6 31	5 50
V	22			6 30	5 50
Z	23		Ds. J. van Arkel, eerste predikant in Kaapstad, 1665.	6 29	5 51
Z	24		Bloedbad van St. Bartholomeus, 1572. Samenkomst te Pretoria onder leiding van Pres. Kruger om de kerkkwesie te bespreken, 1891.	6 28	5 51
M	25			6 27	5 52
D	26			6 26	5 52
W	27			6 25	5 53
D	28			6 24	5 53
V	29			6 23	5 54
Z	30			6 22	5 54
Z	31		Lijdenburg scheidt zich van de Herv. Kerk af, 1854.	6 21	5 54

ZUID-AFRIKAANS HOSPITAAL EN DIAKONESSEN-HUIS, PRETORIA.

Dit private Hospitaal is een Zuid-Afrikaanse nationale instelling. In het Bestuur zijn de drie Afrikaanse Kerken van Pretoria vertegenwoordigd, elk door een Lid.

Het Hospitaal staat onder de bekwame leiding van Zuster A. Hartog, die wordt bijgestaan door een staf van Afrikaanse, TWEETALIGE Verpleegsters. Patiënten worden in dit Hospitaal toegesproken in HUN EIGEN TAAL. Zij ontvangen er een liefderike en zorgvuldige verpleging in een Christelike en huiselijke omgeving.

Het Hospitaal werd geopend op 15 April 1912. Het is lieflijk gelegen tegen de Muckleneuk Rand. De inrichting is naar de laatste eisen. De operatie-tafel is van de allerbeste, en kostte £110.

De patiënten worden behandeld door hun eigen Doktoren.

Verpleegkosten van af 10/- per dag, naar gelang van de klasse, waarin patiënten wensen te worden verpleegd.

Voor opname wende men zich tot de Direktrise, Zuster A. Hartog, Walkerstraat 463, Pretoria. Telefoon No. 863. Telegram adres "Ziekenhuis", Pretoria.

Namens het Bestuur:

Prof. J. H. GREYVENSTEIN, Th. Dr.,
Voorzitter.

SEPTEMBER, 30 DAGEN.

Week.	Dag der Maand.	MAANSVERANDERINGEN. 6, Eerste Kwartier, 10,46 v.m. 13, Volle Maan, 9,0 v.m. 21, Laatste Kwartier, 5,35 v.m. 28, Nieuwe Maan, 10,16 n.m.	Zons	
			opg. ond.	Spoorweg-tijd.
M	1		u.m. 6 20	u.m. 5 55
D	2	Prof. Hofmeyr overleden, 1909.	6 19	5 55
W	3		6 18	5 55
D	4		6 17	5 56
V	5		6 16	5 56
Z	6		6 14	5 56
Z	7		6 13	5 57
M	8	Ds. N. J. van Warmelo geboren, 1835.	6 12	5 57
D	9		6 11	5 57
W	10		6 10	5 58
D	11		6 9	5 58
V	12	De Hervormde Kerk te Johannesburg ingewijd, 1908.	6 8	5 58
Z	13		6 7	5 59
Z	14		6 6	5 59
M	15		6 5	5 59
D	16		6 4	6 0
W	17		6 3	6 0
D	18		6 2	6 1
V	19		6 0	6 2
Z	20	Eerste huweliksordonantie van J. A. de Mist, 1804. Prof. J. Lion Cachet overleden, 1912.	5 59	6 2
Z	21		5 58	6 3
M	22		5 58	6 3
D	23	Ds. P. W. Ennis te Klerksdorp bevestigd, 1906.	5 57	6 3
W	24		5 55	6 4
D	25		5 54	6 4
V	26		5 53	6 4
Z	27		5 52	6 5
Z	28	De Hervormde Kerk te Witpoort ingewijd, 1912.	5 51	6 5
M	29		5 50	6 5
D	30	Ds. M. J. Goddefroy te Witfontein bevestigd, 1887.	5 49	6 6

NEDERLANDSCHE BANK VOOR ZUID-AFRIKA, BPT.

OPGERICHT 1888.

AMSTERDAM—LONDEN.

BLOEMFONTEIN, DURBAN, JOHANNESBURG,
KAAPSTAD, OOST LONDEN, PORT ELIZABETH,
POTCHEFSTROOM, PRETORIA,

Bethlehem, Brits, Bronkhorstspuit, Dullstroom, Ermelo,
Hartebeestfontein, Pietersburg, Premier Mine, Witbank.

STAND VAN ZAKEN OP 30 SEPTEMBER 1923.

De Bank bezit:

Aan Kontanten en Kontantewaarden	£ 336,087=	28.9%
„ Beleggingen	£ 92,423=	7.9%
„ Wissels en Bewijzen	£ 314,558=	27.1%
„ Voorschotten	£ 679,068=	58.4%
„ Bankgebouwen, Meubels, enz.	£ 64,144=	5.5%

Bezittingen

Schulden

Extra waarborg voor Deposanten

Neemt gelden op **VAST DEPOSITO**:

Voor 6 maanden vast, 3 pCt. per jaar.

Voor 12 maanden vast, 4 pCt. per jaar.

Voor andere deposito's kunnen de voorwaarden bij de verschillende
Takken worden aangevraagd.

Opent **SPAARREKENINGEN** waarop $3\frac{1}{2}$ pCt. rente per jaar ver-
goed wordt, en stelt in verband daarmee **SPAARBUSJES** ter beschik-
king.

Verleent **VASTE VERBANDEN** op zeer billike voorwaarden als
Agenten der **PRETORIA HYPOTHEEK MAATSCHAPPIJ**.

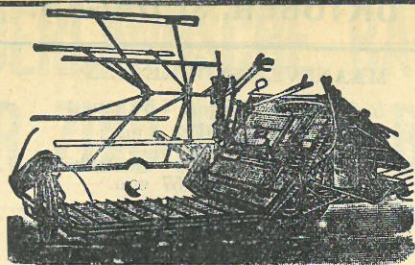
J. POSTMUS,

Hoofd Agent.

Pretoria, 1 November 1923.

OKTOBER, 31 DAGEN.

Week.	Dag der	Maand	MAANSVERANDERINGEN. 5, Eerste Kwartier, 4,30 n.m. 12, Volle Maan, 10,21 n.m. 21, Laatste Kwartier 0,54 v.m. 28, Nieuwe Maan, 8,57 v.m.	Zons	
				opg.—ond.	Spoorweg- tijd.
				u.m.	u.m.
W	1			5 48	6 6
D	2			5 46	6 7
V	3			5 45	6 7
Z	4		Ds. A. J. Barger te Middelburg bevestigd, 1919.	5 44	6 8
Z	5			5 43	6 8
				5 42	6 9
M	6		Oudevader D. P. J. van Schalkwijk van Trichardtsfon- tein overleden, 1911.	5 41	6 9
D	7			5 40	6 10
W	8			5 39	6 10
D	9		Ds. Dirk van der Hoff overleden, 1881.	5 38	6 11
V	10		Hoeksteenlegging Herv. Kerk, Pietersburg, 1891. Ds. S. J. Strijdom te Krugersdorp bevestigd, 1914.		
Z	11		De Hervormer Ulrich Zwingli gesneuveld, 1531.	5 37	6 11
Z	12			5 36	6 12
M	13			5 35	6 12
D	14			5 34	6 13
W	15			5 33	6 14
D	16			5 32	6 14
V	17		Ds. S. Vermooten te Zeerust bevestigd, 1915.	5 31	6 15
Z	18		Eerste dienst der Hervormden te Lichtenburg, 1891.	5 30	6 15
Z	19			5 29	6 16
M	20		De Herv. Kerk te Louis Trichardt ingewijd, 1906.	5 28	6 16
D	21			5 28	6 17
W	22		Het Edikt van Nantes herroepen, 1685.	5 27	6 17
D	23		Ds. D. F. Erasmus te Ventersdorp bevestigd, 1920.	5 26	6 18
V	24			5 25	6 18
Z	25			5 24	6 19
Z	26			5 23	6 19
M	27			5 23	6 20
D	28			5 22	6 20
W	29			5 21	6 21
D	30		Ds. J. J. Prinsloo te Trichardtsfontein bevestigd, 1909.	5 21	6 21
V	31		Hervormingsdag. Samenkomst van Kommissies Ned. Herv. Kerk en N. Ger. Kerk om te verenigen, 1882.	5 20	6 22

wanneer dinge verkeerd gaan---

Het is wanneer jou gereedskap uit order raak dat jy uitvind wat die waarde is van vertroubare Landbou gereedskap en masienerie op die plaas. Dan is het dat jy uitvind dat die paar shillings die jy gespaar het toe jy jou uitrusting gekoop het van geen nut was. Ons laaie is vol van briewe van kliente van oue stand, die vertel van die wonderlike satisfaksie die onse gereedskappe gegee het. Lees die een byvoorbeeld:—

Bradgate, Dordrecht, K.P.

Ek het twee Perfection Dutchman ploes die reparasie nodig het en wat die balke moet geset word. As ek die twee ploes aan jullie stuur kan julle het so gau as moegelik in dege-
like order bring? Ek moet se dat ek die twee ploes al in gebruik het vir die laaste ses jaar en hulle het uitmun-
tende satisfaksie gegee, en is die beste ploes die ik ooit gebruik het.

De uwe,

(Getekend) G. D. E. Cartwright.

*Onse Landbou gereedskap het die re-
putasie om vir geen ander gereedskap agteruit
te staan, en word nagemaak in verskillende
rigtings. Namaaksels word gefabriseer vir
groter profyt maar nie vir betere dienst.*

*Pas op! vir nagemaakte landbou gereeds-
kap en spaar dele.*

OOST LONDEN
Bus 172.

JOHANNESBURG
171 Main Straat.

DURBAN
Bus 981

NOVEMBER, 30 DAGEN.

Dag der		MAANSVERANDERINGEN. 4, Eerste Kwartier, 0,18 v.m. 11, Volle Maan, 2,31 n.m. 19, Laatste Kwartier, 7,38 n.m. 26, Nieuwe Maan, 7,16 n.m.	Zons	
Week.	Maand.		opg. ond.	
			Spoorweg-tijd.	
			u.m.	u.m.
Z	1	Eerste dienst der Hervormden te Krugersdorp, 1891.	5 19	6 23
Z	2	Eerste Algemene Kerkvergadering van de Ned. Herv. Kerk in Z.A. te Kaapstad geopend, 1824.	5 19	6 23
M	3	Hoeksteen van de Hervormde Kerk te Christiana gelegd, 1876.	5 18	6 24
D	4		5 17	6 25
W	5	Aankomst van Ds. D. v. d. Hoff uit Holland te Kaapstad, 1852.	5 17	6 25
		Naam van de Ned. Hervormde Kerk in de Kaapkolonie veranderd in Ned. Gereformeerd, 1842.		
D	6		5 16	6 26
V	7		5 16	6 26
Z	8		5 15	6 27
Z	9		5 14	6 28
M	10	Martin Luther geboren, 1483.	5 14	6 29
D	11		5 13	6 29
W	12		5 13	6 30
D	13		5 12	6 31
V	14		5 12	6 32
Z	15		5 11	6 33
Z	16		5 10	6 34
M	17		5 10	6 34
D	18		5 10	6 35
W	19	Hoeksteen van de Hervormde Kerk te Potgietersrust gelegd, 1921.	5 9	6 36
D	20		5 9	6 36
V	21	Ds. H. D. van Broekhuizen predikant van de Hervormde Gemeente Pretoria, 1917.	5 9	6 37
Z	22	De Hervormde Gemeente van Trichardtsfontein gesticht, 1879.	5 9	6 37
Z	23		5 9	6 38
M	24		5 9	6 39
D	25		5 8	6 40
W	26	De Hervormde Kerk te Memel ingewijd, 1915.	5 8	6 41
D	27		5 8	6 42
V	28		5 8	6 43
Z	29	De Geref. Theol. School te Burgersdorp geopend, 1869.	5 8	6 44
Z	30		5 8	6 45

VAN YSENDYK SE KOFFIE.

GEBRANDE KOFFIEPITTE.

OP SPESIALE MANIER GE-
BRAND SODAT DIE KOFFIE
LANG BEWAARD KAN WORD
EN TOG GEURIG EN KRAGTIG
— BLIJF —

Verpak in Bale van 50 lbs.
in Klein Sakkie van 5 lbs.
in Blikke van 15 lbs.
en
SUIWERGEMALE
in Blikke van 20 lbs.

POSTBUS 1333, KAAPSTAD.

DECEMBER, 31 DAGEN.

Dag der	Week. Maand	MAANSVERANDERINGEN. 3, Eerste Kwartier, 11,10 v.m. 11, Volle Maan, 9,3 v.m. 19, Laatste Kwartier, 12,11 n.m. 26, Nieuwe Maan, 5,46 v.m.	Zons	
			opg. ond.	Spoorweg- tijd.
M	1		u.m. 5 8	u.m. 6 45
D	2		5 8	6 46
W	3		5 8	6 46
D	4	De Ned. Geref. Kerk in de Z.A.R. georganiseerd, 1866.	5 8	6 47
V	5		5 9	6 47
Z	6	Voortrekkers gelofte, 1838.	5 9	6 48
Z	7	Stichting van de Ned. Herv. of Geref. Kerk, 1885.	5 9	6 49
M	8		5 9	6 50
D	9		5 10	6 51
W	10		5 10	6 52
D	11		5 10	6 52
V	12	Ds. C. W. du Toit emeritus, 1918.	5 10	6 52
Z	13		5 11	6 53
Z	14		5 11	6 53
M	15		5 11	6 54
D	16	Slag van Bloedrivier—Dingaansdag, 1838. Hoeksteen van de Hervormde Kerk te Middelburg gelegd, 1896.	5 11	6 54
W	17		5 12	6 55
D	18	De Hervormde Kerk te Vereniging ingewijd, 1915.	5 12	6 56
V	19		5 12	6 57
Z	20		5 12	6 57
Z	21		5 13	6 58
M	22		5 13	6 58
D	23		5 14	6 59
W	24		5 15	6 59
D	25		5 15	6 59
V	26	De hoeksteen van de Hervormde Kerk te Potchef- stroom gelegd, 1859.	5 15	7 0
Z	27		5 16	7 0
Z	28	Prof. D. Postma te Burgersdorp overleden, 1890.	5 17	7 0
M	29		5 18	7 1
D	30		5 19	7 1
W	31	De Herv. Gemeente van Heidelberg gesticht, 1866.	5 20	7 2

SOUT.

Die beroemde Haagenspan Sout te koop vir vee en huis gebruik. No. 1, suiwer wit, 3/9; No. 2, 3/3; fijn huishou 8/6; alle per sak van 203 pond.

Nuwe Goewernement Waterdig Bokseile. Prijs £5 elk.

Goewernements Seildoek, 28 duim breed, uitstekend vir Waseile, Motorkar, Seile, Tente en honderde andere doeleindes. Slegs 2/3 per jaard.

Egte Winskope, vra vir monsters.

Onskeurbare Aero Sij, baie sterk, 36 duim breed, maar net 3/3 per jaard, posvrij, werd dubbel.

Alsook nog vele andere goedere teen spesiale winskope in voorraad.

Alles gelewer op Brandfort Stasie. Terme K.O.A. of min 5 prosent vir kontant met order.

Skryf aan D. S. DU TOIT, Haagenspan Soutwerke, Brandfort, O.V.S.

POSTTARIEF.

BRIEVEN, NIEUWSBLADEN, DRUKWERK, ENZ.

NAAR	BRIEVEN.	POSTKAARTEN.	NIEUWSBLADEN.	DRUKWERK.
Transvaal, Kaap Provinsie, O.V.S., Rhodesië, Bechuanaland en Mozambiek	2d. per 1 ons.	1d. per stuk.	½d. per 4 ons.	½d. per 2 ons.
Overzee (Britse Kolonies en Bezittingen) ook Australië	2d.	1½d. "	½d. per 2 ons.	½d. "
Vreemde Overzeese Landen	3d. per 1 ons.	1½d. "	½d. "	½d. "

Pakketten Post naar Transvaal, K.P., O.V.S., en Natal (Z. A Unie) 2d. voor 4 onzen of gedeelte daarvan 4d. voor 8 oz. Boven 8 oz. 6d. per pond of gedeelte daarvan.

" " Prov. Mozambiek, 4d. voor 8 ons en 2d. voor elke 4 ons meer of gedeelte van 4 ons

" " Rhodesië 1/6 per lb. of gedeelte van een lb.

" " Britse Landen overzee 9d. per lb. of gedeelte van een lb.

" " andere Overzeese Landen verschillende tarieven. Informatie op Postkantoren verkrijgbaar

" " Bechuanaland Protectoraat 1/- per lb.

Registrasie.—Brieven, enz. kunnen geregistreerd worden ad 4d. ekstra.

NEL'S RUST EIGENDOM,

NATAL,

HEEFT TE KOOP

FRIESLANDS

VOLBLOED, geteeld van beste HOLLANDSE bloed

BERKSHIRE VARKENS

VOLBLOED, van beste ENGELSE bloed.

NEL'S RUST KALVERMEEL

zelfde waarop al onze kalvers gevoerd worden (insluitende volbloed), met de hand gevoerd op eigendom.

Voor prijzen en bijzonderheden, doe aanzoek

BESTUURDER,

Nel's Rust Estate, Natal.

NEL'S RUST SPEKFABRIEK.

JOSEPH BAYNES, Enig Eigenaar.

PRIMA SPEKVARKENS, wegende van 160—200 lbs. levend gewicht bij de fabriek,

ALTIJD BENODIGD.

Schrijf om bijzonderheden aan

BESTUURDER,

Nel's Rust Spekfabriek, Natal.

Vraag uw winkelier om Nel's Rust Spekfabriek
Produkten.

GEEN BETERE.—ALTIJD VERKRIJGBAAR.

KOMMISSIE.

Voor het verlenen van Postwissels wordt een kommissie gevorderd berekend tegen 6d. voor elke £4 in de Z.A. Unie. Een 9d. voor elke £4 in de andere Kolonies in Zuid Afrika. Een 1/- voor elke £4 in de Overzeese Landen

Postwissels kunnen per telegraaf worden verzonden in Zuid Afrika (Unie) tegen betaling van onkosten telegram van advies verzonden door de postmeester £40.

Zuid Rhodesië * voor £10

Noord West Rhodesië * voor £10.

Noord Rhodesië * voor £10.

Portugees O. Afrika * voor £40.

Beira en Macquense * voor £40.

Beira Spoorw. Station * voor £40.

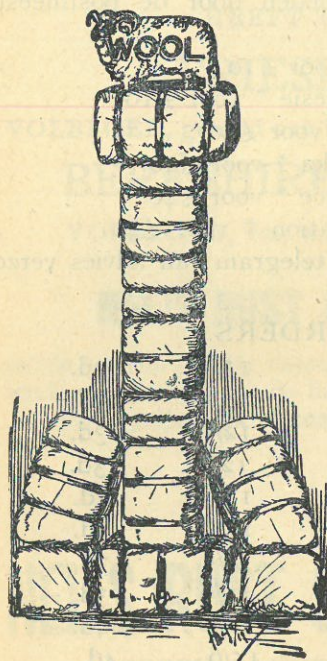
*Tegen betaling onkosten telegram van advies verzonden door de postmeester.

POSTORDERS.

6d.	1d.	11/-	3d.
1/-	1d.	11/6	3d.
1/6	1d.	12/-	3d.
2/-	1d.	12/6	3d.
2/6	1d.	13/-	3d.
3/-	2d.	13/6	3d.
3/6	2d.	14/-	3d.
4/-	2d.	14/6	3d.
4/6	2d.	15/-	4d.
5/-	2d.	15/6	4d.
5/6	2d.	16/-	4d.
6/-	2d.	16/6	4d.
6/6	2d.	17/-	4d.
7/-	2d.	17/6	4d.
7/6	2d.	18/-	4d.
8/-	2d.	18/6	4d.
8/6	2d.	19/-	4d.
9/-	2d.	19/6	4d.
9/6	2d.	20/-	4d.
10/-	2d.	20/6	4d.
10/6	2d.	21/-	4d.

Zelfde bedragen voor Britse Landen Overzee verkrijgbaar.

TIP=TOP PRIJZEN VOOR ALLE WOL AAN ONS GEZONDEN.

Wij Garanderen

DE HOOGSTE MARKTPRIJZEN TE BEKOMEN.

Verkopen van Wol,
Bokhaar, Huiden en
Vellen hebben elke
DINSDAG plaats in
ons **Wolverkooplokaal**,
Queenstraat, Durban.

We ontvangen bezen-
dingen en de belangen
van cliënten worden
zorgvuldig in acht ge-
nomen. Laatste kabel-
adviezen worden na
ontvangst steeds aan
onze cliënten meege-
deeld.

W. Dunn & Co.,

WOLMAKELAREN,

Telegramadres: "DUNCO".

Bus 1038.

DURBAN.

De volgende Postzegels zijn bij den Postdienst in
gebruik: $\frac{1}{2}$ d., 1d., $1\frac{1}{2}$ d., 2d., $2\frac{1}{2}$ d., 3d., 4d., 6d., 1/-,
 $\frac{2}{6}$, 5/-, 10/-, 20/-.

Briefomslagen voor aangetekende stukken (Re-
gistraties), voorzien van een zegelafdruk van 4d. voor
het aantekeningsrecht, zijn verkrijgbaar tegen de na-
volgende prijzen.

Afmetingen.	Per dozijn.	Per stuk.
$4\frac{1}{4} \times 3\frac{1}{4}$ " en $3\frac{1}{4} \times 6$ "	4/3	$4\frac{1}{4}$ d.
4" x 9"	4/3	$4\frac{1}{4}$ d.
6" x $11\frac{1}{2}$ "	4/3	$4\frac{1}{4}$ d.

en ook met zegelafdruk 6d.

Afmetingen.	Per dozijn.	Per stuk.
$4\frac{1}{4} \times 3\frac{1}{4}$ " en $3\frac{1}{4} \times 6$ "	6/9	$6\frac{1}{4}$ d.
4" x 9"	6/9	$6\frac{1}{4}$ d.
6" x $11\frac{1}{2}$ "	6/9	$6\frac{1}{4}$ d.

Gezegelde omslagen voor de verzending van nieuws-
bladen en boekposten verkrijgbaar tegen navolgende
prijzen:

Met $\frac{1}{2}$ d. postzegel: 9d. per doz. $\frac{3}{4}$ d. per stuk.
Met 1d. postzegel: 1/3 per doz. $1\frac{1}{4}$ d. per stuk.

Ongefrankeerde en onvoldoend gefrankeerde brie-
ven, enz., worden belast met een port ten bedrage van
tweemaal de ontbrekende som.

Voor verandering van bestemming van brieven,
enz., behalve pakketten (readressering) wordt geen
afzonderlijk port geëist.

Brieven bevattende munten, goud, juwelierswaren,
en in 't algemeen kostbaarheden moeten aangetekend
worden.

PRIVATE POSTZAKKEN.

Personen langs een postweg wonende, kunnen
gebruik maken van een private postzak, waarin hun
brieven, enz., van 't naaste postkantoor met de postkar
worden verzonden tegen huur van £1 per jaar. De
postzak moet door de persoon, die verlangt er van ge-
bruik te maken, zelf verschaft worden; deze kan van
de postdienst gekocht worden tegen betaling.

VERKOOP U

WOL DEUR

WHITE & HATTINGH, BPT.,

30—34 CATOSTRAAT, DURBAN.

Ons garandeer om vir U die **HOOGSTE MARK-
PRIJSE** te krij.

Waardering deur deskundiges.

Ons spesialiseer in skeersels van Boere.

Betroubare Markrapporte.

KONTANTE BETALING.

Moderne en goed verligte uitstalpakhuiise.

Wolsakke teen kosprijs.

Posbus 313.

Telegram-adres: "SCOUR".

POSTWISSELS.

kunnen worden verkregen en uitbetaald. Het bedrag van een Postwissel mag niet hoger zijn dan £40 en geen onderdelen van 1d. mogen daarin voorkomen.

INVULLING.

De invulling van den naam van den ontvanger en van 't kantoor van uitbetaling kan geschieden door den koper zelf. Op verzoek kan 't ook door de postmeester geschieden.

Postorders zijn slechts voor drie maanden geldig, na die tijd kan betaling plaats hebben tegen betaling van een nieuwe kommissie voor iedere volgende 3 maanden of gedeelte er van.

AANTEKENING VAN NUMMER.

Veiligheidshalve wordt het publiek aangeraden een aantekening te houden van de nummers van orders.

Telefoonverbinding met bijna alle dorpen in Transvaal. Tarief: 3d. elke 15 mijl.

Private Bussen (klein) 30/- per jaar.

Private Bussen (groot) 40/- per jaar.

Twede jaar 25/- en 35/- per jaar.

INLANDS TELEGRAM TARIEF.

Unie van Z.A., Z.W.A. Protektoraat (overland), Lourenco Marques en Inhambane: 1/3 eerste 12 woorden, daarna 1d. per woord.

Bechuanaland Protektoraat en Z. Rhodesië: 2/3 voor 12 woorden en dan 2d. per woord.

Beira en N. Rhodesië: 3/3 voor 12 woorden en dan 3d. per woord.

GOLDEN CLOUD MEEL

VERVAARDIGD DOOR

DE "KAFFRARIAN STEAM MILL CO.", BEPK.

KINGWILLIAM'S TOWN.
OOST LONDEN.
MOLTENO.
BETHLEHEM.
DURBAN.

Nederduitsch Hervormde Kerk van Afrika.

De algemene Vergadering der Nederduitsch Hervormde Kerk komt gewoonlijk alle drie jaren bijeen (Art. 11 der Wetten) en bestaat uit alle dienstdoende predikanten, en twee ouderlingen en een diaken, door elke gemeente afgevaardigd (Art. 8). Zij vergaderde de laatste maal in Julie 1922.

De Commissie der Algemene Kerkvergadering bestaat uit de volgende leden:

Ds. L. E. Brandt, Voorzitter, sec. Ds. J. J. Prinsloo; Ds. A. J. Barger, Scriba, sec. Ds. D. F. Erasmus; Ds. Jac. van Belkum, sec. Dr. H. C. M. Fourie; Ds. S. Vermooten, sec. Ds. J. J. Kühn; Ouderl. J. H. Vorster, sec. Ouderl. S. J. Joubert; Ouderl. J. J. Prinsloo, sec. Ouderl. N. M. Prinsloo; Ouderl. H. C. van der Merwe, sec. Ouderl. G. P. Brits; Ouderl. G. J. Engelbrecht, sec. Ouderl. F. G. A. Wolmarans (Ermelo); Ouderl. A. H. Koomans, sec. Ouderl. F. G. A. Wolmarans (Lichtenburg); Ouderl. F. W. C. Buitendag, sec. Ouderl. C. L. Engelbrecht.

Het adres van de Scriba der Algemene Kerkvergadering is Ds. A. J. Barger, Langstraat, Middelburg, Transvaal.

De Financiële Commissie voor de Algemene Fondsen, t.w. het Weduwen Fonds, het Algemene Fonds, het Kerkblad Fonds, het Almanak Fonds, het Kweekschool Fonds en het Weeshuis Fonds, bestaat uit de leden: Ds. L. E. Brandt, Voorzitter, Ouderl. A. H. Koomans en Diaken J. H. Janson.

De Administrateur is de heer H. J. L. Th. Roorda, bus 444, Johannesburg. Aan hem moeten alle gelden voor alle fondsen gezonden worden.

IETS DAT WAARD IS TE ETEN:

“All Gold”

JAM

ZUIDAFRIKAANSE VRUCHTEN.

ZUIDAFRIKAANSE SUIKER.

GEMAAKT TE PAARL, K.P.

door

H. JONES & CO.,

(Z.A.) Beperkt.

Het Curatorium voor de Theologiese School bestaat uit de volgende leden: Dr. H. D. van Broekhuizen, Voorzitter; Ds. S. Vermooten, Scriba; Dr. H. C. M. Fourie, Ds. G. E. Alers, A. D. W. Wolmarans, J. H. Vorster, F. G. A. Wolmarans (Lichtenburg), J. J. Prinsloo en A. H. Koomans.

De Professoren van de Kweekschool zijn Dr. J. H. Greyvenstein en Dr. S. P. Engelbrecht.

De Algemene Kerkvergadering van 1922 heeft nog de volgende Commissies benoemd:

Commissie van Waakzaamheid voor Lager Onderwijs: Prof. Dr. J. H. Greyvenstein, Ds. H. P. Wolmarans, Ds. S. Vermooten, BBr. J. H. Vorster, C. H. Booyen, T. W. C. Buitendag.

Redactie “Hervormer”: Ds. Jac. van Belkum, Prof. Dr. J. H. Greyvensteyn, Ds. D. F. Rasmus, Ds. G. E. Alers en Ds. A. J. Barger, Scriba van de Algemene Kerkvergadering.

Administratie “Hervormer”: Ds. L. E. Brandt, en de Brs. J. J. Prinsloo en H. Engelmohr.

Zendings Commissie: Ds. Jac. van Belkum, Dr. H. C. M. Fourie, Ds. P. W. Ennis, Ds. J. J. Prinsloo, en de Brs. J. D. Reyneke, P. A. Ras en K. N. de Kock.

Zedelikheid: Ds. Jac. van Belkum, Dr. H. D. van Broekhuizen, Ds. S. J. Strijdom, Ds. J. J. Prinsloo, Ds. W. P. J. Poën.

Commissie voor de Almanak: Ds. Jac. van Belkum, Ds. P. W. Ennis, Ds. J. J. Kuhn en Dr. S. P. Engelbrecht.

Boeken Commissie: Dr. J. H. Greyvenstein, Ds. J. J. Kuhn, Ds. D. F. Erasmus, Dr. S. P. Engelbrecht, Ds. H. P. Wolmarans, Ds. P. S. Grobler.

Superintendenten van Zondagscholen: Dr. H. D. van Broekhuizen, Ds. S. J. Strijdom, en Ds. P. S. Grobler.

DIE UNIWERSITEIT VAN KAAPSTAD

(waarby ingelyf is die Suid-Afrikaanse Kollege).

Besoeker: S.K.H. DIE GOEWERNEUR-GENERAAL.

Kanselier: S.K.H. DIE PRINS VAN WALLIS.

Vise-Kanselier en Prinsipaal: Sir J. CARRUTHERS BEATTIE, D.Sc.,
F.R.S.E.

Registrateur: W. G. R. MURRAY, M.A.

Die Uniwersiteit maak voorsiening vir kursusse vir die volgende grade:

FAKULTEIT VAN KUNSTE.
B.A.; M.A.; Ph.D.; Litt. D.

FAKULTEIT VAN WETENSKAP.

B.Sc.; M.Sc.; Ph.D.; D.Sc.
FAKULTEIT VAN INGENIEURSKUNDE.

B.Sc. in Ingenieurskunde (Siviele, Meganiese, Elektriese, Gemiese);
B.Sc. in Toegepaste Gemie; M.Sc. in Ingenieurskunde; Ph.D., D.Sc. in
Ingenieurskunde.

FAKULTEIT VAN REGTE.
L.L.B.; L.L.M.; L.L.D.

FAKULTEIT VAN MEDISIJNE.
M.B. Ch.B.; M.D., Ch.M.

FAKULTEIT VAN OPVOEDKUNDE.
B.Ed.

FAKULTEIT VAN HANDEL.
B.Com.; M.Com.

FAKULTEIT VAN MUSIEK (waarby ingelyf is die "South African
College of Music").
B.M.; M.M.; D.M.

Diplomas kan behaal word in Publieke Gesondheid en in Handel, en
sertifikate vir Hoër Sekundêre, Laer Sekundêre en Hoër Primêre onder-
wysers.

Studente kan ook opleiding ontfang vir die Landmeters-, Wetserti-
fikaat- en Wetseksamens vir die Siviele Diens.

Vir losies vir here-studente word voorsiening gemaak in Kollegehuis
en Uniwersiteitshuis en vir damestudente in Hope Mill-Huis.

Meer as vyftig toelatingsbeurse is beskikbaar, asook 'n aantal on-
derhoudstoelae vir hulpbehoewende studente.

Volle besonderhede betreffende terme, ens., kan verkry word van
die Registrateur, P.K. Bus 594, Kaapstad.

Weeshuis Kommissie: Ds. Jac. van
Belkum, Ds. A. J. Barger en Ds. P. S. Grobler.

Van wege de Algemene Kerkvergadering worden
uitgegeven:

Een jaarlikse Almanak, prijs 1/-.

Voorts een maandeliks kerkblad, "De Hervormer."

Stukken voor de redactie te zenden aan de Hoofd
Redacteur Ds. Jac. van Belkum.

Om in te tekenen zendt men naam en adres aan
de heer H. J. L. Th. Roórda, bus 444, Johannesburg.
Het intekengeld bedraagt 7/6 per jaar, vooruit e
betalen.

Vaste leges zijn te betalen:

Voor Doop, Lidmaten en Huweliks certificaten ...	2/6
Voor Registratie van Doop ...	5/-
Voor Registratie van Aanneming ...	7/6
Voor Huweliksafkondiging ...	10/-
Voor Huweliksbevestiging ...	10/-

N.B.—Indien een lid ener gemeente der Kerk trekt
naar een andere gemeente wordt een attestatie door
de Kerkeraad GRATIS op verzoek van het trekkende lid
gezonden aan de Kerkeraad zijner nieuwe woon-
plaats.

De kerk is verdeeld in drie Ringen, t.w. de Noorde-
like, de Oostelike en de Westelike Ring.

NOORDELIKE RING.

Gemeenten: Rustenburg, Pretoria, Pietersburg, Wa-
terberg, Lijdenburg, Middelburg, Erasmus, Roos Sene-
kal, Potgietersrust, Lageveld, Messina, Rensburgsrust,
Arusha.

Rings Kommissie: Dr. H. D. van Broekhui-
zen, Voorzitter, sec. Ds. A. J. Barger; Dr. H. C. M. Fou-
rie, Scriba, sec. Ds. W. P. J. Poen; BBr. F. A. Smit, sec.
H. Hofland; J. P. Prinsloo, sec. J. A. Venter; S. J. Jou-
bert, sec. L. C. van de Merwe.

DE BESTE DRANK VAN ALLEN.

CASTLE BIEREN

**MELK EN OATMEAL STOUT.
ALE EN LAGER.**

ALGEMEEN VERKOCHT IN ZUIDAFRIKA.

ZUIDAFRIKAANSE BROUWERIJEN, BEPT.

Brouwers en Mouters.

Johannesburg, Pretoria, Bloemfontein, Kaapstad, Port Elizabeth,

Pietermaritzburg en Salisbury (Rhodesië).

RUSTENBURG.—Gesticht 1850. Predikant: Ds. J. J. Prinsloo.

Consulent: Dr. H. van Broekhuizen.

Ouderlingen: J. J. Robbertze, J. Z. Otto, C. J. J. V. Schalkwijk, M. Jacobs, Gert de Beer, J. C. v. Schalkwijk, A. W. J. v. Rensburg, Gijs Els, H. P. de Beer, Jan van Staden, Willie Roos, Jan H. Joubert, Sarel J. Joubert.

Diakenen: Georg Basson, J. L. Otto, G. F. Pistorius, H. v. Staden, N. Steenekamp, Gert van Staden, P. S. J. van Rensburg, P. H. Coetzee, A. van Staden, C. R. Nolte, J. H. Joubert, J. Grobler, M. C. Barnard.

Koster J. H. Joubert.

Orgelist: Mev. Klerck.

Scriba van de Kerkeraad: Sarel J. Joubert, Bus 7. Rustengurg.

Kassier: Sarel J. Joubert.

Zielen 2380, Lidmaten 1063, Aangenomen 62, Gedoopten 126, Vertrokken met Attestaties 7, Ingekomen met Attestaties 20, Gehuwd 20 paren.

PRETORIA.—Gesticht 1854. Predikant: Dr. H. D. van Broekhuizen.

Consulent: Ds. P. W. J. Poen.

Ouderlingen: F. A. Smit, D. W. van Rooyen, J. A. Duvenage, P. C. Prinsloo, A. P. Prinsloo, J. B. Wolmarans, S. J. Hermann, H. A. Horn, H. A. Pretorius, J. van Zijl, H. W. Crawford, A. A. Geers, L. C. M. Wegerif, J. D. Reyneke, J. Overdiep, J. P. Hugo.

Diakenen: D. P. Bellingham, H. Engelmohr, R. J. Minnaar, W. P. Viljoen, H. Bronkhorst, A. H. du Plessis, Z. de Beer, O. Oosthuizen Jr., D. Oosthuizen, J. G. Duvenage, L. van Vuuren, F. van der Watt, P. G. Roets, H. W. Theron, J. Grobbelaar, J. A. Kleynhans.

Koster: P. B. B. Schutte, 286 Vermeulenstraat.

Orgelist: P. van der Burg, 64 Troyestraat, Sunnyside.

Scriba van de Kerkeraad: H. Engelmohr, (Kantoor) 256 Marktstraat, (Woning) 93 Devenishstraat, Sunnyside.

Kassier: H. Engelmohr.

Vreselijke resultaten zijn dikwels het gevolg van geringe oorzaken. Door het verwaarlozen van een tocht kunnen ernstige longaandoeningen en zelfs dood veroorzaakt worden. Zorgzame mannen en vrouwen vermijden deze gevolgen door het gebruik van Woods' Beroemd Pepermunt Geneesmiddel, want ze weten dat dit een zeker geneesmiddel is voor alle aandoeningen van de borst en van de longen.

Zorg ervoor dat die martelende hoest van dat kind onmiddelijk ophoudt. Vergeet er niet aan dat elke hoestbui gelijk staat aan een overspanning van de longen en aan een voortdurend verzwakking van het lichaam van het kleintje. Een paar dosissen van Woods' Beroemd Pepermunt Geneesmiddel is in staat om dit te verhinderen; de uitwerknig van dit middel is toverachtig en bovendien vinden de kinderen het lekker.

Het is alleen maar tocht en het zal wel spoedig beter zijn, zegt gij. Hoe is het mogelijk dat het wel spoedig beter zal zijn tenzij gij Woods' Beroemd Pepermunt Geneesmiddel, het enigste en onfeilbare geneesmiddel dat verhindert dat een tocht de oorzaak van een ernstige aandoening kan zijn, gebruikt. Aarzel geen sekonde maar koop het nu.

Het is beter voorzorgen te nemen dan later spijt te hebben, is het spreekwoord van verstandige mensen. Zulke mensen hebben nooit last van verkoudheden of longaandoeningen, want ze hebben altijd het uitmuntende medicijn, Woods' Beroemd Pepermunt Geneesmiddel onder hun bereik, omdat ze weten dat een dosis ervan, gebruikt zodra zich het eerste teken van een verkoudheid kenbaar maakt, de aandoening onmiddelijk verdrijft. Doe wat zulke mensen doen.

Gedurende de laatste zitting van het parlement werden vele leden gekweld door lastige hoest en verkoudheden. Het was merkwaardig om te zien, hoe zij eenparig hun toevlucht zochten in Woods' Beroemd Pepermunt Geneesmiddel voor verlichting, en het doet ons genoegen te kunnen verklaren dat dit geneesmiddel in staat was in elk geval genezing tot stand te brengen. Verstandige mensen zullen het voorbeeld van hun leidsmannen volgen.

Zielen 1129, Lidmaten 1023, Aangenomen 64, Gedoopten 106, Vertrokken met Attestaties 3/, Ingekomen met Attestaties 50, Gehuwd 15 paren.

PIETERSBURG. Gesticht 1864. Predikant: Ds. W. P. J. Poën.

Consulent: Dr. H. D. van Broekhuizen.

Ouderlingen: P. J. Roets, W. S. J. Jansen, J. L. P. Botha, C. J. Botha, D. H. Grobler, J. M. van Schalkwijk, J. J. G. Botha, D. Jacobs, P. J. van Staden, P. Jacobs, J. Nel.

Diakenen: J. H. Venter, F. C. Jacobs, P. G. J. Jacobs, W. K. Jansen, J. H. Venter, D. J. v. d. Westhuizen, S. M. Venter, K. F. van Tonder, W. Harmse.

Koster: W. A. Nel.

Orgelist: M. A. W. Jorissen.

Scriba van de Kerkeraad: Ds. W. P. J. Poën.

Kassier: W. Remmers.

Zielen 1196, Lidmaten 450, Aangenomen 28, Gedoopten 42, Vertrokken met Attestaties 4, Ingekomen met Attestaties 18, Gehuwd 4 paren.

WATERBERG.—Gesticht 1887. Predikant:

Consulent: Ds. J. J. Prinsloo.

Ouderlingen: H. J. Geyser, L. C. v. d. Merwe, H. Willemse, J. A. v. Staden, P. A. v. d. Walt, N. H. J. v. Heerden, L. P. v. d. Merwe, J. J. H. Engelbrecht, F. J. Grobler, J. S. Viljoen, P. S. Rossouw, H. J. Viljoen, M. Oosthuizen.

Diakenen: J. G. M. Benade, J. J. H. Engelbrecht, H. J. v. Heerden, W. H. Boshoff, S. P. Viljoen, G. J. Smit, J. A. Smit, D. J. Koekemoer, P. F. v. Staden, F. A. Nel, G. P. Pretorius, M. J. Rossouw, G. Badenhorst, P. J. Snijders.

Koster: C. Truter.

Scriba van de Kerkeraad: Herm. Willemse, P.K. 24 Rivier, Waterberg.

Kassier: J. A. Smit, Grootvlei, P.K. Nijlstream.

Zielen—, Lidmaten 707, Aangenomen 26, Gedoopten 34, Vertrokken met Attestaties 13, Ingekomen met Attestaties —, Gehuwd 1 paar.

Draag Steeds

HOLEPROOF.

De beste kous verkrijgbaar.

Alleen-Agenten voor

Pretoria

MILLARS.

480
Holeproof.

De meest gewilde soort Holeproof met 18 duims Zijden beenstuk, geglansd Lisle, bijzonder rekbare bovenstukken, zolen en hielen, zoomloos beenstuk. Verkrijgbaar in Zwart, Wit, Saxe, Marineblauw, Hemelsblauw en Mauve.

10/11 per paar of 3 paar voor 31/6

**ONZE POSTBESTELLINGS AFDELING IS
STEEDS TOT UW DIENST.**

Indien uw naam nog niet op onze adreslijst voorkomt, vul dan even onderstaande koepon in. Katalogi en modeboeken worden dan postvrij aan U gezonden onmiddelijk na publikatie.

Mevr.

MILLARS.

De Grote Postbestellings Winkel.

PRETORIA.

LIJDENBURG. — Gesticht 1887. Predikant:

Consulent: Ds. A. J. Barger.

Ouderlingen: H. Hofland, C. J. J. Joubert, W. A. Oosthuizen, I. F. Klopper, C. A. B. Brobler, A. D. B. Breytenbach, J. H. Viljoen, J. J. Strijdom.

Diakenen: J. H. H. Jansen, M. S. Grobler, I. J. Marais, D. I. J. Steijn, J. M. A. Geldenhuis, G. J. Joubert, I. J. Oelofse.

Koster: J. C. Greyling.

Orgelist: Mevr. J. H. H. Janson.

Scriba van de Kerkeraad: H. Hofland, Bus 4, Dullstroom.

Kassier: J. H. H. Janson, Bus 19, Dullstroom.

Zielen 778, Lidmaten 365, Aangenomen 22, Gedoopten 29, Vertrokken met Attestaties 28, Ingekomen met Attestaties 6, Gehuwd — paren.

MIDDELBURG.—Gesticht 1887. Predikant:

Ds. A. J. Barger.

Consulent: Dr. H. C. M. Fourie.

Ouderlingen: Jan. H. N. Visage, Joh. H. Vorster, Jan C. Müller, Jan H. Erasmus, H. D. Pretorius, Nic. J. Muller, P. J. de Vos, C. J. Viljoen, Gert W. Greyling, Hendrik W. Ras, S. J. Duvenage.

Diakenen: B. J. Prinsloo, J. P. Steijn, S. J. Schoeman, J. J. v. d. Merwe, D. M. Jansen van Nieuwenhuizen, H. P. Jansen van Nieuwenhuizen, Th. F. Prinsloo, J. E. Volschenk, Joh. La Grange, Adam J. Zwarts.

Koster: J. A. J. Pretorius.

Orgelist: A. J. Pretorius.

Scriba van de Kerkeraad: A. J. Pretorius, P.K. Middelburg, Tvl.

Kassier: J. H. Allaart, Bus 16, Middelburg, Tvl.

Zielen 1375, Lidmaten 659, Aangenomen 50, Gedoopten 87, Vertrokken met Attestaties 3, Ingekomen met Attestaties 22, Gehuwd 5 paren.

ERASMUS.—Gesticht 1912. Predikant: Dr. H. C. M. Fourie.

Consulent: Ds. A. J. Barger.

Ouderlingen: N. M. Prinsloo, J. P. Prinsloo, J. J. Prinsloo, N. M. Viljoen, P. F. Prinsloo, P. R. Prins-

EKSPORT MIELIES

· ALTIJD DE BESTE PRIJZEN BETAALD.

ROBT MURRAY & CO.

Mielies, Looibast en Vruchteneksporteur,

ROYAL EXCHANGE GEBOUWEN,

Hoek SMITH en FIELD STRATEN,

DURBAN.

KOPEN TEGEN KONTANT.

SCHRIJFT OM MARKTRAPPORTEM ALVORENS
TE VERKOPEN.

Telegramadres: "EXPORT, DURBAN".

AGENTEN VOOR:

"Texaco" Paraffine, Petrol en Olie.

Zuidafrikaanse Draad Maatschappij, Bept.

GERMOLIN, DE REINIGER EN
DESINFEKTEERDER.

loo, J. J. Booyse, G. C. Prinsloo, W. S. J. Minnaar, J. D. Venter, G. J. Koekemoer, J. J. Botha en L. P. Swane-poel.

Diakenen: N. M. Prinsloo, J. J. Prinsloo, L. J. Steenkamp, C. Joubert, A. C. Greyling, D. B. v. Eck, J. P. Nel, A. S. v. Jaarsveld, H. A. Roets, J. J. v. Staden, N. M. J. v. Rensburg, Paul Minnaar en S. L. Riekert.

Koster: T. G. Jansen v. Rensburg.

Orgelist: Mevr. Dr. H. C. M. Fourie.

Scriba van de Kerkeraad: J. J. Prinsloo, P.K. Erasmus, Bus 1.

Kassier: J. J. v. Staden. Rentmeester: O. Braak.

Zielen 2321, Lidmaten 1020, Aangenomen 57, Gedoopten 43, Vertrokken met Attestaties 46, Ingekomen met Attestaties 7, Gehuwd — paren.

ROOS SENEKAL.—Gesticht 1919. Predikant:
Consulent: Ds. H. C. M. Fourie.

Ouderlingen: A. J. Willemse, C. J. Strijdom, E. J. Visagé, A. A. Wolmarans, F. J. Botha, P. H. Ferreira, P. H. Lindeque, C. J. Engelbrecht.

Diakenen: L. M. Ferreira, L. Botha, R. Steenkamp, M. J. Nieman, L. Enslin, Paul Sietzman, F. Botha.

Scriba van de Kerkeraad: A. J. Willemse, P.K. Tonteldoos.

Kassier: A. J. Willemse.

Zielen —, Lidmaten 400, Aangenomen 22, Gedoopten 42, Vertrokken met Attestaties 3, Ingekomen met Attestaties 5, Gehuwd — paren.

POTGIETERSRUST.—Gesticht 1922. Predikant Ds. W. P. Poën.

Consulent: Dr. H. D. van Broekhuizen.

Ouderlingen: J. A. Venter, C. G. Coetzee, F. H. Geijser.

Diakenen: G. R. J. Strijdom, N. S. Wolmarans, Gert Smit.

Koster: C. J. J. Basson.

Scriba van de Kerkeraad: J. J. J. de Beer, Potgietersrust.

Hillman Bros.

BEPERKT

439 KERKSTRAAT,

PRETORIA.

Hout- en IJzerhandel, Stoven,

Baden en alle Aannemers Be-

nodigdheden, Verven en Oliën,

Doorn- en Gladdraad, enz.

Kassier: G. R. J. Strijdom.

Zielen 150, Lidmaten 90, Aangenomen 17, Gedoopten 20, Vertrokken met Attestaties —, Ingekomen met Attestaties 12, Gehuwd 1 paar.

RENSBURGSRUST, OOSTAFRIKA. Predikant:

Konsulent: Kommissie v. d. Noordelike Ring.

Ouderlingen: P. L. Steenkamp en T. P. Steenkamp.

Diakenen: H. S. Jansen van Rensburg en J. C. Smith.

Koster: J. J. Engelbrecht.

Scriba van de Kerkeraad: M. J. Welmans, Bus 26, Eldoret, Kenya Kolonie.

Kassier: H. S. Jansen van Rensburg.

Zielen 71, Lidmaten 37, Aangenomen 0, Gedoopt 3, Vertrokken met Attestaties 0, Ingekomen met Attestaties 6, Gehuwd 0.

ARUSHA, OOST-AFRIKA. Predikant:

Konsulent: Kommissie van de Noordelike Ring.

Ouderlingen: A. S. de Beer en W. J. Pretorius.

Diakenen: H. A. van Emmenes, J. J. v. d. Westhuizen en D. J. van Wijk.

Koster: Philip v. d. Westhuizen Sr.

Scriba van de Kerkeraad: W. J. de Beer, Weltevrede, Oldongo Sambo, P.K. Arusha, Tanganyika.

Kassier: J. A. Venter Sr.

Zielen 109, Lidmaten 51, Aangenomen 1, Gedoopt 4, Vertrokken met Attestaties 0, Ingekomen met Attestaties 0, Gehuwd 0.

LAGEVELD. Predikant: Ds. W. Poen.

Konsulent: Dr. van Broekhuizen.

Ouderlingen: J. J. du Preez, C. S. Muller, D. Buitendag, H. C. de Beer.

Diakenen: H. Bronkhorst, N. van Schalkwijk, P. Venter J. M. Koekemoer.

Scriba van de Kerkeraad: Jan F. Haar, D.Kloof.

Kassier: Jan F. Haar.

ALTIJD IETS NIEUWS

BIJ

HENWOOD'S

NOUVEAUTÉS EN SPESIALITEITEN ARRIVEREN
DOORLOPEND IN ALLE AFDELINGEN.

Dames- en Kinderkleding.

Huishoudgoederen.

Heren- en Jongenskleding.

Laarzen en Schoenen.

IJzerwaren voor Bouwdoeleinden.

Huishoudelijke IJzerwaren. Porselein en Glaswaar.

Meubelen en Meubilair-goederen.

PRETORIA'S LAAGSTE PRIJZEN.

Postbus 219.

Telefoon 71.

KERKSTRAAT, PRETORIA.

Ziele 37, Lidmaten 149, Aangenomen 15, Gedoopten 11, Vertrokken met attestaties 2, Ingekomen met attestaties 4.

MESSINA.—Gesticht 1921. Predikant:

Consulent: Ds. J. J. Prinsloo.

Ouderlingen: C. J. Koen, H. C. Roos, P. C. Grobler, J. J. Roets.

Diakenen: G. van Staden, C. M. Koertze, P. C. Potgieter, J. Reckard.

Koster: J. van Staden.

Orgelist:

Scriba van de Kerkeraad: C. J. Koen, Bus 12, Messina.

Kassier: C. J. Koen.

Zielen 170, lidmaten 63, Aangenomen 3, Gedoopt 8, Vertrokken met attestaties —, Ingekomen met attestaties 2, Gehuwd — paren. (Oude opgave.)

OP EENE WEDERHOORIGE SCHOON VAN LICHAAM.

Uw handen zijn wel zagt; zagt zijn uw teere wangen;
Uw armen zijn wel zagt; zagt zijn uw preutsche gangen;
Uw keel en stem is zagt; zagt in den gantschen trek
Uws aanschijns; 't is al zagt; hard is alleen uw nek.

J. van Lodenstein.

De waarheid is sterker dan haar tegenstanders,
want zij onderwerpt hen vroeg of laat; en sterker dan
hare verdedigers, want zij heeft hen niet van node.—
Prof. Dr. J. H. Gunning.

Het is een zeer schadelike en zeer gewone dwaling
onder de christenen en zelfs onder de openbare belijders,
te geloven, dat er een bepaald trap van volmaking is,
waarop men van zijn heil zeker is en die men niet hoeft
te overschrijden, want er is er geen waarop het niet
slecht is te blijven staan, en waarvan men niet onver-
mijdelijk afvalt, tenzij men hoger klimt.—Pascal.

Het beste Huis voor Heren Kleding is:

A. SAVELKOUL & KO.

Hoek MARKT- en PRETORIUSSTRAAT,

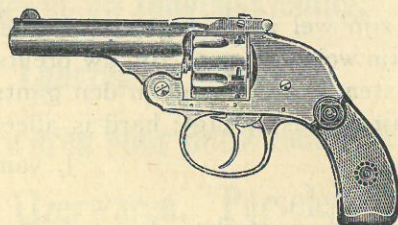
PRETORIA.

Altijd voorhanden een uitgebreide sortering
MANSKLEREN, SCHOENEN, HEMDEN,
ONDERKLEREN, etc.,
 tegen de voordeligste prijzen.

Onze Spesialiteit: Pakken op maat gemaakt, tegen
 de billikste prijzen.

Telefoon 946.

Bus 811.

SCHRIJF AAN:

G. F. PERRINS & COY., BEPT.

201 PRETORIUSSTRAAT, PRETORIA.

Postbus 327.

om hun geïllustreerde Prijslijst van

WAPENS EN AMMUNITIE.

POSTVRIJ.

NOORDELIKE RING.

Geneenten	Zielen	Lidmaten	Aangenomen	Gedoopt	Vertrokken met attestatie	Ingekomen Gehuwd paren
Rustenburg	2380	1063	62	126	20	7
Pretoria	2152	1023	64	106	50	30
Pietersburg	1196	450	28	42	18	4
Waterberg	—	707	26	34	—	13
Lijdenburg	778	365	22	29	6	28
Middelburg	1375	659	50	87	22	3
Erasmus	2321	1020	57	43	7	46
Koossenekal	—	400	22	42	5	3
Fotgietersrust	184	80	17	22	12	—
Lageveld	337	149	15	11	4	2
Messina	170	63	3	8	—	2
Rensburgrust	71	37	—	3	6	—
Arusha	109	51	1	4	—	—
	11073	6067	367	557	150	138
						47

FOTOGRAFIES ATELIER.

A. BLAETTLER.

Telefoon 939.

Postbus 938.

Kochstraat 179, PRETORIA.

(naast de Ned. Hervormde of Geref. Kerk).

BEVEELT ZICH BELEEFD AAN VOOR DE LEVERING
VAN KUNST-PORTRETTEEN.

KINDEROPNAMEN. FAMILIEGROEPEN.

STUDIE-PORTRETTEEN. VERGROTINGEN.

EN ALLERLEI ANDERE SOORTEN BEST UITGE-
VOERDE FOTOGRAFIE WERKZAAMHEDEN.

HET BESTE ADRES VOOR:

**TUIN- EN = =
BLOEMZADEN.**

Vruchtbomen, Rozen en enige soort Planten.

VAN DER WAL & REESSE,

**417, KERKSTRAAT, OOST,
PRETORIA.**

Postbus 96.

Telefoon 186.

OOSTELIKE RING.

Gemeenten: Heidelberg, Trichardtsfontein, Chris-
siesmeer, Krugersdorp, Volksrust, Standerton, Johan-
nesburg, Ermelo, Heilbron, Oost-Rand, Piet-Retief, Ver-
eeniging, Eendracht, Utrecht, Memel, Bethal.

Rings Kommissie: Voorzitter, Ds. Jac. van
Belkum, sec. Ds. P. S. Grobler; Scriba, Ds. L. E.
Brandt, sec. Br. W. van Manen.

Leden: Primi, W. van Manen, D. H. Moller, P. L.
Moolman.

Secundi: F. G. A. Wolmarans, W. A. van Schalk-
wijk, P. A. Ras.

HEIDELBERG.—Gesticht 1866. Predikant:
Ds. Jac. van Belkum.

Consulent: Ds. P. S. Grobler.

Ouderlingen: J. S. Smit, I. B. Bierman, N. J.
G. Jacobs, A. C. Botha, W. J. Pretorius, D. J. Strijdom,
B. J. Smit, G. R. J. Grové, L. J. Labuschagne, C. F. J.
Strijdom, P. D. Bekker, D. B. Snijman, L. H. Jordaan.

Diakenen: R. J. Crowther, W. Erasmus, L. E.
Bongers, C. J. Marais, M. J. L. Heunis, T. F. Steijn, J.
P. C. v. d. Westhuizen, O. A. Strijdom, J. H. v. d. West-
huizen, A. J. Britse, J. F. Moolman, H. P. Strijdom, J.
J. Olivier, F. C. Rosslee, Jr.

Koster: J. J. Bronkhorst.

Orgelist: L. E. Bongers.

Scriba van de Kerkeraad: L. E. Bongers, Bus 96,
Heidelberg.

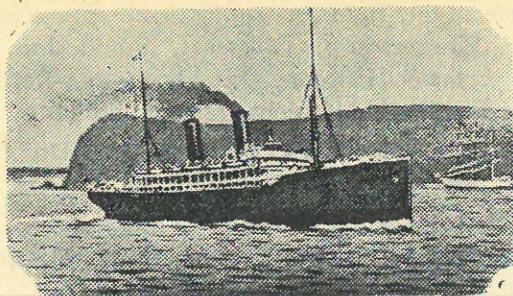
Kassier: L. E. Bongers.

Zielen 2000, Lidmaten 819, Aangenomen 42, Ge-
doopten 100, Vertrokken met Attestaties 20, Ingeko-
men met Attestaties 17, Gehuwd 7 paren.

TRICHARDTFONTEIN. Gesticht 1879. Pre-
dikant:

Consulent: Ds. J. van Belkum.

Ouderlingen: D. P. J. v. Schalkwijk, C. H.
Booyen, P. J. L. Venter, A. N. Steenkamp, J. P. H.
Nagel, M. C. J. v. Schalkwijk, W. A. v. Schalkwijk.

Postadres: Bus 927. Telegrammen: "VIGILANT", Durban.

CLARK & THISELTON

(F. J. LENNOX, Enig Eigenaar).

VERSCHEPINGS, VERZENDINGS, VERZEKE-
RINGS- en DISTRIBUEER-AGENTEN.

VRACHTRIJDERS.

BOND EN INVOERRECHTEN MAGAZIJNEN.

Hoofdkantoor: 30 Gardiner St., Durban.

LENNOX GEBOUWEN.

Takkantoor: Wharfeside, Point.

Inklaring en verzending van overzeese verscheppingen.
Verschepping van pakketten naar alle delen van de
wereld.

Indien U vrienden verwacht met de boot, zullen wij
hen ontmoeten, en voor hun bagage en gemak
zorgen.

Wanneer U van Durban wenst te vertrekken per boot,
stuur ons 'n postkaart, en onze bagagedienst zal
U van dienst zijn, en U onnodige last en moeite
sparen.

Diakenen: M. N. J. Smit, D. E. T. Steijn, Jan
van Wijngaard, M. J. Cronjé, P. C. Venter, P. van den
Berg, C. H. J. Pretorius.

Koster: W. H. Cooper.

Orgelist:

Scriba van den Kerkeraad: W. A. v. Schalkwijk, v.
Schalkwijksrust, Bus 70, Trichardts.

Kassier: D. E. T. Steijn, Rietkuil, P.K. Sarel Cil-
liers, via Trichardts.

Zielen 617, Lidmaten 302, Aangenomen 12, Ge-
doopten 40, Vertrokken met Attestaties 33, Ingekomen
met Attestaties 11, Gehuwd — paren.

CHRISSIESMEER. Gesticht 1891. Predikant:
Consulent: Ds. Jac. van Belkum.

Ouderlingen: L. M. Stoop, J. A. van der Lin-
de, P. F. Cronje, M. Bos.

Diakenen: S. W. J. Meyer, J. P. Swart, J. J.
P. Muller, F. Buitendag.

Koster L van der Merwe.

Orgelist: Mev. C. Buitendag.

Siriba van de Kerkeraad: M. Bos.

Kassier: M. Bos.

Zielen 300, Lidmaten 161, Aangenomen 12, Ge-
doopten 13, Vertrokken met Attestaties 2, Ingekomen
met Attestaties 1, Gehuwd 1 paren.

KRUGERSDORP. Geticht 1891. Predikant:
Ds. P. S. Grobler.

Consulent: Ds. L. E. Brandt.

Ouderlingen: H. C. v. d. Merwe, G. P. Brits,
B. J. Vorster, H. J. v. Staden, S. J. Botha, C. C. La-
buschagne, A. W. Heynecke, J. J. Human, D. H. Moller,
A. L. Steffens, A. W. Nortje, J. J. Grobler, C. J. Mar-
newick, N. J. Basson, S. J. Greyling, D. Breytenbach.

Diakenen: H. C. v. d. Merwe, J. F. Bolton, M.
J. v. d. Berg, I. J. v. Wijk, J. P. Nortje, T. H. Duvenha-
ge, J. S. Roos, J. P. Grobler, H. J. Rheders, B. T. Harm-
se P. J. Harmse, J. W. Meyer, F. A. Smith, L. P. Hoff-
mann, C. J. de Beer, C. P. Hatting.

Koster: A. Harmse.

Orgelist: Mev. M. Grobler.

Stilt de pijn — Groeit nieuwe huid.

Niets kan vergeleken worden met Zam-Buk voor genezende, pijnstillende en antiseptiese eigenschappen. Deze merkwaardige, plantaardige balsem heeft de gewone zalven vervangen en heeft veiligheid en eenvoudigheid verzekerd in de zelf-behandeling van huid-aandoeningen.

Zam-Buk is zo zuiver en zo fijn verdeeld, dat het gemakkelijk door de huid wordt opgenomen. Kwade stoffen, ontsteking en ziektekiemen worden uit het vlees getrokken, pijn en jeuk worden tot bedaren gebracht en de groei van nieuwe gezonde huid wordt bevorderd. Zam-Buk is zonder weerga voor eczeem, etterzweren, aambeien, ringworm, veldzeer, giftwonden, sneden, blaren, brandwonden, puisten, uitslag, negenogen en andere huid-aandoeningen.

Verkrijgbaar bij alle apothekers en handelaars tegen 1/6 en 3/9.
Zam-Buk Co., Long St., Kaapstad.

DE TOVERACHTIGE PLANTAARDIGE BALSEM

Scriba van de Kerkeraad: D. Möller, 10 Bothastraat, Krugersdorp.

Kassier: —

Zielen 1928, Lidmaten 868, Aangenomen 61, Gedoopten 106, Vertrokken met Attestaties 25, Ingekomen met Attestaties 53, Gehuwd 12 paren.

VOLKSRUST.—Gesticht 1891. Predikant:

Consulent: Ds. P. S. Grobler.

Ouderlingen: P. H. Kemp, J. J. Muller, L. P. Struweg, L. P. D. Nortjé, J. A. A. Stoop, J. D. Coetzer.

Diakenen: F. J. Delport, S. J. Struweg, D. G. B. Hattingh, J. L. van Eden, J. J. Swanepoel, J. P. Erasmus.

Koster: S. J. Struweg.

Orgelist: S. Struweg.

Scriba van de Kerkeraad: F. J. Delport, P.B. 115, Volksrust.

Kasier: F. J. Delport.

Zielen 442, Lidmaten 207, Aangenomen —, Gedoopten 31, Gehuwd 1 paar.

STANDERTON.—Gesticht 1903. Predikant:

Consulent: Ds. P. S. Grobler.

Ouderlingen: G. J. Engelbrecht, P. W. Labuschagne, J. C. Heyneke, B. J. de Lange, H. P. Bodenstein, N. J. Snijman, J. H. Pienaar, M. L. J. Grobler, J. S. Riekert.

Diakenen: J. P. Visage, G. W. P. Pretorius, M. J. Stoop, J. G. Steijn, A. A. S. Grobler, W. J. Engelbrecht, G. A. v. Deventer, J. N. du Plessis.

Koster: A. H. Janse van Vuuren.

Orgelist:

Scriba van die Kerkeraad: J. P. Visage, Tweefontein, P.K. Roodebank, via Standerton.

Kassier: J. Visage.

Zielen 946, Lidmaten 443, Aangenomen 14, Gedoopten 11, Vertrokken met Attestaties —, Ingekomen met Attestaties 13, Gehuwd 1 paar.

VRUCHTE BOMEN.

'n Groot hoeveelheid van al die voornaamste
soorten in: PERZIKEN, NECTARINES, PRUI-
MEN, PRUNES, AMANDELS, ABRIKOZEN, AP-
PELS, PEREN, LEMOENEN, NARTJES, LO-
KWARTEN, VIJGEN, enz., zal in die toekomst aan-
geboden worden.

Kwaliteit uitstekend. Prijzen billik.

Voor verdere biezonderheden schrijf aan

J. R. V. D. SPUY,

(Boomkweker), PAARL.

JOHANNESBURG. Gesticht 1895. Predikant:
Consulent: Ds. P. S. Grobler.

Ouderlingen: J. J. Smit, P. P. van den Berg,
J. H. Lingenfelder, F. L. Tredoux, L. A. Breedts, S. Z.
Buitendag, J. F. N. Oberholzer, G. C. Nel, M. P. D.
Everts, M. P. G. Koen, J. M. Matthysen, J. M. Theunis-
sen, F. P. van der Westhuizen, J. P. Mare, C. F. Basson,
N. J. van Staden.

Diakenen: G. v. R. Els, M. G. Joubert, N. S.
Coetzee, P. R. Koen, D. A. C. Pretorius, M. F. Horn,
L. Booysen, D. D. Roets, J. J. L. Swart, C. C. Mostert,
A. J. K. Erasmus, H. P. S. van Nieuwenhuizen, F. J.
Breet, J. H. Briel, M. J. Esterhuizen, P. Venter, C. P.
Hattingh, A. J. Mouton, M. S. Steinman, P. J. J. van
Nieuwenhuizen.

Koster: W. H. Boshoff.

Orgelist: J. Pretorius.

Scriba van de Kerkeraad: W. van Namen, Bus 2292,
Johannesburg.

Kassier:

Zielen 2024, Lidmaten 851, Aangenomen 49, Ge-
doopten 120, Vertrokken met Attestaties 49, Ingekomen
met Attestaties 50, Gehuwd 8 paren.

ERMELO. Gesticht 1908. Predikant:

Consulent: Ds. Jac. v. Belkum.

Ouderlingen: F. G. Joubert, J. H. Labuschagne,
G. P. J. Labuchagne, F. G. A. Wolmarans.

Diakenen: J. P. A. Reijneke, H. P. Geldenhuis,
M. J. Buitendag, L. G. J. v. Rensburg.

Koster: J. Reyneke.

Orgelist: N. Wolmarans.

Scriba van de Kerkeraad: F. Wolmarans.

Kassier: F. Wolmarans.

Zielen 312, Lidmaten 152, Aangenomen 12, Ge-
doopten 10, Vertrokken met Attestaties —, Ingekomen
met Attestaties —, Gehuwd — paren.

HEILBRON.—Gesticht 1911. Predikant: Ds.
E. Brandt.

Consulent:

Ouderlingen: W. A. L. du Toit, M. C. Strij-
dom, J. B. Opperman.

AS JIJ

KWALITEIT, DUURSAAM- HEID EN WAARDE

WIL HÊ

VRA DAN AAN JOU WINKELIER

VIR

Olyvenhout

STEWELS EN SKOENE

GEMAAK IN

SUIDAFRIKA.

THE WESTERN TANNING & BOOT CO., LTD.,

BUS 1, WELLINGTON STN.

Diakenen: J. H. Campher, J. C. D. Opperman,
J. H. Habig, G. D. Celliers.

Koster: W. Miller.

Orgelist: Vacant.

Scriba van de Kerkeraad: J. H. Habig.

Kassier: J. C. Opperman.

Zielen 205, Lidmaten 119, Aangenomen 5, Gedoopten 6, Vertrokken met Attestaties 1, Ingekomen met Attestaties —, Gehuwd — paren.

UTRECHT.—Gesticht 1911. Predikant:

Consulent: Ds. P. S. Grobler.

Ouderling: J. C. van Deventer.

Diaken: H. Grobler.

Zielen 41, Lidmaten 23, Aangenomen —, Gedoopten —.

OOSTRAND.—Gesticht 1911. Predikant:

Consulent: Ds. L. E. Brandt.

Ouderlingen: J. H. Smith, J. W. F. Germis-
huizen, A. G. de Beer, C. J. Wolfaardt, R. A. P. de
Beer, J. T. J. Mare, A. A. S. Fourie, B. J. Wolmarans,
J. L. van Heerden, J. F. Beytell, P. C. Potgieter.

Diakenen: P. H. de Beer, H. S. E. Jordaan, J.
C. Smuts, M. Erasmus, C. J. Roets, B. J. C. Vermaak,
A. C. Ackerman, H. Kruger, C. Dreyer, P. Denijschen,
B. Blignaut, F. J. Oosthuizen, L. J. Jordaan, W. F. van
der Westhuizen, J. S. Marais, A. J. Burger, J. Ooster-
huis, A. H. du Plessis.

Koster: M. A. Jonker.

Orgelist: Mev. S. H. E. Jordaan.

Scriba van de Kerkeraad: Ds. L. E. Brandt.

Kassier: C. H. P. Venter, 47 Huttonstraat, Ger-
miston.

Zielen 1750, Lidmaten 680, Aangenomen 34, Ge-
doopten 97, Vertrokken met Attestaties 23, Ingekomen
met Attestaties 33, Gehuwd 9 paren.

PIET RETIEF.—Gesticht 1913. Predikant:

Consulent: Ds. J. van Belkum.

Ouderling: A. C. de Klerk.

Diaken: W. P. Robberts.

Zielen 90, lidmaten 45, Aangenomen 3, Gedoopten

GE-ENTE VRUGTE BOME

VIR 1924.

"Tijd is geld"—Dink daarom boere en moenie U
tijd verkwansel om proewe te neem met vrugtebome.
Dit neem U drie en meer jaar om uit te vind of U die
regte boom geplant het.

Laat dit aan mij oor, vir die laaste 20 jaar kweek
ek vrugte vir die mark, en weet dus presies welke
soorte die beste is om aan te plant.

Mij advies kos U niks—vra daarom.

Vra ook mij katalogus vir 1923-1924, daarin sal U
'n beskrywende lijs van alle soorte Vrugtebome krij
alook nuttige informasie.

G. P. BRITS JR.,
P.K. Jachtfontein, via Johannesburg.

VEREENIGING.—Gesticht 1913. Predikant:
Ds. L. E. Brandt.

Consulent:

Ouderlingen: L. R. G. Marx, S. H. J. Strijdom,
T. P. Pretorius, S. I. W. Marx, J. F. Weilbach,
J. P. Badenhorst, J. P. Cronje.

Diakenen: C. J. Smith, S. J. Blignaut, T. P.
Pretorius, L. G. Dreyer, J. P. Cronje, A. W. Marx, F.
Visser, M. A. Muller, P. J. J. Opperman.

Koster: A. W. Marx.

Orgelist: Mev. Bosman.

Scriba van de Kerkeraad: Ds. L. E. Brandt.

Kassier: Ds. L. E. Brandt.

Zielen 998, Lidmaten 434, Aangenomen 38, Ge-
doopten 38, Vertrokken met Attestaties 4, Ingekomen
met Attestaties 12, Gehuwd o paren.

EENDRACHT.—Gesticht 1917. Predikant:

Consulent: Ds. L. E. Brandt.

Ouderlingen: J. P. Prinsloo, D. J. Muller, F.
P. Vorster, P. A. Ras, P. P. Roets, C. P. Willemse, J.
G. Duvenhage en Jan J. Booysen.

Diakenen: P. J. L. Venter, A. P. Prinsloo, I.
P. Bezuidenhout, A. P. Roelofse, P. J. Opperman, H. L.
Venter, J. D. Venter en E. H. Rachmann.

Koster: P. J. van Wijk.

Orgelist: Mev. oud. J. P. Prinsloo.

Scriba van de Kerkeraad: D. J. Prinsloo, Bus 19,
Oogies, Tvl.

Kassier: D. J. Prinsloo.

Zielen 739, Lidmaten 497, Aangenomen 34, Ge-
doopten 47, Vertrokken met Attestaties 4, Ingekomen
met Attestaties 14, Gehuwd — paren.

BETHAL.—Gesticht 1918. Predikant:

Consulent: Ds. G. Alers.

Ouderlingen: W. van Manen, B. J. Prinsloo,
J. P. Visage, N. J. van Schalkwijk.

Diakenen: N. J. Grobler, F. Engelbrecht, P. S.
Botes, P. J. N. Esterhuijsen.

Scriba van de Kerkeraad: J. Hoogland, Bus 81, Be-
thal.

"CAPEX" Artikelen,

ZIJN ONMISBAAR VOOR

SUKSESVOL "BOEREN".

DIPSTOFFEN:

"Capex" Gekonsentreerd Zwavel Kalk Schapendip.
"Capex" Veedip. "Capex" Arsenite of Soda (poeder).

BOOMGAARD SPROEISTOFFEN:

"Capex" Gekonsentreerd Zwavelkalk Boomsproeimiddel.
"Capex" Loodarsenaat (pap of poeder).
"Capex" Zwavel voor Druivenstokken. "Capex" Droge Bordeaux Pap,
enz., enz.

KUNSTMESTSTOFFEN:

Eerste graad Superfosfaat.
Ammoniaksulfaat; Slakkenmeel (basic slag); Potas-sulfaat;
Samengestelde Kunstmeststoffen, enz.

CHEMIESE PRODUKTEN:

Epsom- en Glauber-zouten; Kopersulfaat (bluestone); IJzersulfaat;
"Capex" Zuivere Loog, enz.

ONTPLOFFINGSMIDDELEN:

Voor Mijnen en andere industriële doeleinden. Verder voor 't planten
van bomen, stompjes verwijderen, 't maken van sloten, enz.
Slaghoedjes. Lont. Lontontstekers.

ALLE "CAPEX" PRODUKTEN WORDEN GEGARANDEERD.

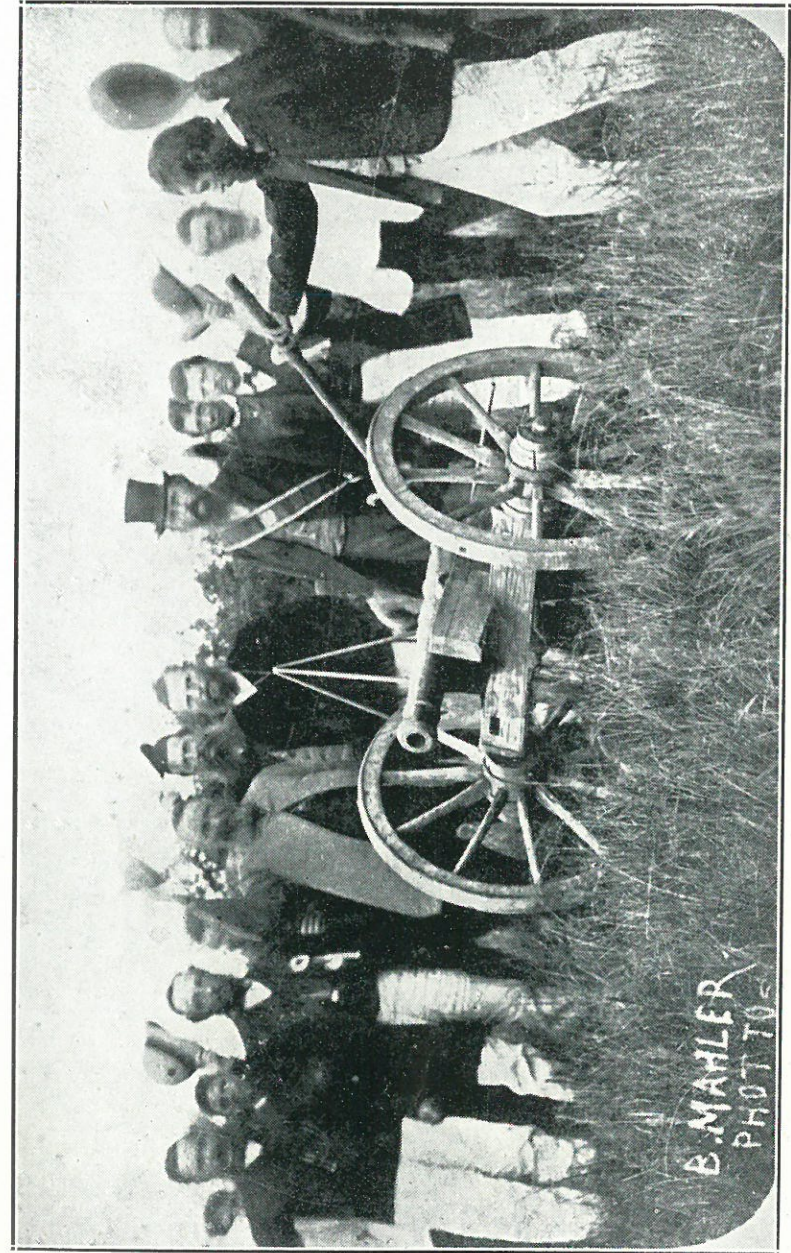
VERKRIJGBAAR VAN HANDELAREN DOOR 'T GEHELE LAND.

Agenten in Transvaal: Natal Kantoor:
De heren Reunert & Lenz, Bep., Cape Explosives Works, Ltd.,
Bus 92, Johannesburg. Bus 1801, Durban.

GEFABRISEERD DOOR:

CAPE EXPLOSIVES WORKS, LTD.

P.K. DYNAMIETFABRIEK, Kaap Provinsie.

Inwijding van een kanon in 1873.
Achter het kanon staat President Burgers—met hoge hoed en presidentssjerp—en aan zijn rechterhand N. J. Swart, de Staatssekretaris, naast hem Landdrost Skinner.

Kassier: J. Hoogland.

Zielen —, Lidmaten 238e Aangenomen 10, Gedoopten 4, Vertrokken met Attestaties 4, Ingekomen met Attestaties 11, Gehuwd — paren.

MEMEL.—Gesticht 1915. Predikant:

Consulent: Ds. P. S. Grobler.

Ouderlingen: L. M. Swanepoel, P. L. Moolman, J. J. Uys.

Diakenen: W. H. Brooks, G. J. Swart.

Koster: B. H. Grobler.

Orgelist: Mevr. M. J. J. Uys.

Scriba van de Kerkeraad: P. L. Moolman, Kildare, P.K. Memel.

Kassier: P. L. Moolman.

Zielen 91, Lidmaten 53, Aangenomen 12, Gedoopt 4, Vertrokken met attestaties 15, Ingekomen met attestatie 0, Gehuwd 0 paren.

OP EEN KWAADSPREEKSTER.

Met ogen, die als kolen branden

Sluipt Gudel rond, en spuwt venijn;

Niets faalt haar, om een slang te zijn,

Dan gladder vel, en nieuwe tanden.

Staring.

Kennis heet macht. We mochten willen dat het op 't gebied der zedelijkheid waar bleek. Dan viel de zedelijke opvoeding, ook de zedelijke zelfopvoeding, heel wat gemakkelijker.—Jan Ligthart.

Wie in drift de hand tegen zijn kind opheft, verdient zelf een flinke kastijding.—Jan Ligthart.

Beproof eens in één enkel opzicht getrouw te blijven, in één enkele eenvoudige deugd, en zie hoe moeilijk het is.—Jan Ligthart.

DIE UNIWERSITEIT VAN DIE WITWATERSRAND.

Verskaf opleiding in **Lettere, Wijsbegeerte, Opvoedkunde, Natuurwetenskappe, Handelswetenskap, Tegniese Wetenskappe** (vir die Sieviele, Werktuigkundige en Elektriese, Mynbouwkundige en Metallurgiese, en Skeikundige Inseneursgrade), **Geneeskunde, Tandheelkunde, Veeartsenijkunde, Landbou** (eerste jaar kursus), **Regsgelerdheid, Musiek en Bantoe Taal en Volkekunde.**

Spesiale **Agtermiddag en Aandklasse** word gehou vir Onderwysers wat wens te gradueer.

Verdere besonderhede en inligtinge is te verkry bij

DIE REGISTRATEUR.

Posbus 1176,

Johannesburg.

OOSTELIKE RING.

Gemeenten	Zielen	Lidmaten	Aangenomen	Gedoopt	Vertrokken		Ingekomen	
					met attestatie	Gehuwd	paren	
Heidelberg	2000	819	42	100	20	17	7	
Trichardtfontein	617	302	12	40	33	11	—	
Chrissiesmeer	300	161	12	13	2	1	1	
Krugersdorp	1928	868	61	106	25	53	12	
Volkstrand	442	207	20	31	—	—	1	
Standerton	908	416	11	29	4	12	—	
Johannesburg	2024	851	49	120	49	50	8	
Ermelo	312	152	12	10	—	—	—	
Heilbron	205	119	5	6	1	—	—	
Oost-Rand	1750	680	34	97	23	33	9	
Piet-Retief	90	45	3	5	—	—	—	
Vereeniging	998	434	38	38	4	12	—	
Eendracht	739	497	34	47	4	14	—	
Utrecht	41	23	—	4	—	—	—	
Memel	91	53	12	4	15	—	—	
Bethal	—	238	10	4	4	11	—	
	12445	5864	355	650	184	214	38	

STANDARD BANK

van Zuid-Afrika, Bept.

(Waarbij ingelijfd de AFRICAN BANKING CORPORATION, Limited.)

Bankiers van het Goevernement van de Unie van Zuid-Afrika in Kaap Provinsie, van het Imperiale Goevernement in Zuid-Afrika en de Administratie van Rhodesië.

HOOFDKANTOOR IN AFRIKA: KAAPSTAD.

Bankzaken van iedere deskriptie worden verhandeld bij alle Takken en Agent-schappen.

Eksekuteurs en Kurators Bezigheid ondernomen. Kommersiële Dienst.

De Bank onderhoudt de nauwste verbinding met Handels en Industriële kondities, zowel lokaal als overzees, en speciale aandacht wordt gegeven aan handelsinlichtingen die van klanten worden ontvangen.

Londen Kantoren:

10 CLEMENTS LAAN, LOMBARD STR.,

LONDEN, E.C. 4

63, London Wall, E.C., 9 Northumberland Avenue, W.C. 2.

New-York Agentschap. 67 Wallstraat.

Rotterdam Tak: 31 Coolsingel.

Hamburg Agenten:

Bank of British West Africa, Ltd., 42 tot 53 Schauenburgerstrasse.

Geautoriseerd Kapitaal	£10,000,000
Onderschreven Kapitaal	£8,916,660
Gestort Kapitaal	£2,229,165
Reserve Fonds	£2,893,335

MEER DAN 350 TAKKEN EN AGENTSCHAP-PEN IN AFRIKA.

AGENTEN EN KORRESPONDENTEN DOOR DE GEHELE WERELD.

WESTELIKE RING.

Gemeenten Potchefstroom, Zeerust, Makwassie, Vensterkroon, Klerksdorp, Lichtenburg, Wolmarransstad, Ventersdorp, Zwartrugens, Bechuanaland, Bloemhof, Groot-Marico, de la Rey.

Rings Kommissie: Ds. D. F. Erasmus, Voorzitter, sec. Ds. J. J. Kuhn; Ds. G. E. Alers, Scriba en kassier, sec. Ds. H. P. Wolmarans.

Brs. K. N. Kock, sec. Van Staden; A. J. G. Oosthuizen, sec. Naude; Martens, sec. Terblanche.

POTCHEFSTROOM.—Gesticht 1849. Predikant: Ds. S. Vermooten.

Consulent: Ds. D. F. Erasmus.

Ouderlingen: A. J. G. Oosthuizen, A. H. Koomans, P. J. Roux, P. P. v. d. Berg, C. J. du Preez, E. A. J. Grimbeek, I. B. Joubert, C. P. Fouché, H. J. Dreijer, A. L. Badenhorst, J. H. Pienaar, G. J. Kok, J. F. v. d. Merwe, J. v. d. Tak, D. C. L. P. v. Vuuren, P. C. de Jager, G. J. Snijman, P. M. Wilmans, B. C. Marneweck, W. L. Pretorius, T. F. J. Dreyer, H. J. v. Heerden.

Diakenen: I. J. Niemann, J. A. Botha, A. D. P. Pienaar, H. Muller, Hzn., J. L. P. Botha B. J. Vermooten, P. J. Gouws, L. L. J. Taljaard, J. J. Havinga, C. J. Bodensten, N. J. Grey, J. J. v. d. Merwe, A. L. Pretorius, J. Human, A. J. Coetzee, B. J. Kruger, S. Prinloo, T. F. J. Steyn, J. D. Pienaar, N. J. Broodriek, F. D. Grimbeek, C. v. d. Westhuizen, D. Broodriek.

Koster: A. W. v. Wijk.

Orgelist: Mevr. L. v. Blommestein.

Scriba van de Kerkerad: A. H. Koomans, Bus 123, Potchefstroom.

Kassier: B. J. Vermooten. Jeugstr., Potchefstroom.

Zielen 3764, Lidmaten 1530, Aangenomen 106, Gedoopten 155, Vertrokken met Attestaties 66, Ingekomen met Attestaties 37, Gehuwd 21 paren.

ZEERUST.—Gesticht 1869. Predikant: Ds. H. P. Wolmarans.

Consulent: Ds. S. Vermooten.

Ouderlingen: J. C. Coetzee, G. L. Roos, H.

Groeneveld en Hicks, Bpkt.,

(voorheen H. GROENEVELD, BEPKT.)

MARKTGEBOUW, KERKSTRAAT OOST,

PRETORIA.

Postbus 102.

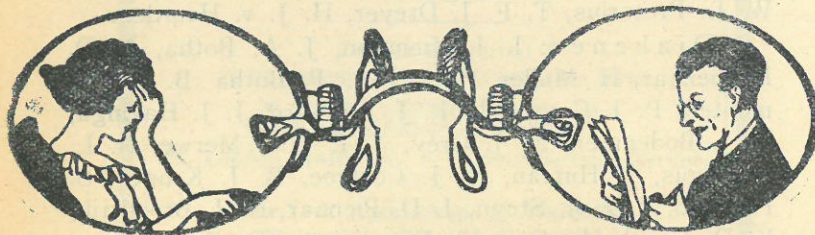
Telegr. Adres. "GUNSHOT."

Telefoon 784.

HANDELAARS IN WAPENS EN AMMUNITIE.

VISTUIG EN VUURWERK.

REPARATIES DOOR ERVAREN GEWEERMAKERS.

J. A. HELLMUTH.

D.B.O.A., F.S.M.C.,

GESIGKUNDIGE.

CONNAUGHT GEBOUWE (waar die Waldorf Teekamers is),

St. Andriesstraat, PRETORIA.

Telefoon 549.

As U oë U plaë, gaan dan na bogemelde vir goeie wetenskaplike ondersoek.

SPECIALITEIT IN BRILLE EN GLASE.

C. Geers, J. H. Fouche, M. F. Grobler, M. M. J. Basson, P. J. J. Basson, J. A. Oosthuizen.

Diakenen: P. H. Coetzee, A. Swanepoel, F. Durand, P. M. Pelser, Paul Erasmus, Louw Erasmus, F. Meijer, F. Jacobs, C. Swart, W. van der Merwe.

Koster: R. Fourie.

Orgelist: M. F. S. Grobler.

Scriba van de Kerkeraad: H. A. Grobler, P.K. Zeerust.

Kassier: H. A. Grobler, P.K. Zeerust.

Zielen 1669, Lidmaten 636, Aangenomen 70, Gedoopten 107, Vertrokken met Attestaties 4, Ingekomen met Attestaties 33, Gehuwd 5 paren.

MAKWASSIE.—Gesticht —. Predikant: Ds. S. J. Strijdom.

Consulent: Ds. J. J. Kuhn.

Ouderlingen: J. A. du Toit, J. I. Martins, F. J. van Rensburg, D. Fouché, J. Rossouw, P. Fouché, J. A. Jonker, J. Viljoen, D. Jacobs.

Diakenen: P. van Vuuren, L. Matthijzen, J. F. van Rensburg, M. Smit, J. van Rensburg, D. Smith, A. P. Conradie, C. Fouche, C. Brits, I. Knoetze, J. Claase.

Koster: N. Matthijzen.

Orgelist: Mev. N. van Rensburg.

Scriba van de Kerkeraad: J. P. Fouché.

Kassier: J. P. Fouché.

Zielen —, Lidmaten 470, Aangenomen 71, Gedoopten 50, Vertrokken met Attestaties 4, Ingekomen met Attestaties 33, Gehuwd 14 paren.

VENTERSKROON. — Gesticht 1889. Predikant: Ds. P. W. Ennis.

Consulent: Ds. S. Vermooten.

Ouderlingen: J. P. Grobler, J. P. Jansen van Vuuren, P. L. Janse van Vuren, G. H. Grobler, W. J. Schoeman.

Diakenen: G. H. Grobler Gzn., H. M. Jansen van Vuuren, P. A. Hattingh, G. C. Jansen van Vuuren, L. M. Pretorius.

Koster: J. Geyer.

Scriba van de Kerkeraad: G. H. Grobler, D.zn.

Ons beveel sterk aan
die ou-Duits-Afrikaanse firma

R. MULLER,

91-93 Waterkantstraat, KAAPSTAD.

vir

1. PIANOS, HUIS. en KERKORRELS.
2. Alle soorte andere musiekinstrumente.
3. KERKORRELS te lewer, op te rig, te repa-
reer en te stem.
4. Stem en Reparasio van alle andere musiek-
instrumente.
5. Musiekbenodighede.
6. Gedrukte musiekboeke en stukke.
7. Publikasio van musiek.
8. Duitse GEWERE en PATRONE.
9. Reparasio van Wapens.

R. MULLER,

Posbus 133.

Tel. Adr. RELLUM.

91—93 WATERKANTSTRAAT,
K AAPSTAD.

Kassier: G. H. Grobler, D.zn.

Zielen 427, Lidmaten 159, Aangenomen 25, Ge-
doopten 21, Vertrokken met Attestaties —, Ingekomen
met Attestaties —, Gehuwd — paren.

KLERKSDORP.—Gesticht 1889. Predikant:
Ds. P. W. Ennis.

Consulent: Ds. J. J. Kuhn.

Ouderlingen: J. J. L. Terblanche, F. J. C.
Steijn, N. J. Campher, M. J. de Kock, I. J. Pretorius,
W. J. Nel, C. J. du Toit, J. P. Jansen van Vuuren, G.
J. Pieterse, J. M. Janse van Rensburg, P. J. Pienaar,
J. J. Janse van Rensburg.

Diakenen: H. J. Venter, J. P. Jooste, C. J. Vis-
ser, K. N. van Eeden, J. Davidtz, R. M. Esterhuizen, A.
Wilmans, S. I. Janse van Vuren, G. N. Pieterse, M. Els,
H. S. Freislich, J. R. Rossouw.

Koster: G. L. Delport.

Orgelist: Mev. M. Blom.

Scriba van de Kerkeraad: Nico J. Campher, P.K.
Rijkaartsporst, via, Klerksdorp.

Voorlezer: Nico J. Campher.

Kassier: G. J. Pieterse.

Zielen 1365, Lidmaten 683, aangenomen 45, Ge-
doopten 83, Vertrokken met Attestaties 21, Ingekomen
met Attestaties 6, Gehuwd 8 paren.

LICHTENBURG.—Gesticht 1891. Predikant:
Ds. G. E. Alers.

Consulent: Ds. D. F. Erasmus.

Ouderlingen: H. J. van Aarde, J. N. v. d.
Berg, C. J. Bodenstein Jnr., C. L. Engelbrecht, J. C. v.
d. Merwe, W. J. Otto, F. D. Rousseau, T. F. J. Steijn,
J. Seymore, P. J. du Plessis.

Diakenen: W. S. Cornelius, O. B. J. Grobler,
M. J. Smith, P. W. Smit P. B. Swart, J. G. Steijn, A.
D. W. Wolmarans, M. J. Steinman, H. A. Smit, N. J.
Basson.

Koster: P. W. Smit.

Orgelist:

Scriba van de Kerkeraad: A. Jacobson, Bus 82,
Lichtenburg.

LAAT HAAK UW FORD REPAREREN.

SEDERT 1912—TOEN WE MET FORD BEGON-
NEN—ZIJN MEER DAN 30,000 FORDS DOOR
ONZE HANDEN GEGAAN.

WIJ HEBBEN DUS WEL ONDERVINDING.
VASTE, VOORUIT OVEREENGEKOMEN PRIJ-
ZEN.

LAAT DUS HAAK UW FORD REPAREREN OF
KOOP UW NIEUWE FORD BIJ HAAK.

HAAK'S GARAGES BPKT.

(Haak & Zoon),

Bus 769.

KOCHSTRAAT, Telef. 1824/5.

PRETORIA.

Kassier: A. Jacobson, Bus 82, Lichtenburg.
Zielen 1273, Lidmaten 623, Aangenomen 52, Ge-
doopten 43, Vertrokken met Attestaties 14, Ingekomen
met Attestaties 15, Gehuwd 5 paren.

WOLMARANSSTAD.—Gesticht 1891. Predi-
kant: Ds. S. J. Strijdom.

Consulent:

Ouderlingen: P. P. Steijn, J. P. Rossouw, G.
P. van Vuuren, A. J. van der Westhuizen, G. S. Ros-
souw, J. H. Steijn, H. J. le Roux, W. H. J. Koetzee, N.
J. Janse van Rensburg.

Diakenen: J. P. Koekemoer, D. J. Kriel, P. P.
van der Westhuizen, B. J. Badenhorst, J. C. Botes, J.
J. Fouche, C. J. Mienie, P. J. de Beer, J. C. Coetzee.

Koster: B. C. Lottering.

Orgelist: W. B. J. Badenhorst.

Scriba van de Kerkeraad: J. H. Steijn, P.K. Wolma-
ransstad.

Kassier: J. P. Koekemoer.

Zielen 389, Lidmaten 389, Aangenomen 32, Ge-
doopten 43, Aangekomen met Attestaties 7, Vertrokken
met Attestaties 11. Gehuwd — paren.

VENTERSDORP.—Gesticht 1892. Predikant:
Daniel F. Erasmus.

Consulent: S. Vermooten.

Ouderlingen: J. G. v. d. Berg, H. J. Visser,
G. P. Thompson, K. N. de Kock, S. H. Coetzee, R. J.
Coertze, J. N. M. Pretorius, K. N. Pieterse, F. W. C.
Buitendag, J. S. Bezuidenhout.

Diakenen: P. L. Bezuidenhout, H. J. Scheffer,
D. G. O'Kelly, H. F. Joubert, K. N. de Kock, A. S. Nau-
de, Jan Visser, F. C. Bodenstein, C. W. Hudson, H. P.
v. Graan.

Scriba van de Kerkeraad: F. W. C. Buitendag, P.K.
Ventersdorp, Tvl.

Kassier: H. J. Scheffer, P.K. Makokskraal.

Zielen 1702, Lidmaten 738, Aangenomen 23, Ge-
doopten 56, Vertrokken met Attestaties 13, Ingekomen
met Attestaties 13, Gehuwd 10 paren.

RIVER VIEW ROMERIJ.

KROMDRAAI, Transvaal.

Takken: Greylingstad, De Langesdrift, Ascent, Paardekop,
Tweedronk.

Telefoon: Kauri Sentrale, Standerton.

BOEREN.

NOTEER.

BOTERVET.   **BOTERVET.**

Wij zijn de oppositie die de prijs van botervet in ons Distrikt hoog hield.

Wij maken geen steeds veranderende verminderingen voor de Tara van uw kannen, doch betalen voor de hoeveelheid room die wij ontvangen.

Wij waren zelf leveransiers en weten welke behandeling wij toen verwachtten en dus weten wij ook hoe de boer eerlik te behandelen.

Wij betalen alle spoorvracht.

Wij kunnen U dezelfde eerlike behandeling geven als aan onze andere leveransiers.

Onze aanbeveling is ons aantal tevredene leveransiers.

DUS

Ondersteun ons en vermeerder uw inkomen door uw room te zenden aan de

RIVER VIEW ROMERIJ,

Kromdraai,

Transvaal.

Wij betalen hoogste prijzen voor GEVOGELTE,
EIEREN en VARKENS.

ZWARTRUGGENS. — Gesticht 1913. Predikant: Ds. J. Kuhn.

Consulent: Ds. H. Wolmarans.

Ouderlingen: D. van Wijk, W. schoeman, A. van Jaarsveld, P. van Staden, P. van Staden, F. Naudé, A. Oberholzer, A. Els, J. van Tonder, J. Jacobs, J. Pienaar, J. Pienaar.

Diakenen: F. Botha, Dolf Jonker, G. van Jaarsveld, J. Geijer, F. Naudé, J. Grobler, N. Breedts, P. Pelzer, A. McDonald en J. Bezuidenhout, D. Cronjé, H. Joubert, C. Visser.

Scriba van die Kerkeraad: J. Minie, P.K. Groot-Marico.

Kassier: Oud. F. Naudé, F.zn.

Koster: F. Botha.

Leden 600, Zielen 1500, Gedoopt 26, Aangenomen 31, Gehuwd 17, Aangesloten 13, Vertrokken 23.

BECHUANALAND. — Gesticht 1913. Predikant:

Consulent: Ds. P. W. Ennis.

Ouderlingen: E. E. Meyer, W. J. Barnard.

Diakenen: P. C. v. d. Westhuizen, W. P. Viljoen.

Koster: J. P. v. d. Merwe.

Scriba van de Kerkeraad en Kassier: W. P. Viljoen, P.K. Stella, dist. Vrijburg B.B.L.

Zielen 94, Lidmaten 58, Aangenomen 10, Gedoopten 7, Vertrokken 2, Ingekomen 4, Gehuwd — paren.

BLOEMHOF.—Gesticht 1916. Predikant:

Consulent: Ds. J. J. Kuhn.

Ouderlingen: W. J. L. Opperman, F. E. Kleynhans, D. Bloem, C. v. d. Westhuizen.

Diakenen: G. H. Meyer, J. Jacobs, A. v. d. Merwe, Gert Maritz.

Koster: A. J. Strauss.

Scriba van de Kerkeraad: A. J. Strauss.

Kassier: W. J. Opperman.

Zielen 157, Lidmaten 100, Aangenomen 10, Gedoopten 17, Vertrokken met Attestaties —, Ingekomen met Attestaties —, Gehuwd — paren.

'T BRITS EN BUITENLANDSCH BIJBEL GENOOTSCHAP.

Depôt: Hoek van Bree- en Hoekstraat,
JOHANNESBURG

Het Genootschap, dat zoveel reeds heeft gedaan, om het licht des Evangelies te verspreiden, komt bij U aankloppen, om een plaats in uw gebeden en beurs.

't Is niet een bezigheid, die op winst uit is. Bijbels worden voor minder verkocht dan zij kosten. Nu vooral, dat alles zo hoog in prijs is: papier alleen is zesmaal zo duur als voor de oorlog—heeft het Genootschap uwe steun nodig.

Het Genootschap stelt zich ten doel Gods Woord, zo goedkoop mogelijk, binnen bereik van elke mens te brengen. Het zoekt de duisternis te verdrijven, en de weg te banen voor de terugkomst van de Koning.

Het is inderdaad een Vriend der Zending. Gods Woord door onze Zendelingen in Mashonaland en Nyasaland vertaald, werd door bemiddeling van het Genootschap gedrukt, en zo goedkoop mogelijk binnen bereik van die duizenden inboorlingen gebracht.

Van het Depôt in Johannesburg wordt het Woord in meer dan 100 verschillende talen verspreid. In 1918 zijn er meer dan 100,000 exemplaren op de missie van vrede uitgegaan.

Veel wordt gedaan, om de ongelukkige blinden te helpen, en het licht des levens in hun duisternis te brengen. Hun getal is, door deze vreselijke oorlog, grotelijks verhoogd. Het Genootschap heeft Gods Woord in verheven letters, in niet minder dan 38 verschillende talen.

Een vriend van allen dus vraagt uwe hulp, om alzo het mensdom te kunnen helpen.

Bijdragen kunnen gezonden worden aan:

De WelEerw. GEO. LOWE,

Bus 639,

Johannesburg.

Bijbels en Testamenten zijn bij het Genootschap verkrijgbaar tegen de laagste prijzen. Speciale termen en afslag aan Predikanten, Zendingen en Zondagscholen.

Bij de Johannesburgse Kolporteurs Vereniging zijn Gezangenboeken, Kinderbijbels en Catechisatieboeken verkrijgbaar. Men schrijve aan "De Sekretaris," P. Bus 639, Johannesburg.

GROOTMARICO.—Gesticht 1923. Predikant: Ds. H. P. Wolmarans.

Consulent: Ds. S. Vermooten.

Ouderlingen: F. J. Naude, P. S. v. d. Berg, H. J. Coetzee, Joh. F. van Staden, C. C. Mans, M. J. Roos.

Diakenen: S. P. Naude, S. P. du Plessis, Albert Meintjes, Gert Labuschagne, A. Oberholzer, W. Coetzee.

Koster: P. van Staden.

Scriba van de Kerkeraad: Cor. B. Otto, Bus 11, Grootmarico.

Zielen 1350, Lidmaten 466, Aangenomen —, Gedoopten, Vertrokken met Attestaties —, Ingekomen met Attestaties —, Gehuwd —.

DE LA REY.—Gesticht —. Predikant: Ds. P. J. J. Venter.

Consulent: Ds. G. E. Alers.

Ouderlingen: I. F. J. Steyn, Dr. R. J. van Vuuren, J. F. du Toit, H. H. Nieuwoudt, C. Alblas, A. J. Dreyer.

Diakenen: P. S. Oosthuizen, J. A. Grimbeek, W. J. Kamffer, C. J. Smit, P. J. N. Grobler, J. H. la Grange.

Koster: J. H. la Grange.

Scriba van de Kerkeraad: C. Alblas, P.K. De la Reyville.

Kassier: C. Alblas.

Zielen 470, Lidmaten 213, Aangenomen 7, Gedoopten 15, Vertrokken met Attestaties 0, Ingekomen met Attestaties 4, Gehuwd 0 paren.

Een goed geweten geeft moed en standvastigheid in de strijd, maar een slecht geweten maakt bang en lafhartig.

De overheid te veranderen en de overheid te verbeteren zijn twee dingen, zover van elkaar verwijderd als hemel en aarde.—Luther.

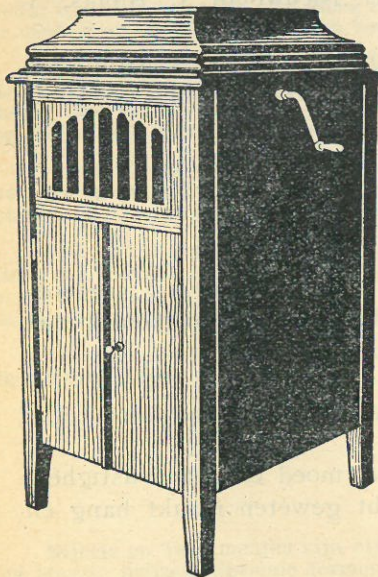
HET IDEALE KERSTGESCHENK.

Beseft U ten volle wat het betekent om de beste muziek, door de Beroemdste Artiesten der wereld, steeds in huis te hebben?

GEWIJDE, ZANG, DANS
en

INSTRUMENTALE MUZIEK. DE ZUID-AFRIKAANSE MELOPHONE.

Gefabriceerd in Zuid-Afrika door R. H. Morris, Bept., International House, Strandstraat, Kaapstad.
Op de Melophone kunnen al de beste soorten platen gespeeld worden zoals His Master's Voice, Zonophone, Columbia, Regal, enz.
Wij zijn specialisten in 't uitzoeken van de beste platen van verschillende fabrikaten en doen alles wat in onze macht is om aan de smaak onzer klanten te voldoen.

ONS MOTTO.

De Beste Motors en Klankweergevers die verkrijgbaar zijn. (Motors die van 4 tot 5 platen spelen met éénmaal opwinden). Kasten van goed belegen hout, gemaakt door degelijk onderleggen Europese Schrijnwerkers.

PRIJZEN ONGEVEER DE HELFT

van ingevoerde instrumenten van gelijke kwaliteit.

Klanten die per post kopen kunnen instrumenten aan ons terug zenden indien zij niet tevreden zijn, en wij zullen in zulke gevallen de spoorkosten dragen en de koopsom terugzenden; de enige voorwaarde is dat de instrumenten onbeschadigd zijn, goed verpakt en verzonden binnen drie dagen na ontvangst.

Makkelijke termen kunnen gemaakt worden indien gewenst.

Schrijf aan Postbus 2393, Kaapstad, om geïllustreerd Boekje met alle bijzonderheden.

WESTELIKE RING.

Gemeenten	Zielen	Lidmaten	Aangenomen	Gedoopt	Vertrokken met attestatie	Ingekomen Gehuwd paren
Potechefstroom	3764	1530	106	155	66	37
Zeerust	1668	636	70	107	33	4
Makwassie	—	470	71	50	4	3
Venterskroon	427	159	25	21	—	—
Klerkdorp	1365	683	45	83	21	6
Lichtenburg	1273	623	52	43	15	14
Wolmaransstad	778	389	32	—	—	—
Ventersdorp	1702	738	23	56	13	10
Zwartruggens	1500	600	86	31	13	23
Bechuanaland	94	58	10	7	4	2
Bloemhof	157	100	10	17	—	—
Groot Marico	1350	466	10	—	—	—
De la Rey	470	213	17	15	4	—
	14548	6665	537	585	173	102
						80

GUARDIAN

ASSURANTIE MAATSCHAPPIJ, BEPERKT.

Opgericht 1821.

Brand,
Betrouwbaarheids-
Glas, Scheepvaart,
Werkmanskompensatie,
Persoonlijke
Ongelukken.

Motorkar Verzekering tot derde
persoon.
Gerechtigde en
Invoerrecht
Verbanden
toegestaan.

Totale Fondsen over £9,600,000

HOOFDKANTOREN VOOR ZUID-AFRIKA:

KAAPSTAD: 33 Adderleystraat.
H. Emmins, Bestuurder.

JOHANNESBURG: Provident Gebouwen, Foxstraat.
Jas. Chapman, Bestuurder.

DURBAN-TAK: 301 Smithstraat.
C. G. Smith & Co., Bept.,
Lokale Bestuurders.

Tak-bezigheden en Agentschappen door de gehele Unie van Zuid-afrika, Rhodesië, Zuid West Afrika, Lourenço Marques en de Kongo.

Van welke kantoren Aanvraagformulieren en Tarieven op aanvraag verkregen kunnen worden.

ALGEMEEN OVERZICHT.

	Zielen	Lidmaten	Aangenomen	Gedoopt	Ingekomen met attestatie	Vertrokken	Gehuwd paren
Noordelijke Ring	11073	6067	367	557	150	138	47
Costelijke Ring	12445	5865	355	650	184	214	38
Westelijke Ring	14549	6665	537	628	184	214	80
	38067	18597	1259	1835	518	461	165

DE DEKRETEN VAN 'T NOODLOT

Uw huis mag gedurende eeuwen blijven staan, of
het mag hedenavond afbranden.

Gij zelf mag een honderdjarige worden, of—

Indien het Noodlot het anderszins besluit, in
welke toestand zou uw weduwe of afhankeliken zich
bevinden?

Een polis in de Zuid-Afrikaanse Mutual is hun
bescherming.

De Agent van de Maatschappij is uw vriend.

Hoort eens wat hij aan u te zeggen heeft.

DIREKTEUREN:

C. C. SILBERBAUER, V.R., Voorzitter.
C. DU P. CHIAPPINI.
ED. H. L. CURREY.
H. J. DEMPERS.
J. G. P. VAN DER HORST.
C. W. H. KOHLER.
Hg.Ed. J. X MERRIMAN, P.C., L.V.
E. R. SYFRET.
W. BRUCKNER DE VILLIERS.

**Het Zuidafrikaanse Onderlinge Levens-
verzekering Genootschap.**

Mutual Gebouwen, Kerkplein, PRETORIA.

DIENSTDOENDE PREDIKANTEN OP 1 NOV. 1923.

In dienst
getreden bij
de N. Herv.
Kerk van
Afrika.

- 1891 Jac. van Belkum (Varik 1877, Steenwijk 1882,
Zierikzee 1889), Rustenburg 1891, Heidelberg
1903.
- 1904 L. E. Brandt, (Niezijl 1901), Pietersburg 1904,
Johannesburg 1908, Vereeniging en Heilbron
1923.
- 1906 P. W. Ennis, (Ermelo 1886), Klerksdorp 1906.
- 1909 J. J. Kuhn, Krugersdorp 1909, Lichtenburg
1913, Zwartuggens 1916.
- 1909 J. J. Prinsloo, Trichardtsfontein 1909, Bethal
1915, Standerton 1919, Krugersdorp 1920, Rus-
tenburg 1922.
- 1911 H. C. M. Fourie, Theol. Doct., Erasmus 1911.
- 1914 J. H. Greyvenstein, B.A., Theol. Doct., (Suther-
land 1911) Pretoria 1914, Hoogleraar te Pre-
toria 1917.
- 1914 S. J. Strijdom, Krugersdorp 1914, Makwassie
1919.
- 1915 S. Vermooten, Zeerust 1915, Potchefstroom
1919.
- 1917 H. D. van Broekhuizen, Theol. Doct. (Pretoria
1898, Kuilsrivier 1902, Pretoria 1906), Pretoria
1917.
- 1918 A. J. Barger, (Hulpprediker Delftshaven 1913,
Bovensmilde 1914), Johannesburg 1918, Middel-
burg 1919.
- 1920 D. F. Erasmus (Hulpprediker Kaapstad 1918,
Pietermaritzburg 1918), Ventersdorp 1920.
- 1921 G. E. Alers (Haulerwijk 1914, Monnikendam
1917), Germiston 1921, Lichtenburg 1923.
- 1921 S. P. Engelbrecht, Theol. Doct., Hoogleraar te
Pretoria 1921.
- 1921 P. J. J. Venter, Lichtenburg 1921, De la Rey
1923.
- 1922 P. S. Grobler, B.A., B.D., Krugersdorp 1922.
- 1922 H. P. Wolmarans, M.A., B.D., Marico 1922.

HOE OM UW EIGEN HUISHEER TE WORDEN.

Verzekering tegen een kleine wekelikse
premie zonder medies onderzoek.

Schrijf voor volle biezonderheden aan de Sekretaris

van de

UNITED PROVIDENT & ASSURANCE ASSOCIATION VAN Z.AFRIKA, BEPKT.

JUTA'S GEBOUWEN, 116 ADDERLEYSTRAAT,
Telegramadres: "Freehold." Telefoon 642 Sentraal.

Postbus 102.

KAAPSTAD.

Spesiaal verzekering voor polissen voor aankoop van
huizen en bezittingen en industriële verzekering.

Schrijf ons om verdere inlichtingen, welke gratis
verstrekst worden.

1922 W. J. Poën (Hulpprediker Philippolis 1913, Durban 1913), Pietersburg 1922.

Studenten in de Theologie te Pretoria: C. H. Rautenbach, M.A.; A. J. G. Oosthuizen, B.A., M. M. Grobler; P. J. Strijdom; F. Brits; W. J. Kemp; P. W. Venter; G. D. de Beer; J. J. Joubert; P. J. Smit; J. Wolmarans.

PREDIKANTEN DER NEDERDUITSCH HERVORMDE KERK IN Z.A. SEDERT 1853.

De eerste predikanten onder de Voortrekkers waren de zendelingen Erasmus Smit en Daniel Lindley.

- 1853 D. van der Hoff, Potchefstroom 1853, overleden 1881.
- 1861 A. J. Begemann, Pretoria 1861, emeritus 1872.
- 1861 G. W. Smits, Rustenburg 1861, emeritus 1886, overleden 1894.
- 1864 Ds. N. J. van Warmelo, Zoutpansberg 1864, Heidelberg, (verenigd 1885; overleden 1892).
- 1864 P. A. C. van Heyningen (Lijdenburg 1859) onder het kerkverband van de Ned. Herv. kerk 1864, (Kroonstad 1866, emeritus 1894, overleden 1907.)
- 1875 D. P. Ackerman, Wakkerstroom 1875, (verenigd 1885, overleden 1916.)
- 1875 L. G. F. Biccard (Greytown 1861), Zoutpansberg 1875, (verenigd 1885, emeritus 1887, overleden 1900.)
- 1876 J. C. de Vries, (hulpprediker Sutherland 1870, du Toitspan 1873), Zeerust 1876, (Laingsburg 1884, emeritus 1894, overleden 1906.)
- 1876 H. S. Bosman, Pretoria 1876, (verenigd 1885.)
- 1883 C. W. du Toit, (Hannover 1869, Pearston 1875, Tulbagh 1876) Potchefstroom 1883, emeritus 1918.

Transvaalse Universiteits Kollege.

DE STAF.

FAKULTEIT VAN LETTEREN.

Grieks: H. Reining, Litt.D.
 Latijn: A. C. Paterson, M.A.
 J. Boxwell, M.A.
 Engels: J. P. R. Wallis, M.A.
 P. W. Zorn, M.A., LL.B.
 Nederlands en Afrikaans:
 T. H. Le Roux, Litt. D.
 M. S. B. Kritzing, M.A.
 Frans en Duits:
 W. P. de Villiers, Litt. D.

Geschiedenis:
 L. Fouche, Litt. D.
 J. A. Hamilton, M.A., B. Litt.
 Wijsbegeerte:
 W. A. Macfadyen, M.A., LL.D.
 T. J. Hugo, Ph.D.
 Opvoedkunde:
 N. M. Hoogenhout, M.A., Ph.D.
 J. C. Bosman, M.A.
 Ekonomie: J. E. Holloway, D.Sc.
 Muziek: J. Connel, F.R.C.O.

FAKULTEIT VAN WIS- EN NATUURKUNDE.

Wiskunde: A. E. du Toit, M.A.
 J. P. Duming, M.A.
 O. Bruse, M.Sc.
 Natuurkunde: P. G. Gundry, Ph.D.
 V. Voss, M.Sc., Ph.D.
 Toegepast Wiskunde:
 E. T. G. Sherwood, M.A.
 Scheikunde:
 D. F. du T. Malherbe, M.A., Ph.D.
 F. J. Tromp, D.Sc.

Geologie: L. C. de Villiers, Ph.D., M.E.
 Aardrijkskunde:
 F. E. Plummer, B.A., F.R.G.S.
 Plantkunde: Vakant.
 B. Elbrecht, B.A.
 Dierkunde: D. E. Malan, M.A., Ph.D.
 D. J. Malan, B.Sc.
 Natuurkundige Scheikunde:
 F. J. Tromp, D.Sc.

FAKULTEIT VAN GODGELEERDHEID.

N. Testament en Ethiek: J. H. Greyvenstein, Th.D.
 O. Testament, Kerk en Dogm. Gesch.: S. P. Engelbrecht, Th.D.
 Apologetiek: E. Macmillan, M.A., B.D.
 Hebreeuws: A. C. Paterson, M.A.

FAKULTEIT VAN LANDBOUW.

Veeteelt: A. M. Bosman, B.Sc.
 Landbouwplantkunde: J. M. Hector, B.Sc.
 Landbouwscheikunde: J. C. Ross, M.Sc., Ph.D.
 Landbouwwerktuigkunde: A. J. van Tonder, M.Sc., A.C.G.T.
 Agronomie: H. D. Leppan, B.Sc.
 Insektenkunde: J. C. Faure, M.A., B.Sc.
 Veeartsenijkunde: P. J. J. Fcurie.
 Zuivelbereiding: H. B. Davel, B.Sc.
 Tuinbouw: E. O. Amundsen, B.Sc.

HANDELSFAKULTEIT.

Ekonomie: J. E. Holloway, D.Sc.
 Rekenmeesterschap: S. R. Barnes, A.S.A.A.
 Handelsrecht: W. Pitman, M.A.
 Staatsleer: E. Brookes, M.A.

FAKULTEIT VAN VEEARTSENIJKUNDE.

Behalve professoren uit de fakulteit van Natuurkunde.
 Anatomie: G. v. d. Wall de Kock, Dr. Med. Vet.
 M. W. Henning, M.R.C.V.S.
 Embriologie: P. J. du Toit, Ph.D., Dr. Med. Vet.
 Fisiologie: W. H. Andrews, D.Sc.
 Biochemie: H. H. Green, D.Sc.
 Medisijnen: C. P. Neser, D.Sc.
 Bakteriologie: H. H. Goreen en E. M. Robinson.
 Patologie: Sir Arnold Theiler, Dr. Med. Vet.
 Helmentologie: F. Veglia, Dr. Vet. Med.
 Veeartsenijkundige Medisijnen: P. R. Viljoen, Dr. Med. Vet.
 Verloskunde: J. B. Quinlaw, Dr. Med. Vet.

FAKULTEIT VAN RECHTSGELEERDHEID.

Romeins Hollands Recht: W. Pittman, M.A.
 Staatsrecht: E. Brookes, M.A.
 Romeins Recht: J. H. Gey van Pittius, LL.D.
 Krimineel Recht: V. Neser, B.A.

- 1887 M. J. Goddefroy (Lagezwaluwe 1877, IJsselmonde 1880, Achlum 1882), Pretoria 1887, Middelburg 1905, emeritus 1917, overleden 1920.
- 1895 A. J. Lagerweij, (Ankeveen 1881, Helenaveen 1884, Hoogeloon 1886, Maassluis 1889) Heidelberg 1895, overleden 1898.
- 1896 C. Spoelstra, (Zoeterwoude 1894) Pretoria 1896 (Ned. Herv. kerk verlaten 1897, Heino 1899, bediening neergelegd 1904, overleden 1918.)
- 1898 J. Beijer (Lemele 1881, IJsselmuide 1883, Hierden 1886, Harderwijk 1888, Eemnes Binnen 1890) Zeerust 1898, Standerton 1899 (naar Holland terug 1900, predt. te Neunen 1905, emeritus 1907).
- 1899 A. Murray (Standerton en Amersfoort 1876, Jacobsdal, O.V.S. 1880), Ventersdorp 1899, Rustenburg 1904, emeritus 1921.
- 1904 Prof. Dr. P. J. Muller (Steenwijkerwold 1879, Wolsum c.a. 1882, Nijmegen 1884, Rotterdam 1888, Kerkelijk hoogleraar te Amsterdam 1890, Waals predikant te Haarlem 1896) Pretoria 1904, emeritus 1909, overleden 1922.
- 1905 F. S. du Toit (N. Bethesda 1886, Hugenoten Gedenkschool 1889) Lichtenburg en Ventersdorp 1905, overleden 1914.
- 1907 P. W. van Drimmelen, Zeerust 1907, Zoutpansberg 1915, overleden 1919.
- 1908 C. J. L. Ruijsch van Dugteren (Oosterland 1904) Pretoria 1908, bediening neergelegd 1911, overleden 1918.
- 1908 K. T. van den Heever (Christiana 1899) Makwassie 1908, Ventersdorp 1915 (Ventersdorp bij de N.H. of G.K. 1916.)
- 1918 P. J. Ebersohn (Wolmaransstad 1916) Lichtenburg 1918, Oost Rand 1920 (Roodepoort 1920).

H. FREITAG,

Houthandelaar,

475 Kerkstraat Oost, PRETORIA.

Bus 90.

vroeger E. KÖHLY,

Telefoon 516.

**HANDELAARS IN NIEUWE EN TWEEDE HANDS BOUW-
EN OMHEININGS MATERIALEN.**

Beste ongebluste Wit Kalk. Putty, Kalk, Olies en Verven.
Watertanken en Pijpen altijd in grote voorraad tegen
goedkoopste prijzen.

MARKT AGENTSCHAP.

Boeren stuur mij Uw Produkten; ik verkrijg U de hoogst moge-
like Marktprijzen en verzeker U prompte afrekening.

GERECHTIGHEID VERHOOGT EEN VOLK, MAAR DE ZONDE IS EENE SCHANDVLEK DER NATIËN.

Spreuken 14 : 34.

De toestanden, waarin de volkeren der wereld ver-
keeren, doen ons vragen naar een oorzaak van al de
ellende, die er op aarde heerscht, want er moet een re-
den zijn, waarom er een einde gekomen is aan de voor-
spoed van vroegere jaren en waarom men maar niet
schijnt te kunnen komen tot vrede en geluk.

Het hangt er natuurlijk geheel van af welk stand-
punt men inneemt, waar de oorzaken gezocht zullen
worden.

Iemand, die alleen oog heeft voor de stoffelijke
dingen, zal ook alleen daar zoeken naar een oplossing,
maar die de dingen beziet van uit het oogpunt van de
geestelijke wereld, weet, dat er dieper gezocht moet
worden dan aan de oppervlakte en dat er redenen zijn,
die wortelen in het hart van den mensch.

De geschiedenis van den Richter tijd onder Israel
geeft ons een blik op de ondervindingen van de volken
van uit dit oogpunt.

Toen was het zoo, dat als Israel den Heere verliet
en andere goden navolgde, meestal die van een van de
omringende heidensche volken, het volk ook onder de
macht van een van die volken kwam en onderdrukt
werd, totdat zij in hun benauwdheid tot den Heere rie-
pen en zich bekeerden en weer deden wat goed was en
verlost werden door een man, dien de Heere daartoe
verwekte.

Is dit niet een les ook voor onze dagen?

Wij gelooven toch niet waar, dat dezelfde God van
die dagen nu nog de wereld regeert en dat Hij nog de-
zelfde wetten en geboden heeft voor ons; welnu dan
moet het ook waar zijn, dat al zijn de omstandigheden
veel veranderd en al is de wereld veel vooruit gegaan,
afval van God ook nu nog gevolgd wordt door lijden,
en ongehoorzaamheid aan Gods geboden ellende brengt.

DE LOOR'S BAKKERIJ.

471 KERKSTRAAT, PRETORIA.

Het beste adres voor **VERSIERDE KOEKEN, BESCHUIT en GEBAKJES.**

Orders van buiten worden prompt uitgevoerd.

Ook verkrijgbaar:

BROOD en BESCHUIT voor SUIKERZIEKTE LIJDERS.

EUREKA SIGARETTEN

Zijn een zuiver

Zuid-Afrikaans produkt.

Worden te Pretoria gemaakt.

Vraag voor hen, en steun
eigen industrie.

Worden ook geleverd in Kurk- en Goudmondstuk
zonder prijsverhoging.

L. TE GROEN.

Foon 843.

PRETORIA.

Postbus 475.

Dit is waar op alle levensgebied, natuurlijk, maatschappelijk, huiselijk, persoonlijk, geestelijk, en naar mate iemand of een volk gezondigd heeft zullen ook de gevolgen zijn.

Velen zien geen zonde in de toestanden, die rondom ons heerschen, maar dit is dikwijls niet anders dan een gevolg van onkunde.

De meeste menschen weten niet wat er gebeurt en zien alleen wat voor oogen is, zonder te kunnen vermoeden, wat er achter de schermen afgesproken en geregeld wordt. Daarom komt er ook veel lijden op menschen en kinderen, die misschien persoonlijk geen deel hebben aan het kwaad, maar de heele maatschappij hangt samen en wij kunnen ons zelve niet los maken van onze omgeving.

Het is niet mijn bedoeling uitvoerig over al de verschillende zonden van menschen en volken te handelen, maar ik wil een paar voorbeelden noemen om duidelijk te maken wat ik bedoel, dan kan ieder voor zich zelf verder denken.

Er zijn een menigte wetten van de natuur, die de Schepper naar Zijn wijzen raad heeft ingesteld. Een daarvan is, dat het menschelijke lichaam gemaakt is om een zekere hoeveelheid werk te doen en een zekere maat van eten en drinken tot zich te nemen. Als nu een mensch niet werkt of te veel werkt, wordt hij ziek en als hij te veel eet of te veel drinkt, moet hij ook daarvoor lijden. De strekking van onzen tijd is bij sommigen om te willen eten en drinken zonder om hun aandeel te doen aan het werk van de wereld, anderen moeten meer werk doen, dan zij kunnen, de meeste menschen eten en drinken veel te veel en de gevolgen zijn ziekte en kwalen bij jong en oud. Enkelen, die heel sterk zijn kunnen voor een tijd zondigen zonder dadelijk de nadeelige gevolgen te ondervinden, maar vroeger of later moeten zij ook boeten voor hun dwaasheden.

De Heere heeft ook maatschappelijke wetten ingesteld, die niet ongestraft overtreden kunnen worden.

Een daarvan is de gewone eerlijkheid. Als een mensch oneerlijk is en zijn beloften niet nakomt of schulden maakt en die niet betaalt of leugens spreekt,

ROOK

GEBROEDERS MOOSDIJK

RAVENMERK.

GEURIGE MAGALIESBERG TABAK

Licht, Middelsoort en Sterk.

SIGAREN, SIGARETTEN, SNUIF, etc.

ALLE SOORTEN REPARATIES AAN PIJPEN WORDEN GEDAAN.

Adres:

531 MARKTSTRAAT, PRETORIA,

Foon 1880.

nabij Station.

Postbus 799.

Vir Hoofpijne, Verkoudheid, Voorkoming van In-
fluensa en ander aansteeklike siektes gebruik

OTTO LANDSBERG

SE ROOS EN SINKENS

SNUIF

Honderde Getuigskrifte van Dankbare Kliënte.

Vra u Handelaar of skryf om Vrije Monsters aan

OTTO LANDSBERG & KO.,

POSBUS 203, ————— KAAPSTAD.

70 Shortmarket Straat.

BOLDOOT EAU DE COLOGNE.

In alle soorten vanaf 2/6.

Verkrijgbaar in het groot bij W. WULFSE, LTD., Pretoria.

In het klein te PRETORIA bij.

Koedoe, Hollandse en Standard Apotheek, Van Griethuyzen, Mol-
link, Gebrs. Bischoff, Block & Co. (de Roy), de Delfse Winkel.

JOHANNESBURG: Forby & Co., P. Stoker, Fleming's.

POTCHEFSTROOM: A. H. Koomans & Co.

KAAPSTAD. A. Rosing. NIJLSTROM en WARMBAD: G. Bakker.

P.P. RUST: M. v. d. ENDE. PIETERSBURG: Interoceana.

Alleen Importeur: W. v. WIJK DE VRIES, Pretoria.

dan kan hij misschien voor een oogenblik schijnbaar voordeel krijgen, maar het zal niet lang duren of hij zal uitvinden, dat hij zich zelf schade aangedaan heeft meer dan de menschen tegenover wie hij gezondigd heeft.

In een huisgezin moet er tusschen man en vrouw een waar christelijk huwelijks leven zijn in alle reinheid en eerbaarheid en trouw en wanneer dit verbroken wordt komen er noodzakelijk slechte gevolgen voor ouders en kinderen. Er moet ook gehoorzaamheid zijn van de kinderen tegenover de ouders en de ouders mogen hun kinderen niet onrechtvaardig behandelen. In al deze dingen is er in onze dagen veel te klagen en menig huisgezin wordt verscheurd ten gevolge van zonden tegen de wetten des Heeren.

Ieder mensch heeft zijn eigen persoonlijke leven, dat onderhouden moet worden en dit is niet alleen het lichaam, maar ook ziel en geest. Wij zorgen gewoonlijk tamelijk goed voor ons lichaam, maar wij verwaarlozen al te veel onze ziel en zorgen niet genoeg voor onze geestelijke ontwikkeling. Er wordt niet genoeg toegezien op wat wij lezen en spreken, en daardoor zijn er zoo veel menschen, die een zwak karakter hebben en niet weten wat zij willen en misleid worden door allerlei dwaling.

Het geestelijke leven is het hoogste van den mensch, want daarin oefent hij gemeenschap met zijn God en Hemelsche Vader. De wetten van dit leven zijn zeer verheven en teder en het hoogste wordt eerder beschadigd dan het lagere. En toch gaan wij dikwijls zoo ruw en onverschillig om met de geestelijke dingen, dat het geen wonder is, dat er een algemeene klacht is over gebrek aan geestelijk leven en geestelijke kracht.

Zou er nu werkelijk geen verband zijn tusschen al de ellende, waarover wij dagelijks klagen en de overtreding van al deze verschillende wetten, die de alwijze Schepper van hemel en aarde heeft ingesteld?

De menschen hebben in de laatste jaren misschien meer dan ooit geleefd zonder te vragen naar de geboden van God; ieder heeft gedaan wat hij wilde en vergeten te vragen of het goed of kwaad was en is dit niet feitelijk hetzelfde als afgoderij?

FORMAMINT

THE GERM-KILLING THROAT TABLET

Die

Kiemdodende Keeltablet

VOORKOM EN GENEES

ALLE KEELSIEKTES.

Dit vernietig al die siektekieme, wat hulle in die keel vasgesit het en behoed u vir keelseer, witseerkeel, ontsteking van die mangels, influenza, skarlakenkoors, masels en ander besmetlike siektes.

Pas op dat u die egte Formamint krij; dis gefabriseer deur die oorspronklike uitvindes A. Wulfing & Ko., Berlijn.

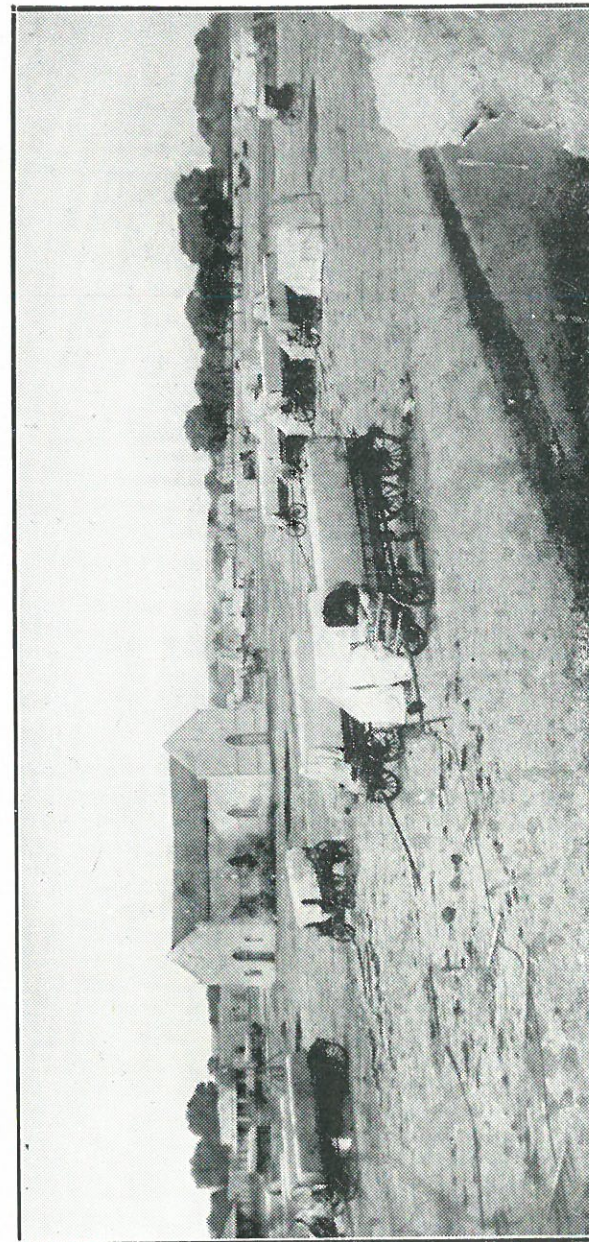
ELK HUISGEZIN MOET VOORZIEN ZIJN VAN

MEYERSON'S GEZONDHEIDSSNUIF.

Verlicht een verstopte of pijnlike neus ogenblikkelik. Een beetje op de tong geeft onmiddellik verlichting voor zere keel en verkoudheid. Hetzij men ze opsnuift of de snuif op de tong legt, verheldert dit 't hoofd dadelik, en verlicht Hoofdpijn; en de ontsmettende eigenschappen diene als een voorbehoedmiddel tegen besmettelike ziekten, welke veroorzaakt worden door inademing van kiemen, door neus of mond.

Zeër vele brieven van dank uit alle delen des lands bewijzen dat de naam GEZONDHEIDSSNUIF ten volle verdiend is.

Gemaakt door S. MEYERSON, PRETORIA.

Nachmaalsviering te Potchefstroom omstreeks 1880. Hier ziet men ook nog 'n paar „Kakebeen" wagens.

Nu wordt het openbaar, dat de zonde een schandvlek is der natien, want niet alleen de enkele menschen, maar de volkeren der aarde op voorbeeld van de voor naamste en grootste onder hen hebben onrecht gepleegd en hun toevlucht genomen tot allerlei zonde en zich overgegeven om alle kwaad te bedrijven; en nu zijn de moeilijkheden zoo groot en de verhoudingen zoo ingewikkeld, dat de knapste en geleerdste menschen geen uitweg weten en wij aan den vooravond staan van een algemeenen ondergang van de kultuur en de samenleving.

Toen Johannes de Dooper de menschen van Jerusaleem en het omliggende land op deze wijze waarschuwde, want in zijn dagen was het ook zoo, en hij wist, dat er een oordeel aanstaande was en dat zij het Koninkrijk Gods niet konden tegemoet gaan zonder zich eerst geheel te bekeeren; toen heeft hij eenvoudig gezegd: Keer weder tot de gewone gerechtigheid. De tollenaars moesten niet meer vragen dan hun gezet was, de soldaten moesten tevreden zijn met hun soldij, iedereen moest doen in zijnen stand wat hij wist dat recht en billijk was. Dit beteekende dat gerechtigheid en niets anders een volk verhoogt. En zoo is het nu nog.

O, volk van Zuid Afrika, keer terug tot de gerechtigheid, de gewone u bekende gerechtigheid, die uw geweten en Gods Woord u aanwijst.

Laat ieder mensch oprecht wandelen met zijn God en met zijn naaste. Laat ons weer vragen naar God en zijne geboden en ons bekeeren tot den Heere.

Er wordt dikwijls gezegd, dat Zuid Afrika zulk een groote toekomst heeft en dat er zulke onmetelijke mogelijkheden zijn in dit land. Dit wordt niet altijd met zuivere bedoelingen gezegd, maar ik geloof, dat het waar is; maar ik geloof ook, dat er niets zal komen van al die voorgespiegelde heerlijkheid, als wij voortgaan op den weg, waarop wij nu wandelen, zoekende naar de grootheid van deze wereld en de ongerechtigheid najagende.

Als er werkelijk groote voorrechten gegeven zijn door God aan dit deel van de wereld, dan beteekent het ook, dat er veel van ons zal geeischt worden en dat het volk van Zuid Afrika een zwaarder oordeel zal moeten doorstaan dan eenig ander volk. De Heere Jezus heeft

ALKMAAR LEMOENBOOM KWEKERIJ.

Eersteklas geënte Bomen, en alleen soorten geschikt voor Export. Tot bezichtiging uitgenodigd.

Onze prijzen zijn zeer laag, en wij nodigen korrespondentie uit.

Onze bijzondere kennis is ter beschikking van lemoenboeren, en vragen wij hun ons te schrijven.

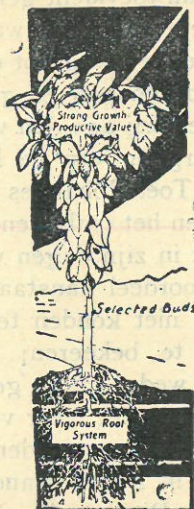
Brieven te richten aan,

Liberale termen worden gegeven aan goedgekeurde klanten.

ALKMAAR ESTATES,

Lemoenboomkwekerijen,

P.K. ALKMAAR STATIE, Tvl.

'Salamander' Brand-Assurantie Mpij van Amsterdam

LAAGSTE KOMPETITIE TARIEVEN.

Onze Polissen dekken ook enige schade aangericht door **Weerlicht**, onverschillig of daarbij brand ontstond of niet.

Polissen uitgereikt in een der beide Landstalen al naar verkiezing van de geassureerde.

Schaden worden prompt geregeld en betaald door de ondergetekende gevolmachtigde Hoofd-Agenten voor Transvaal.

TAYLOR & GEERLING,

29 KERKPLEIN, PRETORIA, P.K. Bus 738.

Vertegenwoordiger te Johannesburg:

W. K. D'ALEBOUT,

Jeppes Arcade No. 1, Beneden Verdieping, 109 FOXSTRAAT.

ook aan Zijn discipelen gezegd: Tenzij uwe gerechtigheid overvloediger zij, dan der Schriftgeleerden en der Farizeen, gij zult in het Koninkrijk der hemelen geen-zins ingaan.

Gerechtigheid heeft God lief; laat dit dan onze leuze zijn voor het nieuwe jaar, dat wij alle ongerechtigheid, waar wij die ook ontmoeten bij ons zelf of bij anderen en op alle levens terrein met alle kracht tegengaan en daardoor samenwerken om ons volk op te heffen en te verlossen van de verdrukking, die nu zoo kennelijk op ons is.

L. E. BRANDT.

Hij, die buiten de aanraking is gebleven van de heerlijkheid van Christus, ziet de droeve wereld, als hij tenminste nog enig licht ziet, in 't licht van z'n eigen oppervlakkig optimisme. Hij vindt 't geloof iets onbegrijpelijks. De ongelovige wereld, die niets ziet dan haar eigen twijfelachtige heerlijkheid, staat er verbaasd over! Ze vat 't niet, dat men over haar heerlijkheid heen ziet en tegen alles, wat 't tegendeel schijnt te verkondigen, in, ziet de heerlijkheid van Christus.—Dr. J. A. Cramer.

Er is een hemelsbreed verschil tussen het oordeel van hen, die spreken over verschijnselen waar zij buiten staan, en dat van gelovigen, die eigen ondervinding hebben.—La Saussaye.

WIE MOET HUISBEZOEK DOEN?

Op deze vraag zal zeker het grootste deel onzer lezers en onzer kerkleden antwoorden: natuurlijk de leraars; en als er een onder hen is, die een weinig thuis is in de Reglementen onzer Kerk, zal hij zeker uitroepen: natuurlijk de leraars. Want, zo zegt hij, in de beroepsbrief van een leraar, wordt als een zijner plichten opgegeven "het bezoeken der gemeenteleden aan hunne huizen" en in Art. 61 onzer wetten staat: in de herderlike zorg voorzien zij, zo nodig, met hulp en raadpleging van de kerkeraad, vooral ook door geregeld huisbezoek en getrouw ziekenbezoek. (Zie ook Wetten der Ned. Herv. of Geref. Kerk, Artt. 23, 1 en 156.)

Arme leraars.

Laat ons eens zien wat de kerk alzo van hen vraagt:

Zij moeten in het openbaar het Woord verkondigen of wel preken. (Er wordt niet gevraagd hoe zij moeten spreken. Sommige leden der kerk verlangen, dat zij hard schreeuwen; anderen dat zij kort preken; weer anderen, dat ze veel spreken zonder iets te zeggen; nog anderen, dat zij vreselijk schelden over zonden en dreigen met hel en verdoemenis.)

Zij moeten dopen, Avondmaal bedienen, de Gods dienstoefeningen leiden, huweliken bevestigen, katechisatie houden, jonge lidmaten aannemen, de herderlike zorg waarnemen, Kerkeraadsvergaderingen leiden.

Dit alles schrijft het Reglement hun voor. Maar dan nog verwacht men van hen, dat zij leden zijn van Schoollkommssies of schoolraden, kerkelijke kosthuizen oprichten en besturen, de kerkboeken bijhouden, de geldzaken der kerk recht houden en de boekhouding doen en kollekteren voor hun salaris en voor gemaakte schulden, allerlei getuigschriften afgeven en werk zoeken voor of voor werk aanbevelen, die geen werk hebben.

Hoe de opstellers van de kerkelijke wetten in Z.-Afrika zulke bepalingen hebben kunnen maken, is een raadsel.

Of hebben zij maar zoo, zonder nadenken nageschreven, wat in de Wetten der Nederlandsch Hervormde Kerk van Holland is bepaald?

Hoe één man in Zuid Afrika, waar het ledenaantal dikwijls boven 1000 is, en die verspreid wonen over het land, op een oppervlakte van soms 30 tot 40, ja nog meer vierk. mijlen, dit werk kan doen, verklaar ik eerlijk niet te verstaan. Wanneer daar dan nog bijkomt de verzorging van ettelike konsulents-gemeenten, de zorg voor de belangen der kerk in Ringen en Algemene Vergaderingen en het lidmaatschap van allerlei kommissies, dan wil het mij voorkomen, dat men om nauwkeurig dit werk te kunnen doen, wel 16 of meer uren per dag werken, hard werken moet.

Dat huisbezoek nodig is, zal niemand kunnen ontkennen; dat het heilzaam werkt is zonder twijfel en dat het een grote zegen afwerpt, is ook niet te betwisten. Maar wie is tot alle deze dingen bekwaam?

De leeraar kan het niet goed doen; dit is lichamelik onmogelijk.

Maar waarom heeft de Hollandse Kerk en in navolging van haar de kerk in Z. Afrika dit werk aan de leeraar opgedragen?

In de eerste tijden na de Hervorming, toen de Roomse biecht was afgeschaft, was het huisbezoek opgedragen aan de leraars, vergezeld van wijk-ouderlingen. De eerste Hollandse Synoden, te Wezel 1568, te Emden 1571, te Dordrecht 1574, 1578, droegen het huisbezoek op aan die Dienaren des Woords en de Ouderlingen. De bekende Synode in 1618 en 1619 te Dordrecht gehouden, rekent dat tot het ouderlingen-amt behoort "de zoekinge te doen, naar dat de gelegenheid des tijds en der plaatsen, tot stichting der gemeente, zoo voor als na het Nachmaal kan lijden." Het oordeel der kerken, in den beginne wankelelnd tussen het toe vertrouwen van het huisbezoek aan leeraar en ouderling, was later, dat aan de ouderlingen dit werk moest worden opgedragen.

Waarom in de Hollandse Kerk later, en ook in Z. Afrika, het bij wet toebedeeld werd aan de leraars alleen, is toe te schrijven:

1e. Aan de verslapping in het godsdienstig leven bij het volk zelf en dus ook bij hen, die als ouderlingen werden gekozen. De Regering in kerk en staat is altijd een afspiegeling van gemeente en volk; zoodat waar geen kerkelijk of volksleven is, er ook nalatige overheden zijn.

2e. Aan het feit dat de Overheid ook invloed uitoefende op de benoeming van kerkelijke beampten, waardoor dikwerf mannen gekozen werden, die het wel aangenaam vonden een erepost te bekleden, maar geen lust hadden het werk er aan verbonden te doen.

3e. Aan die invloed van het Rationalisme en het modernisme, dat het huisbezoek onnodig achtte, en van het Methodisme, dat geen belang stelde in kerkelijke regering, maar alleen zielen zocht, waardoor ook het ambt en het werk der ouderlingen niet op waarde gehouden werd.

Het is duidelijk uit de Schrift en uit de geschiedenis, dat huisbezoek in de gemeente nodig is en dat het door de ouderling gedaan moet worden. Even duidelijk is, dat ook de leeraars dit werk hebben te doen, maar alleen dan, wanneer de ouderlingen dit verzuimen of wanneer zij speciaal daartoe geroepen worden of omdat het nodig is, dat zij de gemeente kennen en hare deugden en gebreken.

Omdat ik over dit onderwerp hieronder meer wensch te zeggen, wil ik alleen nog opmerken dat de gemeenteleden huisbezoek van de ouderlingen verwachten en op prijs stellen. Hoe dikwels horen wij niet de klacht "Wij zien nooit een ouderling." Wel is die klacht dikwels een voorwendsel, om traagheid en gierigheid te verontschuldigen, maar een feit blijft het, dat in vele gemeenten de leden der kerk huisbezoek van den ouderling gaarne zouden zien gedaan.

Een ouderling, die zijn ambt wel verstaat, zal dan ook trachten dit werk te doen, omdat hij evenals de leraren wettelijk van Gods gemeente, en mitsdien van God zelve tot deze Heilige Dienst is beroepen. Bij hun bevestiging hebben zij die verklaard.

Wij willen nu aanwijzen, wat 't doel is van dit huisbezoek. 't Formulier van de bevestiging van ouderlin-

gen en diakenen, zegt daarvan dit: Het ambt der Ouderlingen, met de Dienaren des Woords, is opzicht te hebben op de Gemeente, die hun bevolen is, naarstelijk toe te zien, of een eigelijk zich behoorlijk gedragte in belijdenis en wandel, m.a.w. toe te zien dat de leden der kerk geestelijk welvarend zijn.

Hun ambt is dus te vergelijken met 't werk van de veeboer of de schaapboer. Gelijk deze gedurig zijn kudde doorgaat en toeziet dat zij allen welzijn, zo moet ook de ouderling in zijn wijk toezien of zijn schapen en beesten in geesteliken zin, dus de kudde Gods goed verzorgd zijn en welvaren.

Dit kunnen zij niet doen, tenzij dat zij hunne leden aan huis bezoeken. Zal 'n boer goed zijne kudde in orde houden, als hij niet gedurig 's avonds en 's morgens bij de kraal gaat zien of alles recht is? Zal hij niet zelf of 'n vertrouwd persoon naar 't winterveld gaan, wanneer hij zijn vee daarheen laat trekken? Hij moet zich dus persoonlijk overtuigen hoe 't met zijn kudde staat.

Zo ook de ouderling. Om opzicht te kunnen houden moet hij de leden bezoeken, om uit te vinden of zij geestelijk welzijn moet hij ze nagaan in hun handel en wandel en in hun huis gaan zien hoe 't gaat.

Op dat persoonlijk onderzoek komt 't aan. Dat de ouderling dit niet doet ondermijnt de kerk. Waarin ligt de kracht van 't zo dikwijls gesmade "Leger des Heils"? In zijn toespraken, met muziek, in zalen en op straat in de zogenoemde schuldbekentenis in 't openbaar, in de luidruchtige zelfbeschuldigingen op 't zondaarsbankje. O neen, dat wekt eer de lachlust van toeschouwer en toehoorder en brengt wel de zenuwen maar niet 't hart in ontroering.

De kracht van 't "Leger des Heils" is hierin, dat 't 'n ieder, die schuldbekent of belijdenis van Christus doet en zich aansluit, niet weer loslaat, maar hem of haar opzoekt en zo tracht op 't rechte pad te houden.

Deed de kerk dat ook door haar ouderlingen en zorgde zij vooral, dat de jonge menschen steeds in innig verband met haar bleven, dan zou er zeker niet zoveel klagen zijn over afval van de kerk.

't Doel van 't huisbezoek is dus de leiding, de bewaring en de opbouw in 't geloof van de leden der kerk.

Wat moet er gedaan worden om dit doel te bereiken? Elke ouderling moet in zijn wijk de leden bezoeken en in de eerste plaats 'n lijst maken, of misschien beter 'n boekje hebben, waarin allen zijn ingeschreven. Bij 't bezoek moet hij vragen naar 't aantal leden, die belijdenis hebben gedaan, en die alleen nog maar gedoopt zijn. M.i. zijn de volgende vragen te stellen:—

(a) Wordt er bij elke maaltijd, 's morgens bij 't opstaan en 's avonds bij 't naar bed gaan gebeden?

(b) Wordt er met en voor de kinders gebeden?

(c) Wordt er huisdienst gehouden en de Schrift gelezen zo mogelijk 's morgens en 's avonds, maar als 't eerste niet kan dan in elk geval 's avonds.

(d) Gaan de ouders en de grote kinders geregeld naar kerk, of worden Zondags geregeld de boeken gevat?

(e) Gaan de kinderen geregeld naar school, naar catechisatie, waar die mogelijk is, naar de Zondagsschool?

(f) Is er vrede in huis, is er vrede met de burens?

Deze vragen betreffen alleen uiterlike dingen, maar 'n kenner der menschen kan zeer wel uit de beantwoording, indien die oprecht is, te weten komen, hoe 't geestelijk leven in zulk 'n gezin is.

Nadat deze vragen beantwoord zijn, mag en moet 'n woord van bemoediging, aansporing of vermaning gehoord worden.

Daarna kan de ouderling overgaan tot 'n onderzoek naar 't geestelijk leven. Hij moet dit doen niet als 'n geestelijke speurder, maar als 'n vriend en raadsman, 'n onderzoek instellen, naar 't geloofsleven, en naar de liefde tot de Heer en de naaste. Indien deze vragen met takt en liefde worden gedaan, zal er veel zegen vroeg of laat gevonden worden.

Sommige leden der kerk menen, dat in elk huis dat bezocht wordt, bij elk bezoek uit de Schrift moet gelezen worden, en 'n gebed gedaan. Ik durf dit niet aanbevelen. Ik acht 't ondoenlijk voor de ouderling, die o, zo gemakkelijk dan uit gewoonte maken van geestelijke verrichtingen voor ouderling of leeraar. Waar evenwel moeilijkheden zijn, of twijfel, ongeloof en zwakte in geestelijke dingen gevonden wordt, daar moet en schriftlezing en gebed worden gedaan. Maar dit worde aan de wijsheid van de ambtsdrager overgelaten. Waar 't gevraagd wordt, b.v. bij zieken of lijdenden, mag 't niet worden nagelaten.

De vraag is nu: hoe dikwijls moet huisbezoek worden gedaan. De oude kerkordeningen schreven voor dat 't moest geschieden telkens voor 't Nachmaal en als 't kon daarna. In vroegere dagen is dit vrij getrouw gedaan, ook in Afrika.. Wie de notulen der kerkeraden voor 1804 naleest, zal op verschillende plaatsen vinden, dat dit werk werd verricht. Ook herinner ik mij, uit de levensbeschrijving van de predikant Borchers (van 1785 tot 1831 predikant te Kaapstad en Stellenbosch) dat hij geregeld dit werk deed. Ook in de provincie, waar ik geboren ben werd vrij geregeld althans door de orthodoxe leeraars zo huisbezoek gehouden.

Nu kan men wel zeggen, ja, dat kunnen de leeraars misschien doen, maar voor de ouderlingen is dit onmogelijk. Zij moeten immers werken voor hun brood en hun huisgezin verzorgen. Dit alles is waar, maar 't ontheft de ouderling niet van zijn taak. Laat ons eens zien. Hoeveel tijd wordt er ook door ouderlingen niet gegeven, (ik zou bijna schrijven weggegooid) aan politieke en andere vergaderingen, waar niets dan twist en tweedracht heerst? Hoeveel tijd niet doorgebracht met wereldse bezoeken of in gezelschap, dat niet sticht. Indien de wijken van de ouderlingen niet te groot zijn en ongeveer 30 huisgezinnen tellen, is het dan zo onmogelijk om de laatste maand voor het Nachmaal elke week een dag aan dit werk te geven? Durft 'n ouderling te zeggen, dat dit hem te veel tijd kost? Durft hij 't te zeggen, tegenover God en zijn Verlosser Christus?

“Gevoelt gij niet in uwe harten, dat gij van God zelve tot dezen Heiligen Dienst geroepen zijt.” Die vraag is gedaan en met “ja” beantwoord door elken ouderling bij zijne bevestiging. “Van God geroepen” zal hij dus niet zijn werk doen zeggend: ik heb geen tijd. Meent hij werkelijk, dat als hij van God geroepen is, deze hem dan ook niet en tijd en bekwaamheid geven zal? Mag ik vragen of 'n ouderling al eens ernstig geprobeerd heeft, dit werk te doen? Heeft God hem daarvoor schade laten lijden?

't Wordt in elke Vereniging verwacht, dat alle leden medewerken voor 't doel, dat zij beoogt. Alleen in de kerk van Christus schijnt 't ander te zijn; ofschoon 't in de kerk gaat om 't heil der ziel, 't welwezen der kerk, en de ere Gods, er is helaas onder de meeste christenen en ook ouderlingen en leraars, 'n pijnlijke afwezigheid van plichtsbesef. Vele mensen zouden boos worden, als wij zeiden, dat zij geen christenen zijn: maar hoe tonen zij, dat zij 't wel zijn? Vele ouderlingen zouden zich beledigd gevoelen, als men hun zeiden: “Gij zijt alleen ouderling in de kerk, als gij met 'n witte das en in zwarte manel gekleed, bij 't Nachmaal de vooraanzitting hebt, maar anders kennen wij u als ouderling niet. En toch, is er niet veel waar in dit woord?

De kerk lijdt schade, en dat door onze schuld. Vele zielen verkommeren, omdat ze niet worden bezocht.

De ere Gods wordt weggedragen: wie heeft de schuld? Niet God, die ze zonder ons ook wel zal handhaven, maar wij, omdat wij onze roeping verzuimen, en wel tijd hebben voor aardse dingen, die hemelse en het blijvende verwaarlozen.

VAN BELKUM.

DE HEILIGE DRIE-EENHEID.

VADER, ZOON EN HEILIGE GEEST.

Korthedshalve noemen wij Kristenen onze God de DRIE-ENIGE. Wij spreken van de Drie-eenheid of met een vreemd woord: de “Triniteit.” Dit leerstuk aangaande het Goddelik Wezen als de DRIE-ENIGE heeft, zoals elk leerstuk der Kristelike kerk, zijn geschiedenis. De leerstellingen van de Kristelike kerk stonden niet van den beginne af kant en klaar vastgesteld en nauwkeurig geformuleerd. Zij zijn geworden, zijn met de Kristelike kerk saam opgegroeid, hebben een ontwikkeling gehad. Men heeft niet altyd gesproken van de DRIE-ENIGE. Deze geschiedenis kunnen wij niet uitvoerig beschrijven, daar zou onze kerk-almanak in zijn geheel te klein voor zijn. Wij zullen alleen enkele punten naar voren brengen, en zo kort mogelijk zijn. We hopen niet, dat deze korthed afbreuk zal doen aan de duidelijkheid. Bovendien verhelen wij het niet, dat het ons moeilijk zal vallen om dit leerstuk, dat ons een Goddelike heerlijkheid nader aan het verstand wil brengen, voor gewone lezers in gewone bewoordingen en termen duidelijk te maken. Wij Theologen worstellen met onze taal om gepaste uitdrukkingen te vinden, die aan de heiligheid en tederheid van de zaak geen afbreuk doen en dan stamelen wij hoogstens in Griekse en Latynse termen. Deze termen zullen mijn lezers hier misschien niet verstaan, en het zal moeilijk gaan om die door woorden in ons eigen taal te vervangen. Wij moeten dus trachten zo eenvoudig en duidelijk mogelijk te zijn.

De Heilige Schrift was voor de Kristelike kerk de bron van Godskennis. Daarin vond zij de grondbeginselen voor haar leersysteem aangegeven maar niet uitgewerkt en in een program of belijdenis duidelijk omschreven. Dat moest nog gedaan worden en dat moest de kerk ZELF doen. In het N.T. kon elk gewone lezer opmerken, dat het Goddelik Wezen daarin werd opgevat als een EENHEID, terwijl tevens over een DRIEHEID:

Vader, Zoon en Heilige Geest gesproken werd. Hoe die EENHEID met de DRIEHEID te rijmen was, wat die DRIE zijn en hoe Zij bestaan, wat hun verhouding was onderling.....daar werd niets over gezegd. Niet alleen aan de Vader maar ook aan de ZOON en de HEILIGE GEEST wordt goddelijke eer en macht toegekend. Dat het Goddelik Wezen was VADER, ZOON en HEILIGE GEEST daar kon geen Kristen aan twifelen. Voor de Kristelike kerk was het N.T. de vervulling van het O.T. In het O.T. school het N.T. weg en in N.T. werd het O.T. openbaar en duidelijk. Dus het spreekt van zelf, dat de kerk sporen van haar opvatting over deze zaak in het O.T. meende te zien. Al waren het ook maar onduidelijke sporen, het waren toch aanduidingen. Een van de namen van God in het O.T. komt voor in de meervoudsvorm. Gods schept hemel en aarde en de GEEST zweefde over de wateren. By de schepping van de mens zegt het Goddelik Wezen tot Zichzelf: laat ONS mensen maken enz. Daar wordt gesproken van de WIJSHEID en van de GEEST des Heren, die soms als persoonlijk worden gedacht. Kortom in Genesis, Job, Spreuken en Jesaja vindt men uitspraken, die ons het recht geven om te besluiten, dat in het O.T. reeds het Goddelik Wezen gedacht werd als een EENHEID, waarin DRIEERLEI machten of levensbewegingen, DRIEERLEI werkzaamheden of verhoudingen zijn; DRIEERLEI bestaanswijzen of persoonlijke betrekkingen. Dus in de oude bedeling reeds stelde men zich de Godheid voor als een EENHEID, geen starre dorre en levenloze eenheid, maar ...als een eenheid, waarin een volheid van leven en levensbewegingen waren, als een rijke en volle eenheid. Maar deze algemene aanduidingen waren niet genoeg in de tijden toen de Kristelike kerk op het wereld toneel verscheen. Zonder een duidelijke omschrijving van haar Godsvoorstelling kon de kerk niet bestaan of groeien. Zij moest haar opvatting over een belangrijk punt, waarin zij alleen in de wereld en tegenover die wereld stond, te kennen geven. Deze leer toch van de DRIEENIGE GOD was en is nog altijd specifiek Kristelik. Geen ander godsdienst huldigt deze voorstelling van God. Dus temidden van de godsdienstige stromingen en bewegingen, de wijsgerige scholen en systemen, temidden van

de grote godsdienstige konsiliatie in het machtige Romeinse wereldrijk, waarin de kerk opkwam en groeide, moest die kerk een duidelijk geklank laten horen over wat haar in het bijzonder eigen was en het hart en het wezen van haar leven uitmaakte.

De allereerste poging tot een samenvatting van de Kristelike leer vindt men in de twaalf artikelen. Een verduideliking is het echter ook niet; het is maar een korte samenvatting van wat de Bijbel leert. Hoe moest men dit verstaan? De een dacht er zo over en de ander weer anders. Men had in de kerk te strijden tegen de machtige oppositie van buiten, maar ook en niet minder te waken tegen de vervalsing in eigen boezem. Sinds de vriendschapssluiting van Herodes en Pilatus spande nog altijd Jood en Heiden samen om de kerk te bestrijden en te vervolgen. Dat zou nog gaan, maar verschil en onenigheid in eigen kring over wat het wezen van het Kristendom was, dat zou voor de kerk de dood zijn. De kerk kon niet zwijgen, zij moest zich daarover uitspreken. In de eerste tijden der vervolging en verdrukking kon er natuurlijk van een algemene vergadering geen sprake zijn. De kerk kon dus officieel haar stem niet laten horen. Dit geschiedde nu echter niet met de bedoeling om juist dit leerstuk uitvoerig te behandelen. In de eerste plaats moesten zij de eenheid van God verdedigen in een wereld waar het veelgodendom vereerd werd. In de tweede plaats moesten zij de goddelijke eer van hun Verlosser en Zaligmaker handhaven; de Godheid van Christus moest verdedigd worden. Maar als de Vader God is en de Zoon ook God, dan moet hun verhouding tot elkander aangewezen worden. Daar komt dan straks de Heilige Geest nog bij, die ook God is. Ieder gevoelt, dat hierin de ontwikkeling van het leerstuk zijn oorsprong gevonden heeft. Dit leerstuk is dus niet ontstaan uit een zucht om met het dorre verstand over diepzinnige dingen na te denken en zich in onbegrijpelijke zaken te verlustigen, maar uit het leven der kerk en uit de geschiedenis der kerk van zelf gegroeid en noodzakelijk ontstaan. De kerk heeft niet, omdat ze niets beters wist te doen, een leersysteem ontworpen, maar werd van buiten en van binnen gedwongen haar levensbeginselen uit te spreken en te belijden, wiens ze was

en wien ze diende. En dat heeft ze niet op één dag gedaan, maar ze heeft er jaren en eeuwen mee geworsteld. Die geschiedenis getuigt duidelijk van de geleidelijke voortgang en ontwikkeling, van de noodzakelijke wording van het leersysteem der Kristelijke kerk.

De Griekse kerkvader Theophilus heeft het eerst gesproken van TRIAS, drieheid, en de Latynse kerkvader Tertullianus van TRINITAS; vandaar ons woord TRINITEIT voor drie-eenheid. De eerste opvattingen wijzen erop, dat men de ZOON nog in zekere zin ondergeschikt dacht aan de VADER. Maar, dat de ZOON een zelfstandige Goddelijke persoon was daarover waren zij het eens. De Kerkvader Origenes leerde, dat de Zoon een zelfstandige persoonlijkheid was, eeuwig gegeneerd uit de VADER, maar toch ondergeschikt aan de VADER. In de latere ontwikkeling van dit leerstuk ging het vooral om deze twee punten. Het eerste punt dat uitgemaakt moest worden was: is de ZOON een zelfstandige persoonlijkheid onderscheiden van de persoon van de VADER, ja of neen?

Hierover waren de meningen verdeeld. Sabellius en de zijnen hielden vol dat de ZOON volkomen gelijk was aan de VADER. Maar HIJ is geen afzonderlijke persoonlijkheid, onderscheiden van die van de VADER. De ZOON en de HEILIGE GEEST zijn geen onderscheiden personen, maar VERSCHIJNINGSVORMEN van de éne GOD. Evenzo de VADER. GOD noemen wij VADER met betrekking tot de schepping, ZOON met betrekking toe de verlossing, en met betrekking tot de bezieling van apostelen en gelovigen HEILIGE GEEST. De ENE GOD openbaart zich als VADER en als ZOON en als HEILIGE GEEST. In Kristus is dus de hele Godheid mens geworden. Men heeft de bedeling van de VADER en dan de bedeling van de ZOON en ten slotte de bedeling van de HEILIGE GEEST. GOD werkt op die drieërlei manier. Die DRIE zijn geen onderscheiden personen, maar slechts openbaringsvormen of verschijningsvormen van de ENE GOD. Anderen weer meenden, dat die drie slechts vermogens of krachten zijn in het ene Goddelijke WEZEN. In Kristus is dan slechts een goddelijke KRACHT mens of vlees geworden. Anderen weer hielden het er voor, dat die DRIE slechts

GENSCHAPPEN van het ENE Goddelijke WEZEN waren. Daartegenover hielden andere Kerkvaders vol dat die DRIE zijn PERSONEN en wel onderscheiden personen. Het ligt voor de hand, dat men kon vragen: maar wat leren de Kristenen nu eigenlijk? Wat leert de kristelijke KERK eigenlijk? De kerk moest uitspraak doen, zij kon bij zo grote verscheidenheid en verschil van opvattingen niet zwijgen.

Het tweede punt betrof de verhouding van de ZOON tot de VADER. Hier ging de strijd dus over de al of niet ONDERGESCHIKTHEID van de ZOON aan de VADER. Met betrekking tot deze zaak heeft de ouderling Arius in Alexandrië een belangrijke rol gespeeld. Arius leerde (van zijn geschriften zijn slechts brokstukken bewaard gebleven) uitdrukkelijk: "God was niet altijd VADER, maar later eerst geworden. De ZOON WAS niet altijd, Hij was niet vóór Hij gegeneerd werd. Hij is niet uit de VADER maar uit het NIET geworden. Hij behoort niet tot het WEZEN van de VADER want Hij is een s c h e p s e l en werk van de VADER. KRISTUS is niet waarachtig GOD enz. Wat het eerste punt betreft leerde Arius wel, dat Kristus een persoon was maar geen GODDELIKE PERSOON. Het tweede punt nam hij van Origenes over; dat volgde ook eigenlijk noodzakelijk uit zijn opvatting over het eerste punt. Arius leerde uitdrukkelijk van de Zoon: "er was een tijd, dat Hij er niet was; Hij is een schepsel." Hiertegen verzette zich de bisschop van Arius ene Alexander, die zich vooral beriep op het begin van het Johannes Evangelie. Hij trachtte aan te tonen, dat er geen afstand was tussen de VADER en de ZOON. Indien de Zoon een begin gehad heeft dan was de Vader een tijd lang zonder een ZOON. De ZOON is EEUWIG en Hij is VAN NATURE ZOON.

Het spreekt van zelf, dat de kerk dit niet zo kon laten aangaan. Zij moest haar stem in deze aangelegenheid laten horen, zij moest beslissen. Bij onenigheid met betrekking tot zulke levenskwesties, bij verschil over zulke kardinale punten, kon zij niet leven.

Keizer Konstantyn kwam aan het bewind van het grote Romeinse rijk en wilde vooral vrede in zijn rijk. Hij sloot zich aan bij de Kristelijke kerk en wilde ook

BUITENGEWOON GEMAKVOL

De Nieuwe Dodge Brothers Toer-Auto is buitengewoon gemakvol om in te rijden; biedt een mooi aanzicht en verenigt vele belangrijke verbeteringen in zich.

De bovenbouw is langer en lager waardoor zijslingering voorkomen wordt, meer ruimte beschikbaar is voor uw voeten en in 't algemene de vorm der auto veel mooier is.

Diepe banken, langere achterveren, zwaardere voorveren geven U genoegzame verzekering dat van toeren naar buiten zonder enige vermoeienis of ongemak genoten kan worden.

De nieuwe soort hoofdlampen en spatschermen harmoniëren mooi met het algemeen aanzicht der auto. De achterbank en alle stoffering is afneembaar. De zijplanken zijn langer en breder.

Transmissie en remstangen zijn beter geplaatst en het stuurwiel heeft die ideale vorm die gemakkelijke controle verzekert.

Toch, met al deze verbeteringen, en vele andere, is en blijft het nog steeds dezelfde auto,—gebouwd op 'tzelfde onderstel en voortbewogen door dezelfde krachtige machine.

KUSTPRIJS £340

(waarbij ekstra Koord Band)

MOTOR-AFDELING

BUFFALO STRAAT.
34 RUSSELL ROAD.

OOST LONDEN.
PORT ELIZABETH.

daar vrede en geen verdeeldheid. Tevergeefs trachtte hij en andere kerkvaders om de strijdende partijen tot verzoening en overeenstemming te brengen. Er bleef dus geen andere weg over dan een algemene kerkvergadering. Die werd opgeroepen en gehouden te Nicea in het jaar 325. De partij van Arius diende een belijdenis in, maar die werd verworpen. In het besluit, dat de vergadering ten slotte nam, werden alle uitdrukkingen, die de leer van Arius konden begunstigen, zorgvuldig weggelaten. De WEZENSGELIJKHEID (HOMO-OESIE) van de ZOON met de VADER, en hun wederzijdse betrekking als die van GENEREERDER tot de GEGENEREERDE, werd als onomstotelijk leerstuk van de kristelijke kerk aangenomen en vastgesteld. Het begin luidt aldus: "Ik geloof in éénen GOD, den almachtigen VADER, Schepper des hemels en der aarde, aller zienlike en onzienlike dingen. En in éénen Heere JEZUS CHRISTUS, den eeniggeboren ZOON GODS, geboren uit den VADER vóór alle eeunwen; GOD uit GOD, licht uit licht, waarachtig GOD uit waarachtig GOD, geboren niet gemaakt, van HETZELFDE WEZEN met den VADER door welken alle dingen gemaakt zijn."

Niet overal in de kerk nam men genoegen met de Wezensgelijkheid van de Zoon met de Vader. De kerk leerde dus officieel, dat de Zoon HOMO-OESIOS d.i. wezensgelijk met de Vader is. Na veel weifeling gelukte het een zekere partij, die de gunst van het hof van de keizer genoot om een leer aan te nemen, waarin het strenge Ariaanse gevoelen wel niet tot uitdrukking kwam, maar waarin toch zorgvuldig de uitdrukking HOMO-OESIOS weggelaten werd. De kerkvader Athanasius, die de leer van Nicea verdedigde en stipt zich daaraan hield, zag zich genoodzaakt de kerk in het Oosten te verlaten en zijn toevlucht te nemen tot de kerk in het Westen. Maar daarmee was de zaak nog niet afgedaan. Er bleef nog altijd verschil over dit punt ook in het Oosten. Op meer dan een synode werden formules voorgesteld en weer prijsgegeven.

Arius, die verbannen was werd in 330 weer teruggeroepen. Dit is een bewijs uit welke hoek de wind toen waaide in de kerk. Hij en zijn partij hielden streng vast aan hun opvatting en gaven hoogstens toe, dat de

ZOON HOMOI-OESIOS kon zijn met de VADER d.i. niet GELIJK maar OVEREENKOMSTIG in WEZEN met de Vader. Er waren, zoals het maar altijd gaat, ook tussen partijen. Vele plaatselijke synodes werden gehouden in Oosten en Westen. Hier werd aangenomen, wat daar weer verworpen werd. Er dreigde scheuring tussen Oosterse en Westerse kerk. Er waren strenge Arianen en halve Arianen, strenge Athanasianen en halve Athanasianen. Dat kon zo niet voortduren. De kerk zou opgelost worden in zo vele sekten als er partijen waren. Zoveel hoofden zoveel zinnen, dat kan de kerk niet toelaten. Een koninkrijk tegen zichzelf verdeeld kan niet bestaan, en een kerk, verdeeld over het voornaamste punt van zijn belijdenis, kan ook niet bestaan. De kerk moest aan die toestand een einde maken en beslissen. Eindelijk werd een algemene synode te Konstantinopel belegd, in het jaar 31.

In deze synode verklaarde de meerderheid zich voor de belijdenis van Nicea, die al die jaren zo hardnekkig en beslist door Athanasius was verdedigd. De formule van de vergadering luidt aldus: "Wij geloven in één God, de almachtige Vader, de Schepper van hemel en aarde, van alle zienlijke en onzienlijke dingen. En in één Here Jezus Kristus, de Zoon van God, de eniggeborene, die uit de Vader gegenereerd is vóór alle eeuwen, licht uit licht, waarachtig God uit waarachtig God. Gegeneerd niet gemaakt, HOMO-OESIOS (wezensgelijk) met de Vader, door wie alle dingen zijn geworden, enz."

De belijdenis over het wezen van Vader en van Zoon en hun onderlinge persoonlijke verhouding was hiermee uitgesproken en voorgoed officieel door de kerk vastgesteld. Maar daar werd door de Kristenen ook nog gesproken van de Heilige Geest. Hun Bijbel gewaagt er immers ook van. Wie of wat is dit? en welke is zijn verhouding tot de Vader en ook tot de Zoon? Hierover bestond van de begin af verschil van mening en van lering. Sommigen vereenzelvigden het WOORD met de GEEST; anderen zagen in de Heilige Geest slechts een KRACHT of een GAVE van GOD. Een zekere kerkvader schrijft: "Van de wijzen onder ons houden sommigen de Heilige Geest voor een kracht, anderen voor een schepsel, anderen voor God zelf en anderen

weten niet welke zijde te kiezen, gelijk zij zeggen uit eerbied voor de Heilige Schrift, daar deze daarover geen nauwkeurige uitspraken levert." Athanasius verdedigde, getrouw aan de beginselen waarnaar hij leefde, getrouw aan het standpunt, dat hij eenmaal ingenomen had, getrouw aan de logiese gevolgtrekkingen uit zijn belijdenis van de Vader en van de Zoon, de GODHEID van de Heilige Geest.

De Heilige Geest, zegt hij, is het EVENBEELD van de ZOON gelijk de ZOON het EVENBEELD van zijn Vader is. Het eerst sprak een plaatselijke synode zich over dit punt uit. Het was nog midden in de Ariaanse strijd. Arius had beweerd, dat de Geest evenzeer onder de Zoon staat als de Zoon onder de Vader. De Zoon was het eerste schepsel van de Vader, zo nu is ook de Heilige Geest de eerste onder de schepselen, door de Zoon voortgebracht. De synode van Alexandrië sprak zich uit ten gunste van Athanasius. Dit was in 362. De formule luidt: "dat de Heilige Geest niet een schepsel is of vreemd aan, maar eigen is aan en onafscheidelijk is van het WEZEN van de Vader en de Zoon." Dit was slechts een plaatselijke synode, dus anderen stoorden zich daar niet aan en de verschillende opvattingen werden nog gehuldigd. Het einde van deze beweging was de algemene synode van Konstantinopel, die ook een einde aan de Ariaanse strijd gemaakt had. Over de Heilige Geest nam de synode dit besluit: "Wij geloven in de Heilige Geest, de Heer, de Levendmaker, die van de Vader uitgaat, die met de Vader en de Zoon mede-aanbidde is en saam te verheerlijken is, die gesproken heeft door de profeten." Het woord HOMO-OESIOS (wezensgelijk) toegepast op de Vader en de Zoon, werd niet uitdrukkelijk en onmiddellijk gebezigd van de Heilige Geest, maar toch meenden de rechtzinnige leeraars dit zo te moeten opvatten en bij verschillende gelegenheden werd dit ook uitgesproken.

De kerk had zich uitgesproken over het wezen van de Heilige Geest, maar welke was nu zijn verhouding tot de Vader en de Zoon? De verhouding van de Geest tot de gehele drie-eenheid was beleden, maar nog niet zijn speciale verhouding tot de Vader en tot de Zoon.

Athanasius en anderen beleden, dat de Geest uitgaat van de Vader, zonder bepaald te ontkennen, dat de Geest ook uitgaat van de Zoon. Sommigen leerden dit uitdrukkelijk, anderen ontkenden dit en hielden vast, dat de Geest alleen uitgaat van de Vader. De synode had dit immers zo uitgesproken. Dit was vooral de mening in het Oosten. Het Westen en vooral Augustinus beleden, dat de Geest uitgaat van de Vader EN van de Zoon. Het geschil ging dus over de EENVOUDIGE of TWEEVOUDIGE UITGANG van de Heilige Geest. Vroeger kwam de tweevoudige uitgang voor in enkele belijdenissen, maar eerst de synode van Toledo in 589 heeft in de belijdenis van onstantinopel de woorden: "EN VAN DE ZOON" ingevoegd. Hiermede was de eindontwikkeling van de leer van de Heilige DRIE-EENHEID bereikt.

De wereld en sommige onnadenkende Kristenen lachen natuurlijk over het feit, dat de mensen, en de kerk nogal, zo konden vallen over en zich stoten aan en twisten over bepaalde termen en wat het ergste is over EEN LETTER. Waarom zal men zich druk maken over de letter i? Wat geeft het nou of men zegt, dat de Zoon homo-oësiōs is of homo-i-ōsiōs met de Vader? Men bedenkt dan niet, dat de Kerkvaders en de kerk niet bezorgd waren over die letter i opzichzelf, maar wel over het grote verschil dat die letter aanbracht. Ja de kerk was vreeselijk bezorgd over het grote verschil in de Zaak achter die letter i. Over het grote verschil in de belijdenis van die zaak. En daar was de kerk terecht bezorgd over. Haar levensbelang was met die ene letter gemoeid. Die letter besliste of men een Kristelijke opvatting van het Goddelik Wezen zou huldigen of dat men maar zou afzakken tot andere opvattingen. Die letter maakte uit of de kerk kristelijk zou zijn of maar heidens kon worden. Als God EEN-PERSOONLIK is waarom sluit zij dan niet maar bij de Joden of de Mohammedanen aan? Als in het Goddelik Wezen drie Goden zijn waarom sluit zij dan niet maar bij het oude Griekse Veelgodendom aan? Drie of vier of vele goden maakt dan eigenlijk geen wezenlijk verschil.

De Godheid van de Zoon en van de Heilige Geest was vastgesteld. Maar hierbij kon het niet blijven. Hun onderlinge betrekking, alsook hun verhouding tot de Vader en tot het Goddelik Wezen moet duidelijk aangegeven worden. Om dit aan te geven, bezigde men speciale termen. Men vond die termen niet dadelijk. Zij zijn langzamerhand gevormd. Op de vorming van die speciale woorden, geijkte termen, hebben de verschillende Griekse en Latynse kerkvaders invloed uitgeoefend. De Grieken spraken van OESIA en de Latynen van ESSENTIA, wij zouden zeggen WEZEN, en daarmee bedoelden zij, datgene, wat de Vader en de Zoon en de Heilige Geest gemeenschappelijk hebben. De Grieken spraken van HYPOSTASE en de Latynen van PERSONA, wij zeggen hun na: PERSOON, en bedoelden daarmee datgene, wat aan elkeen van die drie eigenaardig is en hen onderscheidt. Elk van die DRIE toch heeft een eigenaardigheid, waardoor Hij zonder aan de WEZENS-GEELIJKHEID van ALLEN tekort te doen, zich van de ANDEREN onderscheidt. De Vader heeft de eigenaardigheid, dat Hij NIET-gegenereerd is, de Zoon dat Hij WEL-gegenereerd is en de Heilige Geest, dat Hij uitgaat. Vroeger sprak men over allerlei onderscheidingen van de Personen onderling. De kerkvader Augustinus heeft alle vroegere onderscheidingen opgeheven en schreef, wat men vroeger aan de afzonderlijke Personen had toegeschreven, aan de Drie-enige God toe. Zoals b.v. de schepping. Die vroegere onderscheidingen toch gaven aanleiding, dat in de voorstelling altijd iets kon insluipen van ondergeschiktheid. Zodoende zuiverde hij het leerstuk geheel van de oude overblijfselen van een soort ondergeschiktheid van de ene persoon aan de andere. Het onderscheid van de Personen vat Augustinus dan ook niet op als een onderscheiding in het WEZEN maar slechts als een onderlinge Betrekking.

Van zelf vraagt men: wat bedoelen zij met WEZEN? wat bedoelen zij met PERSOON? Welke is de verhouding van die Personen tot het Wezen? Welke is de verhouding van de Personen onderling?

Een eindige gelijkenis hiervan vindt men in de beelddrager van God, by de mens. De menselijke natuur, de mensheid, is ook een EENHEID. Maar die een-

heid gaat uiteen in vele personen. De menselijke natuur is werkelijk en bestaat, niet boven en afzonderlijk van de mensen, maar in ...de personen, in de individuele mensen; maar, in ieder mens op een eigenaardige en eindige wijze. De mensen zijn wel HOMOIOESIOS, wezensovereenkomstig, maar niet HOMO-OESIOS, wezensgelijk, omdat de menselijke natuur in de verschillende individuen wel bestaat, maar niet GEHEEL bestaat. De menselijke natuur openbaart zich in de menselijke personen niet ten volle en geheel. De mensen zijn immers niet alleen onderscheiden van elkander, maar ook gescheiden in ruimte en tijd. De ene persoon bestaat lang na de ander en ver van de ander. De mensen zijn individueel gedeeld. Bij het Goddelik Wezen, bij de Goddelijke natuur, om ook deze term te gebruiken, staat de zaak anders. Ten eerste kunnen wij hier niet de denkvormen ruimte en tijd gebruiken. Ruimte en tijd vallen hier weg, zij zijn op God niet toepasselijk. Bij God is het EEUWIGHEID, de personen bestaan dus eeuwig en altijd, en eeuwig TEGELIJK. Het Goddelik Wezen bestaat ook niet boven en buiten de drie Personen, maar openbaart zich in die drie Personen, bestaat in die Drie. In Ieder van die Drie echter geheel en ten volle. De Personen moeten wel onderscheiden worden, maar zijn niet gescheiden. Zij zijn ongescheiden-onderscheiden. Hier is dus van scheiding en deling geen sprake. Hier vallen alle vóór en na weg. Hier is het volstreckte, oneindige, eeuwige eenheid en eenvoudigheid.

Maar die Eenheid, hoe absoluut ook, is niet een starre, dorre eenheid, een droog afgetrokken begrip of voorstelling van een me:ns. Het is een zalige volheid en een volle zaligheid; een volheid van leven en een levende volheid; een oneindige rijkdom en rijke oneindigheid van leven; een heerlijke werkelijkheid en een werkelijke heerlijkheid in de absolute zin van het woord. In die rijke en volle werkelijkheid van leven en van levende werkelijkheid in het zalig Wezen van onze God is eeuwige beweging en zelfonderscheiding. Maar die zelfonderscheiding is in het Wezen zelf. Deze zelfonderscheiding nu in het Goddelik Wezen noemen de kerkvaders in het oosten: hypostase, en in het Westen per-

sonae. En daarmee bedoelden zij niets anders dan dat de onderscheiding in het Wezen een zelfstandige, werkelijke, redelijke en zelfbewuste onderscheiding is. Die termen blijven natuurlijk altijd gebrekkig en eindig, en zullen de zaak nooit volkomen dekken. Het is zoals de kerkvader Augustinus gezegd heeft: wij spreken van Personen, niet om iets te zeggen, maar om iets niet te verzwijgen. Wij moeten er iets van zeggen, wij moeten trachten de EEWIGE te kennen. Men gebruikte daarom deze termen, niet omdat men meende, dat daardoor de volle waarheid was uitgedrukt of weergegeven, maar om daarmee niets anders te bedoelen dan uittespreken, dat die Drie in het Goddelik Wezen niet slechts krachten of vermogens of namen, of eigenschappen of verschijningsvormen of louter openbaringsvormen zijn, maar dat die Drie zijn: zelfbewuste bestaanswijzen, zelfbewuste onderlinge betrekkingen. Bij gebrek aan betere termen blijven wij nog de oude bezigen. De eenheid van het Goddelik Wezen ontplooit zich, verwelikt zich in drieërlei bestaan. In die eenheid onderscheiden zich drie-erlei persoonlijke verhoudingen.

Het onderscheid tussen Wezen en Personen en Personen onderling lag dus in de wederkerige verhouding. De Persoon is dus een bijzondere bestaanswijze van het Wezen en deze bestaanswijzen zijn onderling onderscheiden. Dit onderscheid ligt in hun persoonlijke eigenschappen. Het Wezen verwelikt zichzelf in drie bestaanswijzen geheel en ten volle. De Personen Vader, Zoon en Heilige Geest zijn van het Wezen alleen onderscheiden wat de verhouding betreft. Het Goddelik Wezen noemen wij Vader wanneer wij ons willen voorstellen, wat eigenlijk de verhouding is van de Zoon tot het goddelijke Wezen. Onderling is het onderscheid dit, dat de een is Vader, de ander Zoon en de derde Heilige Geest. Het Goddelik Wezen openbaart zichzelf, giet zichzelf uit, om zo te spreken, in elk van die persoonlijke verhoudingen. In elk van die Drie is de Volle Godheid en is de Godheid Vol. De persoonlijke eigenschappen van Vader-zijn, Zoon-zijn en de uitgang van de Heilige Geest komen niet bij het Wezen, het zijn geen toevoegingen, maar zij zijn de eeuwige verhoudingen, de eeuwige bestaanswijzen binnen in het heerlijke eeuwige We-

zen van onze God. Geen scheiding of deling maar een Eenheid. Eén God, maar in die Eenheid is zelfonderscheiding, is drie-erlei verhouding tot die Eenheid. Die Drie onderscheidingen komen uit de Eenheid, bestaan in die Eenheid en keren weder tot die Eenheid. Die zelfonderscheiding, die zelfontvouwing van het Wezen gaat niet uit buiten het Wezen maar is eeuwig in het Wezen.

De persoonlike eigenschap van de eerste zelfonderscheiding noemen wij het Vaderschap. Hij is van nature Vader, eeuwig Vader, alleen Vader en blijft altijd Vader. Hij is niet Vader geworden maar is eeuwig Vader. Daarom is de generatie van de Zoon ook eeuwig. Wie Vader zegt, zegt meteen Zoon. De Zoon is ook eeuwig. In het eeuwige Vaderschap ligt het eeuwige Zoonschap opgesloten.

De persoonlike eigenschap van de tweede zelfonderscheiding is het Zoonschap. Hij wordt eeuwig gegeneerd. Hiermee wordt beleden, dat de volheid van leven zich meedeelt, zich ontplooit en ontvouwt. De volheid van leven is werkelijk en verwerkelikt zich ook. God is werkzaam leven en levende werkzaamheid. Deze zelfmededeling, deze generatie moeten wij natuurlijk niet menslik of zienlik of eindig of lichamelik denken, maar geestelik, Goddelik en eeuwig. In de Zoon stelt het goddelik Wezen zich tegenover zichzelf en ziet zichzelf in zijn levend evenbeeld, in het uitgedrukte beeld zijner zelfstandigheid en het eeuwig afschijnsel van zijn heerlijkheid als in een levende spiegel. De wil, de kennis en de liefde van het goddelik Wezen vindt in de Zoon zijn volkomen uitdrukking. Het volle Vader hart God stort zichzelf uit in de Zoon als levende zalige werkelijkheid. Dit geschiedt eeuwig, als wij tenminste van geschiedenis en kunnen spreken, maar we weten geen betere term.

De kerk heeft deze belijdenis vastgehouden, want de kerk heeft het begrepen, dat als de generatie niet eeuwig is, dit tekort zou doen niet alleen aan de Godheid van de Zoon, maar ook aan de eer van de Vader. Als de Vader niet eeuwige Vader is dan zou Hij slechts vader zijn zoals wij dit zijn. Wij worden vader als een kind geboren wordt, anders niet. God nu werd niet Vader, maar is Vader, van eeuwigheid tot eeuwig-

heid. Hij is en blijft altijd Vader. En zo de Zoon. Hij werd niet Zoon, maar werd en wordt van alle eeuwigheid gegeneerd uit het Wezen van de Vader. Hij is en blijft eeuwig de Zoon. De Zoon wordt ook de Wijsheid en het Woord genoemd. Kon de Vader dan ooit zonder zijn Wijsheid geweest zijn of zonder het Woord? Hij is de eeuwige wijsheid Gods, de eeuwige zalige zelfkennis Gods. Hij is het Woord, de eeuwig sprake, de eeuwige rede, de eeuwige uitdrukking van het zelfbewuste redelike zelfgenoegzame Wezen Gods.

De persoonlike eigenaardigheid van de derde zelfonderscheiding is de uitgang. De Heilige Geest gaat uit van de Vader en de Zoon. Bij de naam van de Heilige Gees' voelen wij de persoonlikheid niet zo goed als bij de Vader of de Zoon. Men denkt zo licht hier aan iets onpersoonliks. Het is dan ook eigenaardig om op te merken, dat het langer geduurd heeft in de geschiedenis van de kerk en in de ontwikkeling van de leerstukken, om de Godheid en de Persoonlikheid van de Heilige Geest uitdrukkelijk te belijden en vast te stellen, dan bij de Vader en de Zoon. Maar de kerk heeft vermoed en later verstaan, dat zonder de Heilige Geest er geen waarachtige eenheid tussen Vader en Zoon kon Zijn. Als de Heilige Geest niet God is kan de Zoon het ook niet zijn. Eerst als de Heilige Geest gedacht wordt als een Goddelike Persoon, is de Drie-eenheid, om te zeggen, afgerond; dan eerst is de zelfontplooiing en zelfontvouwing in het Goddelik Wezen volkomelik voorgesteld. Dan eerst gaat de eenheid van Wezen uiteen in de drieheid van personen en keert de drieheid van personen in de eenheid van Wezen tot zichzelf weer. Uit God en door God en tot God is ook God.

De wereld en sommige naam Kristenen komen met het bezwaar, dat drie niet één kan zijn en dat een niet drie kan zijn. De kerk heeft nooit gezegd, dat dit wel kon. De kerk heeft nooit gezegd, dat drie personen één persoon kunnen zijn of dat drie goden een god kunnen zijn of dat een persoon tegelijk drie personen kan zijn. Maar wat de kerk zegt is dit: het éne Goddelike Wezen onderscheidt zichzelf in drie-erlei verhoudingen,

Over geheel Zuid
Afrika en over de gehele
wereld blijft Sunlight Zeep
in populariteit winnen. Zij
heeft de onderscheiding van
de grootste verkoop in Zuid
Afrika en de grootste ver-
koop in de wereld te hebben

**SUNLIGHT
ZEEP**

PROBEER
SUNLIGHT
♦ ZEEP. ♦

het éne Goddelike Wezen ontvouwt zijn levende volheid in drie bestaanswijzen, die persoonlijk onderscheiden en onderling betrokken zijn, maar die nochtans Een in Wezen zijn. Met deze belijdenis staat of valt de opvatting van de Heilige Drie-Eenheid, valt de ware voorstelling van de ganse Godsopenbaring, staat of valt het ganse Kristendom, de kerk en de zaligheid onzer zielen.

De Zoon wordt eeuwig gegeneerd uit de Vader door de Heilige Geest. De Heilige Geest gaat eeuwig uit van de Vader en van de Zoon.

Wij hebben ons beperkt tot de levensbeweging in het Goddelik Wezen zelf, tot de verhoudingen onderling, of om het anders uit te drukken tot de inwendige huishouding in het Goddelik Wezen zelf. Wij hebben buiten beschouwing gelaten hoe het gesteld is als God zich openbaart naar buiten, hoe Hij werkt in de schepping, in de kerk en in de afzonderlike gelovigen. Wij eindigen met alleen dit te zeggen: ook in zijn openbaring naar buiten in de schepping, in de zielen der mensen is en blijft het altijd het éne Goddelike Wezen, dat zich openbaart, maar toch doen ook hierin de persoonlijke zelfonderscheidingen zich kennen. God Drie-enig openbaart zich en maakt zich bekend uit God en door God en baart zich en maakt zich bekend.

Uit God en door God en tot God zijn ook alle dingen.

Doch wij weten, dat de Zoon van God gekomen is, en heeft ons het verstand gegeven dat wij de Waarachtige kennen; en wij zijn in de Waarachtige namelijk in Zijnen Zoon Jezus Christus deze is de Waarachtige God en het eeuwige leven.

Deze belijdenis van de Drie-enige God is door de oude Hervormers onveranderd overgenomen en verkondigd, zodat het ook de belijdenis van de Hervormde kerk is. (Vergelijk: Belijdenis des Geloofs Art. VIII—XII. Catechismus Zondag VIII. Doopformulieren enz.) Gezang 1, 2, 52 enz.) Wij hebben gezegd, dat de Kristelike kerk staat of valt bij die belijdenis. Dat geldt ook van de Hervormde kerk in het bijzonder. Ook zij staat of valt met die belijdenis van de heilige Drie-eenheid. Als zij afgaat van die belijdenis zal zij misschien nog wel als Hervormde kerk kunnen voortbestaan, maar geen Kristelike kerk meer zijn. En wij

persoonlik? Wel, als wij God niet belijden als de Drie-enige met de ganse Kristelike kerk aller eeuwen, dan mogen wij ons misschien nog Kristenen wanen of noemen, maar dan zijn wij ipso facto geen Kristenen meer. Alle Kristenen kunnen en moeten zingen als volle overtuiging van hun hart en met de diepste eerbied van hun ziel deze heerlike bede tot de Drie-enige, die tevens een belijdenis van de Drie-enige God is:

O Vader! dat uw liefd' ons blijk'

O Zoon maak ons uw beeld gelijk.

O Geest, zend uwen troost ons neer.

Drieeenig God, U zij al d'eer.

H.C.M.F.

'N GOEDE WENS.

Gij moogt nog op uw weg

Ebenhaëzer stellen,

God's trouwe Vaderzorg

Die blijve U vergezellen.

Tot aan, tot over Dood en Graf!

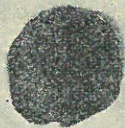
Hij zij U steeds, tot steun en staf

DE HERDERLOOSHEID ONDER DE VOORTREKKERS.

Als men de vele Voortrekkersbrieven, die nog in de archieven voorhanden zijn, leest, dan verneemt men herhaaldelijk de klacht, dat zij volslagen herderloos zijn. Herhaaldelijk zien wij hun pogingen aanwenden om predikanten te krijgen, doch telkens en telkens zien wij die pogingen mislukken. Beroep op beroep werd op predikanten in de Kaap Kolonie uitgebracht, doch zonder resultaat. Ds. van Warmelo verhaalt in zijn "Herinnering aan Ds. van der Hoff" hoe "aandoenlijk het is, om de verhalen der voortrekkers te hooren, hoe zij hun kinderen zagen groot worden, zonder gedoopt te zijn, hoe men reikhalzend uitzag naar een gelegenheid om zonen en dochteren als lidmaten der kerk te doen aannemen, om het Avondmaal te kunnen genieten; en wanneer dan de bekendmaking rondging, dat een of meer predikanten de verschillende gemeenten zouden bezoeken, hoe het gansche land in rep en roer was, en alles werd aangewend om de hooge ingenomenheid te betuigen met het voorrecht, om weder een geordend Leeraar te aanschouwen." Uit de oudste doopregisters van Transvaal, nu nog in het bezit van de Hervormde Gemeenten van Potchefstroom en Rustenburg, kunnen wij zien hoe ouders menigmaal twee en drie soms vijf kinderen tegelijk lieten dopen.

In 1847 scheen het echter alsof aan die volslagen herderloosheid een einde zou komen, toen Ds. A. C. Stucki, die regelrecht uit Holland was gekomen, zich in Natal zou vestigen. Helaas, hij heeft Natal nooit bereikt: in de nacht van 25 op 26 Januarië is hij op zee gestorven, en enige dagen later kwam zijn vrouw er alleen aan. Welk een indruk moest het gemaakt hebben op de harten van de mensen! Het was om de weduwe Stucki met dit smartelik verlies te kondoleren, dat Generaal Andries Pretorius haar de brief van 21 Februarië 1847 schreef, die hier in facsimilé I en II wordt afgedrukt. Enige dagen later kon Generaal Pretorius de

ties van Predikanten, die hen van uit de Kaapkolonie bezochten, het verwijt gemaakt, dat de predikanten hen wel zo af en toe wilden bezoeken, mede door de attrakties van allerlei jachtavonturen, maar zich permanent onder die oude Voortrekkers te vestigen was een te grote ontbering voor de Afrikaanse predikant van die dagen. Het komt ons voor, dat wij dit zeggen kunnen van het bezoek van Di. Faure en Robertson.

De naam van en voor den, Volksraad.
de. Nijverheid en Onafhankelijke Afkeuringen
Hollands, benevens de Koningin, in Zuid-Afrika
wordt door den Ondergetekende aangenomen den
Landraad voor de Heilige Dinsdag 14de Jan. 1862
om als Predikant van de Nederlandsche Hervormde
Kerk, en als onderdaan van gezegden, Volksraad
zich te bejeren naar Zuid-Afrika, op een beest-
derg van adellijkendende Gulden Nieuw-Geld, in
het jaar en inder van heden af, met de
verdere voorstellen, daartoe staande, zich verbonden
hebbende, geen andere betrekking te zoeken, van
nu af, binnen den tijd van vijf jaren.
Amsterdam (Nederlands) den 14de July 1862.

Hun hulp was zoals in de Bijbel staat "wordt verzadigd en wordt warm," net zoals in latere dagen Ds. Andrew Murray die oude Transvalers trachtte te troosten met de woorden "De Heer zal het voorzien!" Hoe zou God voorzien als de predikanten niet wilden komen! De herhaaldelijke beroepen naar de Kaapkolonie werden van de hand gewezen. Di. Faure en Robertson gaven hen aan de hand een blanco beroepsbrief naar Holland te zenden, zonder dat zij zelf ook maar een vinger ver-

roerden om dit plan te helpen uitvoeren. In hun eenvoudigheid hebben die oude mensen zelf een blanco beroepbrief geschreven, die hier ook in facsimile III wordt afgedrukt. Zij voegden er een schrijven bij, waarin zij aandrongen, dat er toch gehoor mocht gege-

*Ik ondergetekende door den
Hoor Lauts te Kampen, met naam
van en voor den Volksraad der vrij-
geboorte en onafhankelijke Afri-
kaansche Hollanders, beneedden de
Jaarveer in Zuid-Afrika, aange-
nomen om als predikant van de
Nederlandsche Hervormde gemeente
en als onderdaan van gezegden
Volksraad mij te bejagen naar
Zuid-Afrika, op eene bezoldiging
van achttien honderd gulden,
bederf-geld en verdere overdeelen
daar toe staande, onder verband
geen andere betrekking te zoeken
van nu af, binnen den tijd van
vijf jaren, verbind mij hier toe
by deze. D. van der Hoff
Amsterdam (Nederland) 11 July 1852.*

ven worden aan hun roepstem. In Holland begreep men er niets van, want Di. Faure en Robertson hadden zelfs niet eens naar den Haag geschreven om de zaak uiteen te zetten of aan te bevelen. Die brief werd verwezen naar de commissie, die bestemd was om de pre-

dikanten voor Nederlands Indie uit te zenden. Er was inmiddels een jaar mee heen gegaan, en in Holland was de onbekendheid met de toestanden te groot om de zaak te begrijpen. Indien Di. Faure en Robertson tijdens hun kort verblijf te Potchefstroom zelf de zaak hadden aangepakt en bij die blanco beroepsbrief een aanbeveling hadden gevoegd, de brief zou Holland niet alleen vele maanden eerder bereikt hebben, maar ook zou men het begrepen hebben, en de pogingen waren misschien gelukt.

Hun smeekstemmen om een predikant verstomden niet. In Holland trok vooral Professor Lauts hun belangen aan. Het gelukte hem eindelijk in Julie 1852 een predikant te vinden, bereid om naar Transvaal te gaan. Het was Ds. van der Hoff. Het was in naam van de Volksraad, dat Professor Lauts de aanstelling aan van der Hoff gaf, die zich verbond die aanstelling voor minstens vijf jaren aan te nemen. Die aanstelling, alsook de aanneming er van door Ds. van der Hoff, worden hier eveneens in facsimile IV en V afgedrukt.

S.P.E.

1) In de notulen van de Ring van Graaff-Reinet van 21 Nov. 1840 lezen wij, dat Ds. Taylor van Cradoek toestemming verkregen had van de Gouverneur van de Kaapkolonie om voor drie maanden onder de Voortrekkers te arbeiden. Daar de Ring dit verlot dus niet meer kon "tegengaan," stemde de Ring er in toe, doch "onder de stellige voorwaarde" dat hij de verzekering zoude geven "dat hij als dan de Heilige Sacramenten niet zal uitdeelen, noch ledematen aannemen," en verder dat hij zou waarborgen dat zijn dienstwerk te Cradoek minstens eenmaal in de maand door een ander predikant zou worden waargenomen. Door deze voorwaarden heeft Ds. Taylor dan ook geen gevolg aan zijn voor nemens gegeven.

2) Die brief is te vinden in de Staats archieven onder R74/41.

VERZEN

Door G. E. ALERS.

ELIA.

I.

De breede bergrug Karmel draagt
 Een dichte drom van menschen,
 Die wachtend uitzien en wier wenschen
 't Hart hun snel doen kloppen—wie waagt
Wie onderneemt waartoe Elia's moed
 Nu tart om de eer van 't hoogste Goed?

Hoelang, o, wederspanning volk,
 Hinkt gij op twee gedachten
 En wilt Uw God verachten?
 Hij ging u voor in vuur en wolc,
 Deed water voor u stroomen
 En gaf u uwe droomen.

Waarom, afvalgen antwoordt niet
 Uw dubbele tong, die Baal looft
 Maar God veracht, zijn eere rooft?—
 Ziet Gij in wolkeloos verschiët
 Zijn vlammend oordeel niet?...
 Ik ben alleen, maar honderden profeten
 Staan daar. Ik zal mij met hen meten!

Dat men ons twee varren geven
 Dat men een dan van die velen
 Hier in stukken deelen;
 Een altaar worde opgeheven.
 Ik zal den andren var bereiden
 En alle vuur daarbij vermijden.

Roept Baal-priesteren Uwen god—
 Ik roep den naam des HEEREN aan,
 Door vuur zal u dan opengaan
 Wie is de valsche, wie de ware God.
 Komt Baals zonen, houdt u goed!
 Uw god geeft u den moed!

“O Baal, Baal antwoord ons...!”—
 Vergeefs. Geen taal, noch teeken.
 Ze springen tegen 't altaar op en weken
 Niet van schreeuwen tot zons-
 Middagloop. Elia spot: “met luider stem!
 Baal slaapt, licht wekt gij hem!”

“O Baal! Baal! Antwoord nu—
 Geef toch in vuur een teeken
 Ten antwoord op ons smeeken;
 Hoort hoe Elia lastert u,
 De schender spot: Met luider stem,
 “Baal slaapt, zoo wekt dan hem!”

Nu vallen ze in een razernij
 Bij 't wachten op een teeken
 Een antwoord op hun smeeken.
 Ze schreeuwen, gillen...in hun zij
 Dringen zij de messen
 Om woede's dorst te lesschen.

Ten laatste geven zij het op—
 Elia treedt naar voren—
 Het volk wordt stil tot hooren—
 En boven Karmel bergen-top
 Bij 't altaar, dat van water leekt,
 Elia zijnen Heere smeekt:

O Abrams God! Maak u bekend
 Aan 't volk, dat u veracht,
 Naar vreemde altaren smacht.
 Uw Aanzicht zij mij toegewend,
 Verhoor mij Heer en neig Uw oor,
 O Israels God, geef mij gehoor!

't Doorweekte altaar vatte vlam.
Een vuurge rook-kolom ging op
Van Karmel's hooge bergetop.
In Vuur Jehova's antwoord kwam—
En duizend monden juichen blij:
Elia's God!—De Heer is Hij!

II.

Heer, neem mijn ziel en laat mij sterven!
Doe mij toch de gunst niet derven
Van de ruste bij mijn Vaarden
Nu mijn aadren
Zijn opgedroogd.

Zie, hoe uw volk mij heeft verstooten,
Hoe allermeeft mijn tranen zijn vergoten,
Om verbrokene altaren,
Die eens waren
U gewijd!

Zijn niet uw knechten, de Profeten,
Wier woorden drongen in 't geweten,
Als staal door harde hout,
Door 't volk, zoo koud,
Vermoord?

Graaf in de wildernis voor mij een graf!
Neem in Uw Handen nu den staf
Die aan de mijne ontvallen is...
Neem weg uit duisternis
Mijn ziel!

Ik heb gestreden voor Uw Naam—
Voor koningen en volk gestaan:
Pilaar van onverzetlijkheid,
Met macht U toegewijd...
Tot 'k niet meer kon.

O laat niet vallen me in de hand
Van haar, die hatelijk mijn ingewand
Wil scheuren uit het lijf—
Dat zij mij vinden stijf
En roerloos.

Ik heb geen andre wenschen meer,
Neem weg Uw moeden dienstknecht, Heer!
Neem mij met U mede
Op Uw vleugelen, in vrede
Eindeloos.

III.

Gewonden in mantel van vreezend-verlangen,
Het zeil mijner zielē weer hoopvol gespannen,
Wacht bij den ingang van donkeren grot
Elia de komst van zijn naadrenden God.

Stil en wijd de alomme woestijn.
Nergens zoo eenzaam, zoo stil het kan zijn.
Maar soms door stille, dichte gordijnen
Komt onverwacht een storm verschijnen.

Achter de bergen is hij ontwaakt,
Reus, die vuur en donder braakt.
Zijn adem jaagt het stof voor zich uit,
Rotsen weerkaatsen zijn dreunend geluid.

In onweer en storm Elia ziet
Of God gaat voorbij...
Maar in den wind was Hij niet.

Stil en wijd de alomme woestijn.
Nergens zoo eenzaam, zoo stil het kan zijn.
Maar soms gaat beven het vaste rijk,
Als 't vast fundament uit zijn voegen wijkt.

De aarde als barende, kromt zich en steunt.
Door pijnen verscheurd ze kermt en kreunt.
Zij rijst en zij daalt, dat steenrotsen wijken...
Zij opent haar afgrond—de bergen bezwijken.

En bevend met de aarde Elia ziet
Of God gaat voorbij...
Maar ook hier was Hij niet.

Stil en wijd de alomme woestijn.
Nergens zoo doodsch en donker 't kan zijn.
Maar soms komt door de donkre gordijnen
Uit dorre gras een vuurgloed schijnen.

De zoomen van 't nacht-kleed raken aan brand:
Golven van rook langs brandenden rand
Komen al nader lijk oorlogsbenden
Verdervend, verwoestend, waar zij zich wenden.

In lichtenden vuurgloed Elia ziet
Of God gaat voorbij.....
Maar in het vuur was Hij niet.

Stil en wijd de alomme woestijn.
Nergens zoo eenzaam, zoo stil het kan zijn.
Maar soms suist een koelte van naadrende lent,
Streeling van vrede uit hemelsche Tent:

De zwijgende Stilte neemt nu haar luit
En speelt er haar lied van stille geluid.
Zacht zingt zij mede, op zangrige wijze,
Het lied van de stilte, Gode ten prijze.

In Stilheids lied werd Elia gewaar
De Stem der Liefde.....
Zie, God was daar.

DE DOOP.

Katechismus: Zondag 26 en 27.
Matth. 28 : 19.

Mijne T.H., enige maatschappij, vereniging of Koninkrijk heeft een onderscheidingsteken, wapen of vlag, waardoor het afgezonderd staat van andere dergelijke maatschappijen, verenigingen of koninkrijken; zo heeft ook het Kon. Gods, het Rijk van Jezus Christus op aarde, een kenteken of vlag, namelijk de Doop, die eigenlijk door Johannes de Doper was ingesteld en door Chr. overgenomen..... De oorspronkelijke vorm van de Doop was, volgens de consensus van opinie en het algemene gevoelen, indoping, indompeling, in en onder het water, zodat door de induiking der dopelingen hun gemeenschap aan Christus' dood en begraving, en het sterven van de oude mens, en door het weder opkomen uit het water, hun opstanding in Christus tot een nieuw leven zeer betekenisvol werd afgebeeld, waarop de Apostel klaarblijkelijk zinspeelt in Rom. 6 : 4 en Kol. 2 : 12.

Met de uitbreiding des Christendoms in het koudere Westen en later ook naar de ijsstreken van het gure Noorden, waar een bitter-koude, vaal-grijze poolnacht, onder stalen hemelen, voor vele maanden elk jaar de aarde in banden en boeien van ijs klinkt, omdat men het ijs moet stukkend hakken om water te bekomen, kwam daar meer en meer de begieting of besprenkeling op; doch ook hier bleef tot in de 13de en 14de eeuw de onderdompeling mede in gebruik, waar de omstandigheden het toelieten..... Ook de Hervormers hebben de Doop door onderdompeling niet afgekeurd, **omdat het aan het wezen der zaak toch geen verschil maakt**, hoe men eigenlijk gedoopt word. Calvijn zegt daarvan: "Of de dopeling met geheel zijn lichaam eenmaal of driemaal ingedompeld wordt, en of hij alleen met opgegoten water besprenkeld wordt, is van generlei belang, maar hierin moeten de Kerken naar verschil van landstreek vrij zijn, hoewel én zelf het woord "dopen"

(baptizare) "indompelen" betekent, én het zeker is, dat de onderdompeling bij de oude Kerk gebruikelijk is geweest"..... Maar, ofschoon de Doop in de eerste tijden door onderdompeling is geschied, zo was het toch in menig geval niet door het gehele lichaam te ontkleden, doch slechts door het hoofd en gedeelte van het bovenlijf met water te begieten—het kon ook kwalik anders: zó het huisgezin van Lydia, van Cornelius, van de stokbewaarder, en zó ook de 3000 op Pinksterdag!

En tegenover de betekenis van het woord dopen, als onderdompeling, staat weer het feit, dat ook besprenging of "besprinkeling" door de Schrift als een doopdaad wordt aangemerkt: zo b.v. in Ezéchiël 36 : 25, waar de Heer door de mond des profeten zegt: "Ik zal rein water op u sprengen, "sprinkelen", en Gij zult rein worden"; en zo wordt er ook gesproken van de **besprenging des bloeds**, in Hebr. 12 : 24, alsook in 1 Petr. 1 : 2. Voeg daaraan toe, dat ook van de uitstorting des Geestes op Pinksterdag gesproken wordt, als van een "dopen met vuur", en dit is toch waarlik niet geschied door onderdompeling, maar door verdeelde vuurtongen op de voorhoofden der discipelen; dus een dopen door besprenging als 't ware!..... In de Westerse Kerk is de indompeling dan ook vervangen geworden door besprenging, terwijl evenwel toch de Kerk van Milaan de Doop onder de vorm van onderdompeling heeft behouden, zonder echter door Rome daarover te zijn bemoeilikt. Alleen de Grieks-Orthodoxe Kerk wou ten alle tijde van geen andere Doop weten, dan door driemalige onderdompeling, en ging zelfs zover, om de besprengde Christenen niet voor gedoopt te erkennen. Beide vormen, n.l. onderdompeling en besprenging, zijn dus in zwang in de Chr. Kerk, en iemand behoeft niet daarvoor bij een sekte aan te sluiten, als hij dan toch zo graag ondergedompeld wil wezen! Waarlik, het maakt geen verschil, hoe men doopt of gedoopt wordt! **want het water doet het niet.** Het is alles slechts teken, beeld of symbool, en of iemand nu tot op de bodem van de oceaan gedompeld wordt, of slechts een enkele druppel water benat zijn voorhoofd, het maakt geen verschil—hoe of op welke wijze een boer zijn vee merkt, is van geen betekenis, zolang maar gemerkt wordt. De Doop

is slechts beeld van het bloed van Christus, dat alleen de zonde afwassen kan. Een portret is het beeld van een persoon, en het maakt geen verschil of dat portret nu levensgroot of een shilling-groot "snapshot" (kiekie) is—het is alles slechts beeld en teken van het origineel!

Onze Hervormde en Gereformeerde Kerken blijven dan ook in de Doop het **uitwendige**, n.l. de bediening des waters, van het **inwendige**, n.l. de geestelijke reiniging, behoorlik onderscheiden. Volgens de leer van onze Kerk heeft de uiterlike Doop door zichzelf de kracht niet, om een mens van zonde te reinigen. Het sakrament is niet de genade zelf, doch slechts een teken en zegel van de genade. Als iemand een dier brandt of merkt, dan maakt dat brandmerk het dier nog niet tot zijn eigendom—hij kan b.v. ook op het gestolene zijn brand zetten—maar het brand is alleen een teken daarvan, dat het dier reeds van te voren zijn eigendom was! en nu nog is!... Zo ook met de Doop; art. 34 van onze Geloofsbelijdenis verklaart, "dat de Dienaar des Woords van zijn kant het sakrament en datgene, dat zichtbaar is, geeft, maar onze Heer geeft hetgeen door het sakrament beduid wordt, namelijk, de onzienlike genade, wassende, reinigende onze zielen van alle vuiligheden en ongerechtigheden"...

Neem, niet het water, maar alleen het bloed van Jezus Christus, Gods Zoon, reinigt ons van alle zonde!

De Roomse Kerk leert, dat het "uiterlike waterbad", dus de Doop, zelf de afwassing der zonde is. De sekte, genaamd "Apostoliese Broeders," alsook andere wederdopende sekten, is dus Rooms op het punt van de Doop! En is het niet treurig, als wij bedenken, dat onze voorouders de R. Kerk hebben verlaten, en door die Kerk daarom gemarteld zijn, o.a. juist om haar dwaalleer ten opzichte van de Doop, en dat vandaag de kinderen van die oude bloedgetuigen van de Protestantse martelaarskerk afvallen en bij sekten aansluiten, waar zij zich weer laten overdopen—sekten, die presies dezelfde leer huldigen aangaande de Doop, welke door de Roomse Kerk op dit punt verkondigd wordt?—Waarlik, het is in onze dagen net zoals de oude Profeet zegt: "Mijn volk gaat verloren, omdat het geen kennis heeft!"

Doch nogeens, de R. Kerk: zij leert dat de Doop in zichzelf de kracht heeft, om de zonde weg te nemen. Alle zonde wordt afgewist, de erfzonde van kleine kinderen, zowel als de daadzonde van de volwassenen. Overeenkomstig haar opvatting van de Doop, beweert de R. K. dan ook, dat zij de alleen-zaligmakende Kerk is: iedereen, die tot genoemde Kerk behoort, wordt gewis zalig, want door de Doop is zijn zonde afgewassen, en hij is niet alleen ingelijfd in de alleen-zaligmakende Kerk, maar hij is ook door de Doop metterdaad bekeerd en wedergeboren. Maar hoe dan gemaakt met die gedoopten, welke een ongodelijk leven leiden en in openbare zonden sterven?—Worden zij ook zalig? “Ja, zeker!” zegt Rome—“want zij zijn gedoopt en behoren tot de alleenzaligmakende Kerk”... Maar omdat het toch niet gaat, om zulke roekeloze zondaars direkt naar de hemel te sturen of te laten gaan, heeft Rome een plan uitgedacht, n.l. de leer van het **Vagevuur**. Er is, zo beweert Rome, een Tussenstaat, een plaats tussen hemel en hel, waar zodanige zielen komen en door vuur gelouterd worden, en vanwaar zij door de overvloedige goede werken en gebeden der Kerk en der heiligen verlost worden, en zo ten laatste toch in de hemel komen... Doch, omdat voor de Roomse de Doop de afwassing van zonde is, moet er gewaakt worden, dat een kind niet ongedoopt sterft, want als dat gebeurt, gaat zo een kind onverhoord verloren. Het gaat wel niet naar de eigenlike hel, doch naar een andere Tussenplaats, de “Limbus Infantum”, de Voorburg der Kinderen, gelijk de ongedoopte vaders van het oude Verbond naar de “Limbus Patrum”, (Voorburg der Vaders) zijn gegaan—een plaats aan de zoom of buitenrand van de verdoemenis. Voor gevallen, waar geen priester te bekomen is, om een stervend kind te dopen, heeft de R. K. de **Nooddoop** ingesteld. Dit betekent, dat elk gewoon lidmaat der Kerk, ja, zelfs een vroedvrouw of “oude vrouw”, in zulk een geval kan dopen; en als zo iemand te vinden is, moet zelfs een niet-roomse, ja, een heiden, gevraagd worden te dopen—liever door een heiden gedoopt, dan dat een kind ongedoopt moet sterven.

Terecht heeft Calvijn, en met hem onze Kerk, de Nooddoop verworpen, als een bijgelovige en onheilige

ketterij—want het water reinigt niet, alleen het bloed van Christus. En een mens kan honderdmaal gedoopt zijn en toch nog verloren gaan—denk maar net aan Judas Iskariot!—terwijl weer een ongedoopte, die waarlijk in Christus gelooft, behouden kan worden. Men zie alleen toe, dat het niet uit onverschilligheid, achteloosheid of verachting van het sakrament geschiedt, dat de Doop niet bediend is!... Immers de Heiland zegt duidelijk, dat degenen, die geloofd zullen hebben en gedoopt zullen zijn, zalig zullen worden; maar ten opzichte van diegenen, die verloren gaan, spreekt Hij alleen van hun ongeloof, omdat de Doop slechts een bewijs daarvan is, dat men gelooft: ja, het is alleen het onderscheidingsteken of vlag van de Christelike Kerk en niet noodzakelijk tot de zaligheid. En omdat het zo is, gelijk reeds gezegd, komt het ook niet daarop aan, of de dopeling ondergedompeld of wel besprenkeld wordt bij de Doop.

Maar nu komt een andere vraag op: Wie moeten gedoopt worden, de kinderen of volwassen mensen? De wederdopende sekten beweren, dat men alleen de volwassenen, “groot mensen”, moet dopen, omdat zij vooraf belijdenis hebben gedaan. Een kind kan niet geloven, daarom mag het ook niet gedoopt worden. Ik heb reeds daarop gewezen, dat voor deze sekten, gelijk voor de R. K., de Doop zelf de afwassing der zonde is; volgens hen reinigt niet het bloed van Christus in de eerste instantie, maar het water in de Doop. En diegenen, die dan niet gedoopt of herdoopt zijn op hun manier, gaan verloren. **Dus volgens hun eigen leer gaan al hun ou kindertjes, die ongedoopt sterven, verloren.** Ach, het moet hard wezen om een kind van een Wederdoper of “Apostoliese Broeder” te zijn! Op de grens van Kanaän, het hemelse Beloofde Land, al die jaren van hun jong leven te vertoeven en toch in de woestijn der zonde te sterven en verloren te gaan!... Deze arme dwalende mensen verstaan niet het Genade-Verbond, dat God met zijn volk heeft opgericht en me thun kinderen—onder het O.V., waaronder de kinderen besneden werden, onder het N.V., waaronder zij gedoopt worden, hetwelk Paulus noemt de besnijdenis van Christus, in

Kol. 2 : 11. Immers een Verbond is een **Kontrakt**, en het sluit niet alleen de persoon in, ten faveure van wie het kontrakt uitgemaakt is, maar ook allen en alles, wat hij heeft. Een man, die het recht ontvangt op een stuk grond of in een huis te wonen, verwerft dat recht ook voor zijn kinderen. En omgekeerd valt ook het zaad onder het eigendomsrecht: God maakt aanspraak ook op de kinderen der gelovigen, net zoals een veeboer ook de lammeren zijner kudde tot zijn eigendom rekent!... Zo is de gehele Bijbel vol daarvan, hoe ook onze kinderen mede in het Verbond zijn begrepen. Denk maar aan die teksten in het Doopsformulier genoemd: God zegt uitdrukkelijk, dat Hij zijn Verbond opricht met Abraham en zijn zaad na hem; en Petrus roept uit, dat de belofte voor ons is en voor onze kinderen.

En op grond van dat Verbond, waardoor de kinderen van gelovige ouders geheiligd zijn—niet van nature, maar krachtens het Verbond, volgens Paulus in Cor. 7 : 14; en op grond van al die beloften, in Gods woord genoemd, is de Doop ook altijd bediend geworden aan de kleine kinderen der gelovigen, zelfs in het geval, waar maar een der ouders in de naam van de Here Jezus geloofde. Zo lezen wij, dat ganse scharen en gehele huisgezinnen gedoopt zijn—en waren er geen kinderen onder die scharen en huisgezinnen? Denk maar aan het huisgezin van Cornelius, van Lydia, van de stokbewaarder; en aan de kleine kinderen, die Jezus in zijn armen nam en zegende, terwijl hij veelzeggend bij die gelegenheid zeide: "Voor dezulken is het Koninkrijk der Hemelen; en als Gij u niet verandert en wordt gelijk een kind, Gij zult het Koninkrijk Gods niet zien, veel minder daartoe ingaan"... De Heer zegt: "Het Koninkrijk der hemelen is voor de kinderen," maar Wederdopers, Apostoliese Broeders en hun volgelingen antwoorden: "Neen, Christus, wij weten beter, het Koninkrijk der hemelen is **niet** voor de kinderen, doch alleen voor de grote mensen!" Blinde en verblinde leidslieden der blinden, voorwaar, die de blinden leiden en nog meer verblinden!...

Behalve de Verklaring der H. Schrift ten opzichte van de Kinderdoop, hebben wij nog het getuigenis der Kerkgeschiedenis. Zo heeft reeds Irenaeus, leerling van

Polycarpus, die weer een leerling was van de Apostel Johannes, over de Kinderdoop geschreven omstreeks 't jaar 177. Zo ook Tertullianus, die overleden is in 220. Desgelijks ook Cyprianus, overleden in 258. De vraag was gesteld, of men de doop van een kind niet ten minste tot de 8ste dag moest uitstellen, zoals met de kinderen de: besnijdenis in Israel is geschied.—"Neen", antwoordde Cyprianus en 66 bisschoppen van die dagen stemden met hem saam. In Egypte zeide weer de Kerkvader Origines, die overleden is in 254: "Naar de gewoonte der Kerk wordt ook aan de kleinen der gelovigen de Doop bediend;" en: **"de Kerk heeft de wijze om de kinderen te dopen van de Apostelen ontvangen!"**—hoort Gij het?—"van de Apostelen ontvangen!"—Nu strooien de Wederdopers het praatje uit, dat de Kinderdoop door de Roomse Kerk is ingevoerd; maar als dat waar was, dan waren reeds de apostelen en hun leerlingen Rooms!... Buitendien moeten zij maar van Rome zwijgen, want zij zijn zelf Rooms op het punt van de Doop! Het enige verschil is, dat Rome toch nog konsekvent is, om namelijk ook de kinderen te dopen, waar zij belijdt dat de Doop de afwassing der zonde betekent, terwijl de wederdopende sekten wreed en harteloos zijn, waar zij de Doop aan de kinderen weigeren, die volgens hun leer ongedoopt verloren moeten gaan.

Een ding moeten wij echter niet uit het oog verliezen: onze Kerk doopt ook in zekere gevallen net volwassenen of grote mensen,—en dit alleen nog, nadat zij belijdenis des geloofs hebben afgelegd—namelijk, wanneer zij tot het Christendom bekeerd zijn uit het heidendom, of wanneer zij om een of andere reden niet in hun kindsheid zijn gedoopt. Zo bepaalt onze Kerkwet, dat een person boven 7 jaar eerst belijdenis van zijn geloof moet afleggen, voordat hij of zij gedoopt mag worden... Zoals reeds gezegd, is de Doop een Verbond-zaak, en alleen krachtens dat Verbond worden kinderen van gelovige ouders gedoopt. Geen leraar mag of durft dan ook een kind dopen, indien de ouders, of een altans, niet zelf gedoopt zijn en gereed de vragen te beantwoorden, die in het Doopsformulier gesteld worden. Het geloof der ouders, of beter nog, hun deelgenootschap aan het Verbond Gods is de spil waarom alles

draait bij de doop van een kind, volgens het woord van Paulus: "Nu zijn uw kinderen heilig"; en omdat zij geheiligd zijn door het geloof der ouders, **moeten** zij gedoopt worden; moeten zij het merkteken van Christus ontvangen, als reeds zijnde zijn eigendom.

Dit beginsel wordt zo beslist gehandhaafd, dat de Kerk b.v. de doop van heidenkinderen weigert, al zijn de kinderen ook van hun prilste jeugd af onder en door Christenen grootgebracht, en zijn zij ook bekend met het een en ander uit de Christelike heilswaarheden. Zo heeft de Synode van Dordrecht in 't jaar 1618, in haar 19de zitting, desgevraagd, zich verklaard aangaande de Doop van heiden-kinderen uit Indië, die, om als slaven te dienen, in Chr. huisgezinnen waren opgevoed. De Synode oordeelde dan, "dat de kinderen van heidenen niet moesten worden gedoopt, alvorens zij tot de leeftijd waren gekomen, dat zij naar hun vatbaarheid in de eerste beginselen van de chr. godsdienst konden worden onderwezen; en dan nog niet, zonder bevoegde **doophorgen**, die beloven moesten, dat zij voor de verdere lering en tegen weder-afval der dopelingen zorgen en waken wilden."

Ah, Geliefden, het is een lieflijk leerstuk, dit leerstuk van de Kinderdoop, dat ongeleerde mensen tot hun eigen verderf en dat van anderen niet verstaan en verdraaien, want het wortelt in het heerlijk Genadeverbond, dat God met zijn volk heeft opgericht, en waartoe ook wij door zijn genade en goedheid mogen behoren!... Laat ons het vasthouden en verdedigen met hand en tand, als een kostbaar kleinood, dat ons tegelijk is beeld, teken en zegel van Gods genade en van het dierbaar bloed des Verlossers, waarmee Hij de zijnen heeft vrijgekocht. En o! vat het toch, brand het in uw geheugen en hart en laat het diep afzinken in uw ziel, opdat Gij het nimmermeer vergeet: **"Niet het water kan u reinigen, maar alleen het bloed van uw Zaligmaker, Jezus Christus:** al zijt ge ook honderdmaal gedoopt, en dat heilig bloed heeft u niet gereinigd, dekt niet uw schuld voor God, dan zijt ge nog in uw zonde en gaat verloren. Daarom laat dat bloed zijn uw enige troost, beide in leven en in sterven, met de dichter zingende: "O, dat uw bloed mijn hoop dan wekke, en mijn schuld voor God bedekke"...

Maar zeg, is het reeds over uw ziel gegaan? Is het reeds gestreken aan de kozijnen en deurposten van uw hart? O, laat het ook nu maar weer diep uit uw ziele oprijzen: "Ja, amen, ja! op Golgotha stierf Hij voor onze zonden; en door zijn bloed wordt ons gemoed gereinigd van de zonden." En: "Zoals ik ben, ja vuil en snood, kom ik tot u, die zondaars noodt, en die uw dierbaar bloed vergoot, o Lam van God, ik kom!"—Ja, ik kom tot u, mijn Heiland, als een lam van uw kudde, zo moe en mat van hulpeloos dolen in een grote, ongelukkige wereld: verstoot mij niet, maar wil als Goede Herder ook mij, uw zwak en hulpeloos lam, eenmaal thuis brengen bij de grote kudde der verlostten daarboven; want ook ik ben in uw naam gedoopt, dragende uw teken aan en uw beloften in mij!

Amen.

J. J. KUHN.

Zwartruggens, Okt. 1923.

PAUL KRUGER.

Het leven van President Steyn is reeds beschreven, alsook het leven van Generaal de Wet, en ook het leven van Generaal Joubert, terwijl een levensbeschrijving van Generaal Botha waarschijnlijk niet lang meer op zich zal laten wachten. Van President Kruger bezitten wij echter nog geen levensbeschrijving, en voor zover bekend is er op het ogenblik niemand die zich daarmee bezig houdt. De oorzaak hiervan ligt in de merkwaardigheid van de persoon van Paul Kruger, alsook in de grote rol die hij gespeeld heeft. Het leven van President Steyn en Generaal de Wet vullen slechts een klein gedeelte van de geschiedenis van de Oranje Vrijstaat, en Generaal Botha heeft slechts gedurende een korte tijd van negentien jaren zijn stempel op de geschiedenis van Transvaal en daarna van Zuid Afrika gezet. Het is daarom niet zo moeilijk van hun een levensbeschrijving te geven. Geheel anders is het met President Kruger. Zijn geschiedenis is de geschiedenis van de vroegere Zuid Afrikaanse Republiek, en de geschiedenis van die Republiek is zijn geschiedenis. Om een levensbeschrijving van hem te geven betekent dus een geschiedenis te geven van de Z. Afr. Republiek. En tot op het jaar 1902 is van geen van de vier landen, die tans de provincies van de Unie van Zuid Afrika uitmaken, de geschiedenis zo veelbewogen als van Transvaal, de jongste van die vier landen. Het land van de worstelstrijd, veelbewogen, doordat hier veel geschiedenis is gemaakt, mede waardoor de toekomst van de Unie van Zuid Afrika afhangt van de toekomst van Transvaal.

In al de bewogen perioden tot 1902 heeft Kruger een leidende rol gespeeld. Veel bewogen was dan ook zijn eigen leven. De drie prentjes, die wij hier van hem geven, typeren drie zijden van zijn leven.

Het ene portret stelt voor Paul Kruger in de dagen van de Afscheiding. Hier zien wij de kerkman; het portret toont ons het ernstige gelaat van de denker, die zich bezig houdt met de dingen van een hogere orde, die de

Paul Kruger als krijgsman.

Paul Kruger, in de dagen van de Afscheiding.

zaken bepeinst die niet tot het koninkrijk van deze wereld behoren. Zijn Bijbel, waarop hij steunt, doet ons zien hoe hij reeds vroeg in dat Boek zijn levensbeginse-
len gezocht heeft. In de dagen van de Afscheiding heeft Kruger een leidende plaats vervuld. Het is een uit-
gemaakte zaak dat de voorstelling, alsof Ds. D. Post-
ma hier te lande de Afscheiding zou bewerkt hebben, tot het rijk der legenden behoort. De Afscheiding be-
stond feitelijk reeds toen Ds. Postma alhier zijn verschi-
ning maakte. Het enige dat hij deed, was om de Af-
gescheidenen te organiseren. De grond oorzaak van
die Afscheiding was de gezangen kwestie, en vóór de
komst van Ds. Postma was Kruger een van de mond-
stukken van hen die zich later om Ds. Postma hebben
geschaard. Wij zien dit reeds op de eerste Algemene
Kerkvergadering van de Hervormde Kerk, die op 8 Au-
gustus te Rustenburg geopend is. Degenen die tegen
het gebruik van de Gezangen waren zonden toen het vol-
gend schrijven in bij de Algemene Kerkvergadering:

“Rustenburg,

Din 9 Ougustis 1853.

Een oodmoudig virzoik van din ondirgeteekind,
aan WilEdelin Kirkenraat leeraar in opzien(ding)ders dir
gemijntins. Mit dezin hebbin wij zijn Edele Kirkinraat
vrindelijk te verzoeken om een Commissie van ondirzoik
naa afloop van die Kirkinraat waarvan die leeraar als
midlatuir virsog wordin, omdat wij ons tans ondir een
beswarinde toistand bevindin van weegings die kirk
staat in winschin door deezin Commissie in onzin gemoid
verlig te wordin door oertuijging in verkies din heer
Pouwil Kruger als voorman in beloof him bijstand.”

Als op 11 Januarie 1858 de Acte van Afscheiding
getekend wordt, dan vinden wij onder de vijftien, die zich
toen hebben afgescheiden, ook Paul Kruger. Kruger is
gebleven de ootmoedige christen, die geen mens vrees-
de, omdat hij de Here vreesde. En als vele jaren later
in 1901 hij zich in de wereldstad Parijs bevindt, heeft
hij, wanneer hij zijn Bijbel leest, geen tijd om bezoek
te ontvangen.

Het tweede plaatje is een tekening van Kruger ge-
durende de oorlog van 1880-81, toen hij als vice Presi-

Paul Kruger als Staatshoofd; de leeuw tegen de wolven.

dent de ziel was van de opstand. Hij trad toen op als staatsman, maar toch typeert dit prentje hem als krijgsman, uit de dagen toen hij als Kommandant Generaal de legers van de Republiek aanvoerde.

De derde prent is een tekening door Schoeder uit het jaar 1891. Hier zien wij Kruger als Staatsman, de leeuw die zoveel moeilijkheden te trotseren had. De tekening stelt Kruger voor op een rondreis in Oostelijk Transvaal, waar hij zo veel tegenstanders had, die onder allerlei winderige leuzen zich tegen hem verzetten. Maar wat waren zij! Die wolven dufden de leeuw van Pretoria toch niet aan.

S.P.E.

BLIJF BIJ ONS HEER!

Blijf bij ons Heer, want d'avond is gedaald,
Wees Gij ons Licht, wanneer geen zon meer straalt,
Geleid ons op d'oneffen levensbaan,
Blijf bij ons Heer, wij laten U niet gaan.

't Is soms zo duister, in en om ons heen,
Wij voelen ons verlaten en alleen,
Het leven, eens zo zonnig en zo blij,
Het schijnt ons soms 'n dorre woestenij.

Zo menige bloem verdort en is vergaan,
Zo menige vriend voor altijd weggegaan,
Zo drukkend vaak des levens zorg en strijd,
Blijf bij ons Heer, en nu, en voor altijd.

Want als Gij komt, ons aanziet met uw oog,
Dan blikken wij gemoedigd weer omhoog,
Uw liefd' en trouw verkwikken 't moede hart,
Blijf bij ons Heer, in vreugde, zorg en smart.

En eens... wanneer des levens avond daalt,
En 't stervensuur wordt door uw Wil bepaald.
Geleid ons dan naar 't Hemels Vaderhuis,
Ja, blijf bij ons, dan zijn wij eeuwig Tuis!!

Uit een Album-blaadje van een lieve oude moeder!!
Zeist (Holland), 1908.

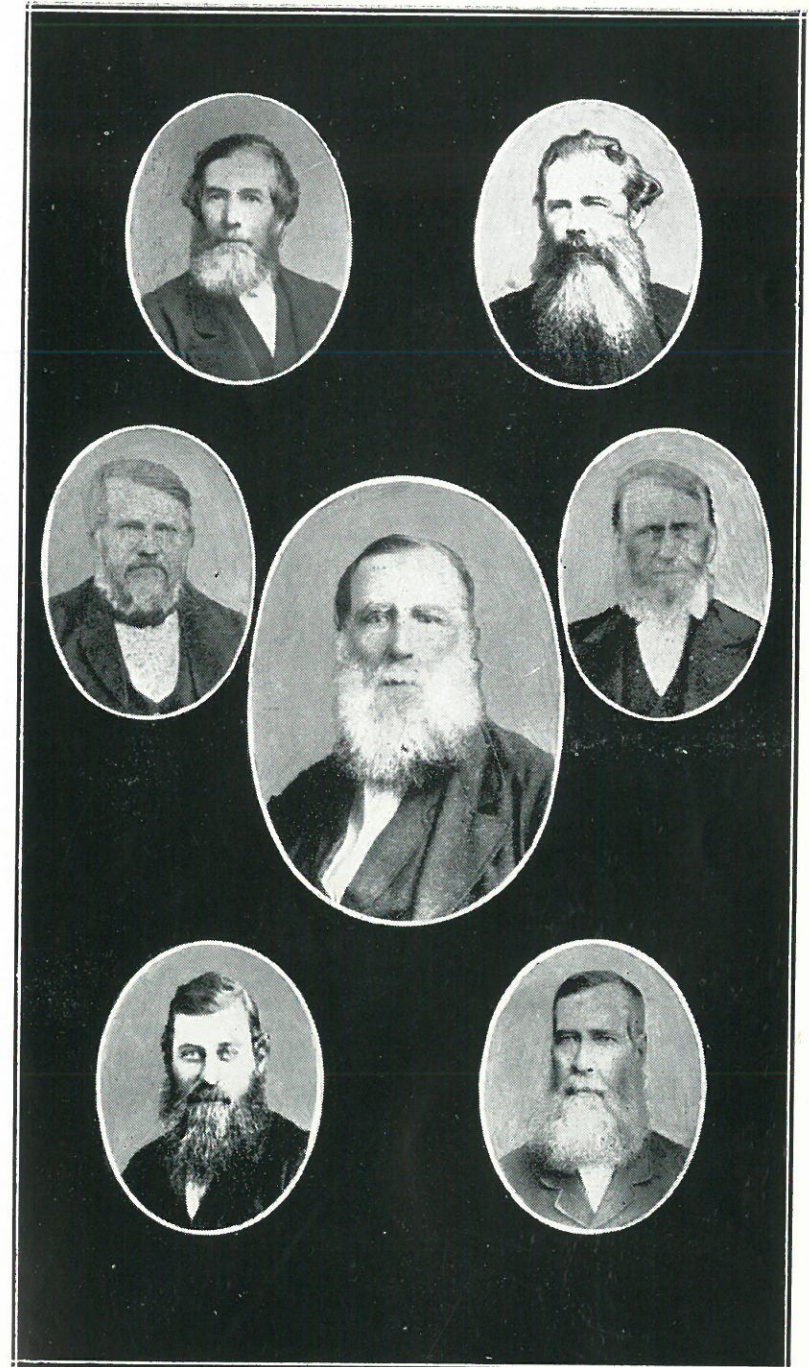
VASTTRAPPERS.

Op nevensstaand portret zien wij een groep personen, wier namen in de oude tijd met ere genoemd werden op kerkelijk of op staatkundig gebied.

Boven links: Martinus Jacobus Prinsloo, in de omwandeling genoemd „Vaal Martinus.” Geboren in de Kaap Kolonie, maakte hij de Grote Trek mee, eerst naar Natal en toen naar de Vrijstaat, waar hij te Platberg in het distrikt Harrysmith woonde, en vandaar ging hij naar Transvaal. Jarenlang was hij ouderling van de Hervormde Gemeente Witfontein. In de dagen van de kerkvereniging, waartegen hij van de aanvang af geprotesteerd heeft, waren het vooral hij en zijn zwager Salomon Prinsloo (wiens portret in het midden van deze groep voorkomt) die in de Gemeente Witfontein veel invloed oefenden om staande te blijven. Hij was gehuwd met Hester Maria Prinsloo, en is op 13 April 1892 op zijn plaats Witfontein overleden. In de Volkstem van 20 April van dat jaar is een verslag te vinden van zijn begrafenis.

Boven rechts: Jacobus Abram Esterhuizen, geboren op 7 Julie 1830 in het district Worcester, Kaapkolonie. Later is hij naar Transvaal gegaan, en heeft zich in het district Marico gevestigd als winkelier, doch moest in 1852 naar Natal vluchten, doordat de kaffers hem vooral wilden vermoorden, daar hij geacht werd de persoon geweest te zijn die in de oorlog tegen Secheel de kafferkapitein Secheel gewond zou hebben. Later vestigde hij zich in het district Rustenburg. Aan verschillende kafferoordogen heeft hij deel genomen, en was in zijn omgeving een man van invloed. Een tijd lang was hij lid van de Volksraad en sedert de mislukte kerkvereniging ouderling van de Herv. Gemeente van Rustenburg. Hij was gehuwd met Catharina Sofia Viljoen, en is op 19 September 1908 overleden.

Midden links: Johannes Hendrik Visage, geboren 12 Maart 1812, en in 1834 gehuwd met Hester Sophia Burgers. In de dagen van de Grote Trek ging hij met de

trek van Piet Retief naar Natal, waar een broer van hem, Gerrit Willem Visagie, saam met Retief vermoord is. Nadat Natal door Engeland geannexeerd was trok hij naar Transvaal en vestigde zich eerst te Suikerbosrand en daarna in Potchefstroom. Met het sluiten van het Sandrivier traktaat was hij tegenwoordig als sekretaris avn Generaal Andries Pretorius; daarna was hij Landdrost van Potchefstroom, en als zodanig is Paul Kruger door hem in het huwelijk bevestigd.

Later bekleedde hij onder President Pretorius de betrekking van Geuvernements sekretaris, en in de zestiger jaren was hij lid van de Volksraad. Hij was een getrouw lid van de kerk. Op 24 Maart 1884 is hij overleden. Een zoon van hem is tans nog ouderling van de Hervormde Gemeente van Middelburg.

Midden: Salomon Theodorus Prinsloo, geboren in het jaar 1824, en gehuwd met Hester Susanna Johanna Prinsloo, zuster van Vaal Martinus Prinsloo. Van zijn vroegste jeugd af diende hij het land, eerst als veldkornet, en later als kommandant. Wie de Staats archieven zowel als de kerkelijke archieven van de zestiger, zeventiger en tachtiger jaren nagaat, zal heel veel brieven en officiële stukken van Kommandant Salomon Prinsloo aantreffen. Hij had dan ook in die dagen een verbazend grote invloed. Tijdens de annexatie van 1877-1881 was hij een van de hardste tegenstanders van het toenmalige bewind. Toen in de dagen van de kerkvereniging zoveel vreemd vuur op het altaar gebracht is, was hij het die saam met zijn zwager Martinus Prinsloo bij hun beginselen zijn blijven staan, ook toen zelfs Christiaan Joubert meende dat de zaak hopeloos was.

In Junie 1892 is hij gestorven. In de Volkstem van 29 Junie van dat jaar komt een verslag voor van zijn begrafenis.

Midden rechts: G. S. Botha, vanaf 1856 tot 1881 ouderling van Rustenburg. Tijdens de disorganisatie veroorzaakt door de mislukte kerkvereniging heeft hij hoewel bejaard zijnde, zijn krachten gegeven om de Gemeente opnieuw te organiseren.

Beneden links: Johannes Hendrik Vorster, geboren in het jaar 1842. Tijdens de oorlog van 1880-81 was hij veldkornet bij de kommando's die Pretoria omsin-

gelden. Hij heeft de gemeente van Middelburg in die dagen gediend als diaken, en na de kerkvereniging als ouderling. Hij was een van de personen die in 1887 Ds. Goddefroy uit Holland beroepen heeft voor de gekombineerde Gemeentes Pretoria, Middelburg en Standerton, en hij was het die daarna Ds. Goddefroy in het Middelburg distrikt rondbracht onder de Hervormden. Op 24 Februarie 1897 is hij overleden. Een zoon van hem is tans nog ouderling te Middelburg.

Beneden rechts: Nicolaas Martinus Prinsloo, zoon van Joachem Johannes Prinsloo, die als voorzitter van de Volksraad van Natal in 1842 op zulk een waardige wijze protesteerde tegen het in bezit nemen van Natal door de Engelsen. Hij is geboren in 1831, en woonde later in het distrikt Potchefstroom, waar hij van omstreeks het jaar 1856 de Hervormde Gemeente diende als diaken, en van 1866 als ouderling tot aan zijn dood op 1 Augustus 1910. Bij het vormen van de Prokuratie Kommissie in 1890 trad hij op als voorzitter van genoemd lichaam.

S.P.E.

JESAIA I.

(Kopierecht voorbehouden.)

Aarde neem ter ore!
Dat de Hemel hore,
Want de Here spreekt;
Tegen Mijne Wetten
Kind'ren zich verzetten,
Aan mijn hart gekweekt.

De os herkent zijn hoeder,
De ezel krib en voeder,
Dankbaar aan hun heer:
Israël, verkoren,
Kennis heeft verloren;
Het verstaat niet meer.

Wee! uw overtreden,
Ongerechtigheden,
Volk vol zonde en kwaad!
Mij hebt gij gelasterd
Weggedaan, verbasterd,
Wederhorig zaad!

Waartoe meer kastijden
Met nog zwaarder lijden?
't Maakt uw afval meer!
Onder Mijne roede
't Hoofd is mat en moede,
't Ganse hart is zeer.

Hoofd tot voet vol wonden
Bloedend, niet verbonden,
Door Uw hand gebracht.
Striemen, etterbuilen,
Die verrot, vervuilen,
De olie niet verzacht.

Sion ligt vertreden,
 Woest zijn hare steden
 En met vuur verbrand.
 Omgekeerd door vreemden
 En verteerd uw beemden
 In het ganse land.

Sions docht'ren beven,
 Eenzaam oêrgebleven,
 Zwak en uitgeput
 Als een stad verbannen,
 Als het graan gewannen,
 Als een wijngaardhut.

Zo 'n weinig leven
 Ons niet waar gebleven
 Door Jehova God;
 Sodoms lot voor dezen
 Zou het onze wezen
 En Gommorra's lot.

Sodom neem ter ore!
 Dat Gomorra hore
 Naar des Heren Woord.

Wartoe zoudt gij branden
 Menigte offeranden?
 Aldus spreekt de Heer.
 'k Lust geen varren, rammen,
 Bokken, vette lammen,
 Noch der beesten smeer.

Als gij kwam verschijnen
 Voor de tentgordijnen
 Van Mijn Heiligdom,
 Eiste Ik van uw handen
 In Mijn tempelwanden,
 Riep Ik tot u: "Kom?"

Wil' geen offers brengen,
 Mij geen reukwerk mengen,
 Gruwel die Ik haat.

In uw Sabbatdagen
 Heb ik geen behagen;
 Ongerechtigt kwaad!

Uw gezette tijden
 Kan Mijn ziel niet lijden,
 Zijn Mij tot een last.
 Moe ben ik te dragen
 Nieuwe maanden, dagen
 Zelfs waarop gij vast.

Als gij komt met beven,
 Handen opgeheven,
 Houd ik mij bedekt.
 Bede en offeranden
 Neem ik niet; uw handen
 Zijn met bloed bevlekt.

Reinig u, god'loze,
 Voor mijn oog van 't boze
 Laat af wat is slecht.
 Help verdrukten, wezen,
 Leer het kwaad te vrezen,

Laat ons samen rechten!
 Spreekt God tot de slechten
 Schoon van zonden vol,
 Roder dan scharlaken,
 Witter zal 'k u maken
 Dan gewassen wol.

Zo gij hoort van harte,
 Eet gij zonder smarte
 't Goede dezer aard.
 'kZal, is 't Woord des Heren,
 Trotsen dra verteren,
 Eten door mijn zwaard.

Hoe is deze trouwe
 Als een hoere-vrouwe?
 Zij was vol van recht.

't Recht bleef in haar tronen:
Maar nu in haar wonen
Moordenaren slecht.

Al uw goud is klater,
't Zilver schuim. Met water
Is gemengd uw wijn,
Metgezels der bozen,
Dieven, goddelozen
Al uw vorsten zijn.

Elk wil alle dagen
Naar vergelding jagen,
Heeft geschenken lief.
Doet geen recht de wezen
Doet de weduw vrezen,
Steelt als lage dief.

Daarom, spreekt de Here,
Israels Macht en Ere,
Wee! uw wee is groot!
Want Ik zal Mij wreken
En de macht verbreken
Van Mijn vijand snood.

Mijne hand zal keren
Tegen u, verteren
Al uw schuim, hoe min.
'k Zal op 't allerreinste
Zuiv'ren u van 't fijnste
Mengsel nog van tin.

'k Zal u wedergeven
Rechters, raadsliên; even
Als in het begin.
Trouwe zult gij heten,
Stad op recht gezeten
Als een koningin.

Sion zal regeren;
Vrijgemaakt, zich keren
Tot hem, God, weerom.

Zondaars, die Hem haten
Zijn van God verlaten,
Komen zeker om.

Schaamte doet u blozen,
Want gij hebt verkozen
Eik en hof voor Mij.
Als een eik, gij allen,
Wen zijn blaad'ren vallen
Als een woestenij.

Als het vlas, de sterken
Als een vonk, die 't werken
Ieder arbeidsman.
Allen in hun schanden
Zullen samen branden,
Geen die blussen kan.

W. P. J. POËN.

SPOOK-GELOOF- OF SPIRITISME.

(Uit: "Vlagstokkies in die Kerkgeskiedenis," gedeelte van Hoofstuk xxix.)

As ons van Spiritisme praat, dan kom direk die vraag op: Maar is daar 'n geestewêreld, 'n wêreld van geeste? Of miskien nog duideliker: Leef die afljwige siel, die siel of gees van 'n gestorwe mens, met bewussijn in 'n ander wêreld?...En is dit moontlik vir so'n siel of gees om sigbaar op aarde aan sy vriende te verskijn?

Baie van die nuwe sektes beweer, veral die Russelisme of Bybelstudente, soos hulle hulle self noem, dat die afljwige siel na die dood nie bewuste lewe het nie, maar dood is, of ten minste in 'n soort van sieleslaap verkeer tot die dag van die opstanding toe, en gevolglik kan so'n siel ook nie op aarde verskyn en hom aan die mense openbaar nie.

Die ortodokse Kristendom het egter deur die eeue heen volgehou op grond van Gods Woord, dat die afgestorwene lewe en gelukkig is by die Heer, of reeds in 'n voorlopige toestand van rampsaligheid verkeer. Die Heiland sê duidlik en uitdruklik aan die Sadduseers, wat Hom 'n strikvraag kom stel het oor hierdie selfde kwessie in verband met die vrou, wat sewe mans sou gehad het: "dat Abraham, Isak en Jakob lewe, want God is nie 'n God van die dode (dooies) nie, maar 'n God van die lewende." En dan voeg Hy met betrekking tot godsallige afgestorwene hierdie woord daaraan toe: "Want hulle lewe Hom almal" (Lukas 20:38)—dit is: die afgestorwe vrome lewe almal in God! (Bowege-noemde verklaring van Kristus slaan die hele leer van die Russeliste die kop in, en as 'n lidmaat van ons kerk maar net wil vashou aan daardie nugter woorde van sy Heiland, dan is hy so veilig teen "Bybelstudente" en ander goed, asof hy aan die voete van die Meester sit!)

Ja, buiten en behalwe die duidlike woorde van Kristus op hierdie punt weet ons, dat die afgestorwene wél op aarde kan verskyn, al is dit dan ook twyfelagtig, of

hulle aan gewone mense sal verskyn. Want dit moet goed verstaan word, dat so'n voorreg alleen aan die godsallige afgestorwene sal toegestaan word, en dan nog alleen in verband met en ten dienste van die Godsryk.....Ons lees tog, dat Moses en Elia op die berg van Verheerliking aan die sy van Jesus was, met Hom spreek oor sy aanstaande lyding en sterwe aan die kruis, ens.; en verder, dat daar by geleentheid van die dood en opstanding van Kristus baie afgestorwene aan mense in Jerusalem verskyn het.

Dus, die dode lewe en kan hulle openbaar, maar soiets vind alleen plaas in verband met en ten dienste van die saak van Kristus op aarde.

En nou, wat is Spiritisme of Spiritualisme?

Webster definieer dit as: "'n Geloof, dat afgestorwe geeste omgang hou met sterwelingen deur middel van natuurlike verskynsels, soos deur klop aan deure, of, gedurende abnormale verstandelike toestande, soos in "transe" (verrukking van sinne) of dergelike, gewoonlik geopenbaard deur middel van 'n medium."

Dit word dus aangeneem, dat spiritisme hom op tweeërlei wyse openbaar: natuurlik en verstandelik.

Onder die natuurlike verskynsels is daar: 1. Die eenvoudig natuurlike. Liggame word in die lug opgetel en deur gordyne en in geslote kamers gevoer. 2. Gemiese: Bewaring teen gevolge van vuur byvoorbeeld. 'n Medium sal o.m. van die es (vuur-erd) gloeiende kole in sy hand vat, sonder om te brand. 3. Direkte skrywe: 'n Potlood rys op en begin blykbaar van self te skrywe. Partykeer word daar 'n portret geskilder, en somtyds is die verf nog nat, as dit klaar is. Dan weer word 'n griffie op 'n lei gelê, en 'n mens hoor skrywe, sodat allerlei soorte van boodskappe op die manier ontvang word, somtyds selfs gedigte of ander geleerde dinge. 4. Musikaal: alle soorte van musiekinstrumente word bespeel, sonder enige menslike hulp. 5. Materialisasie: Die gees verskyn namelijk in 'n menslike gedaante, en jy kan een of ander van jou afgestorwe geliefdes herken, hom aanhaak, en met hom praat. Hulle verskyn gewoonlik in golwende kledingstukke, en dele of stukkies van hulle

klere is afgesny geword, wat dan na 'n rukkie somaar so wegsmelt. 6. Geeste-afnemery (foto's). Sir William Crookes verklaar, dat hy die gees of spook van Katie King veertigmaal met vyf verskillende kamera's in 'n "séance" (sitting) afgeneem het.

Onder die verstandelike verskynsels is daar: 1. Outomatiese skrywe. Die hand van die medium word deur iemand bestuur, en dan skrywe hy of sy (gewoonlik sy) dinge, wat haar in 'n nugter toestand heelte maal onbekend is. So voorspel sy ook toekomstige gebeurtenisse. 2. "Clairvoyance" (heldersiendheid). Die medium sien en beskrywe die vorm of gedaante van 'n aan haar onbekende siek persoon so noukeurig, dat sy vriende hom herken. Mediums lees selfs toegelakte (toegeseëde) briewe in enige taal geskrywe. 3. "Trans"-praat (dit is, praat in verruking van sinne). Die medium gaan in 'n "trans" en praat dan van dinge, waarvan sy in die alledaagse lewe niks af weet nie. Partykeer voer sy 'n debat met geleerde manne oor 'n onderwerp, waarvan sy in 'n nugter toestand nog nooit eens gehoor het nie. 4. Verpersoonliking. In hierdie geval lyk dit of die medium deur 'n ander persoon in besit geneem of besete is. Sy praat en kyk en speel die part van die ander persoon op 'n verbasende wyse. 5. Genesing. Die medium genees 'n sieke deur mesmeriserend kragte, of sy ontdek en noem die regte geneesmiddel.

Natuurlik, Spiritisme is nie 'n nuwe ding nie—dis so oud, as die wêreld en die duiwel self, die grootste medium en ook die eerste, soos ou moeder Eva reeds in die Paradys ondervind het!

Die godsdienste van die ou heidenvolke, veral in sy geheimsinnigste fases was niks anders as spiritisme nie. Elke bybellezer ken die verhaal van die townares van Endor, waarheen koning Saul die nag voor sy dood gegaan het. En die ou heidengeskietskrywers vertel van geesverskynings menige staaltjie, te veel om die tiende deel daarvan oor te skrywe. Egter die een en ander: so vertel Herodotus van die beroemde en welbekende proef, wat Kroesus, koning van Lydia, gestel het aan die orakel van Delfi, om uit te vind, of die townares aldaar die waarheid praat. En ja, waarlik! daar sê sy

presies die regte ding aan die gesante van Kroesus, naamlik, wat die koning op daardie oomblik maak, baie myle daarvandaan.

Nogeens: Tacitus (Tatsitus), die Romeinse geskiedskrywer, verhaal, hoe Vespasianus, by die altaar van Serapis, gesien het dat die gees van Bassilides 'n vorm aanneem in sy teenwoordigheid. En verder: Klemens van Rome was as heiden grootliks gekweld in verband met die vraag, of die siel waarlik onsterflik is; en in een van sy beroemde boeke sê hy: "Wat sal ek doen om sekerheid te kry oor die onsterflikheid?" Ek weet wat ek sal doen: ek sal na Egipte gaan en daar 'n townaar opsoek en hom met 'n groot som geld omhaal, om vir my 'n siel op te roep uit die Doderyk deur middel van die kuns, wat hulle noem: Nekromansie."

In genoemde boek vertel hy verder van die wonderwerke, wat Simon die Townaar (in Handelingte vermeld) kon doen. Hy sê, dat Simon gedaantes kon oproep in enige denkbeeldige vorm, skottelgoed in die huis kon laat rondspring; homself kon op rol op die vuur, sonder om te brand. Ja, hy kon partykeer selfs vlieë..... Maar genoeg, om te toon, dat die besigheid om met geeste om te gaan, goed bekend was in die ou tyd, al het hulle dan ook 'n ander naam daarvoor gehad. (Trouens al die nuwe sektes van vandag, wat ons arme mense so ontroer, is maar ou dwalings en ketterye in 'n nuwe rokkie!) Maar wat die bekendheid betref om met geeste om te gaan in die oudheid, Moses sê aan sy volk, dat juis dit (n.l. lollery met geeste) die rede was, waarom God die inwoners van Kanaän verdrywe van voor die aangesig van Israël.

Maar nou kom die vraag: Is dit waar, wat die Spiritisme voorgee, of is dit alles bedrog? En die antwoord van diegene, wat dit ondersoek het, lui: negatiende (9/10) daarvan is bedrog en leuens; en: dat 'n groter klomp leuenaars en bedrieërs daar seker nie op die aarde lewe nie, as die meeste van die mediums en claivoyants (heldersieners) en clairaudients (helderhoorders) en leiskrywers en tafeltikkers en geeste bestierders.

Een van hulle trieke is, om hand in mekaar te sit in 'n kring, en dan trek die medium die hande wat sy

vashou na mekaar toe en laat haar hand stilletjies uitgly, terwyl sy die ore van haar bure of naasbysittende trek, wat die verskynsel dan natuurlik aan die werking van 'n gees toeskrywe. Of hulle sit met die punte van hulle skoene(tone) op mekaar, maar die medium het skoene aan met vals neuse, sodat sy ongemerk haar voet kan uittrek, stilletjies kan opstaan, en sodoende allerlei katterkwaad in die donker kan uitvoer—dit spreek mos boekdele, dat so'n "séance" of sitting altyd in die donker moet plaas vind! Die medium het allerhande middele van bedrog tot haar beskikking, soos kaartjies, wat met fosforus bestryk is en in die donker glans ens., ens., en dan sal sy altemit met 'n stowwer (stofwaaier) van vere jou wang saggies aanraak en jy sal opstaan en huis toegaan en sweer, dat jy die handjie van jou oorleë kindjie gevoel het.

Maar hulle sê: een-tien-de is werklikheid, is nie bedrog nie. En ons is verplig om dit as 'n feit aan te neem, omdat geleerde manne in die natuurwetenskappe, wat die saak grondig ondersoek het, tot die konklusie gekom het, dat dit so is.

So verklaar W. T. Stead, dat hy vir twaalf maande lank in gedurige aanraking was met sy afgestorwe seun. En Sir Oliver Lodge sê: "Ek het 'n verskyning gesien in 'n gedaante, wat uit die hoek van die kamer kom, 'n akkoord in die hand neem en dit bespeel, terwyl dit heen en weer deur die kamer swewe." En Prof. Richard Hodgeson verklaar: "Dis nou twaalf jaar, dat ek onop-houdelik omgang het met die geeste van afgestorwene." Baie geleerde manne, soos Prof. James, Prof. Hyslop, Fichte, die filosoof, Prof. Hare, Challis en nog veel ander het die ding, wat hulle noem spiritisme, ondersoek, en die antwoord of uitspraak van die wetenskaplike wêreld is in die woorde van Flammarion, die beroemde Franse sterrekundige: "dat enige wetenskaplike man, wat verklaar, dat spiritistiese verskynsels onmoontlik is, praat sonder te weet waarvan hy praat." Die tref-fendste geval is seker die van die gees of spook van Katie King, waarvan ons reeds hierbo aangehaal het. Die geval is as volg: Daar was 'n skoolmeisiekind met name Florence Cook, wat 'n besonder goeie medium uitgedraai het, en die gees, wat deur haar praat en

doen, was bekend as Katie King. Sir William Crookes, die beroemde Gemis, vra haar toe, om na sy eie labora-torium te kom, nadat hy baie wonderlike dinge in ver-skillende sittings met Florence Cook gesien het. Sy stem toe, en hier in sy eie werkplaas, so verklaar hierdie natuurkundige, het hy keer op keer, te veel om te noem, gesien, hoedat die gees van Katie King 'n vorm aan-neem en, soos hulle dit noem, materialiseer. Hy het die gees 40 maal afgeneem met 5 verskillende kamera's; hy het met haar gepraat, haar bevoel en bevind, dat sy oëskynlik 'n ware, lewendige vrou was. Hy verklaar verder, dat hy elke moontlike wetenskaplike proef aange-wend het om bedrog te ontdek of uit te sluit, maar alles was in orde: en hierdie verklaring word beaam deur ander beroemde wetenskaplike manne, wat teenwoordig was.

Dus een-tien-de, op sy minste, is eg in spiritisme.

Maar waar kom dit dan vandaan? Van die duiwel en van niemand anders nie. Waarom? Omdat al die-gene, wat hulle met spiritisme ingelaat het, skipbreuk aan hulle geloof gely het. Talmage het gesê: dit maak jou eers 'n kwart, dan 'n halwe en eindelijk 'n hele on-gelowige. En dis die ondervinding van algar. Ek lees nog onlangs in 'n Hollandse tydskrif, hoe iemand, wat haar met spiritisme afgegee het, weeklae en smee dat die kristenen tog vir haar moet bid, want sy is letterlik besete van die duiwel. Sy hoor stemme in haar bin-neste, wat die liederlikste woorde en die vreeslikste godslasterings uitbraak. Daarom, my vriend, stel jy jou geloof op prys en jou gemoedsrus? bly dan weg van die spiritiste af—vermy dit soos die pes.

Nogeens: waarom is die egtheid of waarheid in spiritisme uit die duiwel— Omdat Gods woord dit nie alleen ten strengste verbied nie, maar selfs met alle klem vervloek. Die tekste is te veel om aan te haal, want die hele bybel is daarvan vol. Onder die ou bede-ling moes 'n townares onverhoord doodgemaak word. Exodus en Deuteronomium is vol van strafbepalings oor alles, wat in verband staan met towery, of wat gemeen-skap het met die dode of afgestorwene. En Jesaja roep uit (Jesaja 8 : 19): "Wanneer hulle dan aan julle sal sê: Vra die waarseërs en duiwelkunstenaars, wat daar piep

en binnensmonds mompel, so sê: Sal nie 'n volk sy God vra nie? Sal 'n mens vir die lewende die dode (dooies) vra? Tot die wet en tot die getuienis! Want as hulle nie spreek na hierdie woord nie, dan sal dit wees, dat hulle geen dageraad (dagbreek) sal hê nie!"

En eindelijk: Waarom is spiritisme uit die bose, en mag 'n Kristen hom daarmee nie inlaat nie?—Omdat die geen respek en eerbied vir julle Heiland het nie! Spiritisme ontken nie alleen nie, dat 'n gebed verhoord word, omdat dit in die naam van Jesus gedoen is, maar beweert selfs brutaalweg, dat 'n gebed alleen verhoor word, omdat goeie geeste dit vir die bidder uitvoer.—Jesus, sê hulle, het daar niks mee te doen nie. Hy kan ook nie; want Hy was maar 'n sosiale Hervormer, 'n geëerde onderwyser, maar ook niks meer nie! Ja, hulle sê, "dat die godheid van Kristus maar 'n storie is, wat Hy self sal verwerp, maar wat die mense Hom aangesmeer het." Dr. Wisse verklaar, "dat al die getuienis, wat van ontwikkelde en vergevorderde geeste ontvang is, aantoon, dat Jesus 'n medium was of 'n Hervormer in Judéa; en dat Hy nou 'n gevorderde en ontwikkelde gees is in die s e s d e sfeer (nog nie eers in die s e w e n d e of hoogste nie!), maar dat Hy nooit voorgegee het nie, dat Hy God was, en ook nou nog gee Hy dit nie voor nie!" Voeg aan dit alles toe, dat die spiritiste soms die godslasterlike daad uitvoer, om Kristus op te roep, en dat Hy dan kastig op hulle bevel ook verskyn. Maar genoeg, om te laat sien, wat die spiritisme van jou Heer dink, leser!—God is dit dus nie! Daarom, waardeer jy jou geloof in die Soon van God, as jou Heiland en Saligmaker, o my broer, vlied dan die spiritisme, as die kolera, as die asem van die duiwel uit die hel!

J. KÜHN.

LIEFDE IN 'T HUISGEZIN.

Houd veel van uw Vader! al waart gij nog jong,
Had niemand u liever dan hij;
Hij hoorde het eerste gepraat van uw tong,
Hij speelde met u lief en blij.
Houd veel van uw vader: want dra gaat hij heen,
Zijn lokken reeds zilver bestrooid.
Reeds wanklen zijn schreden, zo vastig voorheen.
Zijn arbeid op aarde is voltooid.

Houd veel van uw Moeder! want op heur gelaat
Daar leest men de sporen der smart.
Bemin haar, die nu aan uw zijde nog staat,
En u drukt aan heur minnende hart.
Gedenk aan uw moeder; zij bidt steeds voor u,
Als toen gij nog nog zat op heur schoot;
Verzoet gij de avond heurs levens dan nu
Ook tot de vallei van de dood.

Houd veel van uw Broeder: zijn levenslust kwijnt,
Als gij niet uw liefde hem schenkt.
De bloesem der minne te spoedig verdwijnt
Door de dauwdrop der liefde ongedrenkt.
Houd veel van uw broeder, waar ook gij moogt zijn,
De liefde eens broeders is waard
Veel meer nog dan zilver, of goud of robijn
Of paarden of schatten der aard.

Houd veel van uw Zuster: dat gij ondervond
Hoe diep dat haar liefd' is, hoe teer.
De schatten der aard liggen diep onder grond,
De parelen diep in het meer.
Houd veel van uw Vader; want reeds wordt hij oud;
Houd veel van uw Moeder: zo goed!
Houd veel van uw Broeder; uw hart zij niet koud,
Houd veel van uw Zuster, zo zoet.

W. P. J. POËN.

JOHANNES JACOBUS BOTHA.

Op 10 Junie 1923 is op zijn woonplaats overleden de oude heer Johannes Jacobus Botha, geboren op 21 April 1839, een van de figuren uit de oude tijd, die zo langzamerhand verdwijnen.

Zijn ouders waren David Adolph Michiel Botha en Maria Elisabeth Carelse. Zijn vader woonde in het district George, en verliet in het jaar 1839 de Kaap Kolonie, toen hij nog geen jaar oud was. De toenmalige predikant van George, Ds. J. S.S. Ballot, was evenals de meeste predikanten van de Kaapkolonie uit die tijd, misschien alleen Ds. G. D. A. v. d. Lingen van de Paarl uitgezonderd, heftig tegen de Trek gekant, en ging tegen de Trekkers te keer als tegen rebellen, en weigerden hun kinderen te dopen. David Botha werd eveneens voor een rebel uitgemaakt, en Ds. Ballot wilde dan ook zijn kindje, Johannes Jacobus, niet dopen. Dit weerhield David Botha echter niet om uit de Kaapkolonie weg te trekken. Toen hij met zijn trek voorbij Cradock ging, waar Ds. John Taylor predikant was, stelden enige kerkeraads leden hem voor om niet in het dorp te komen, doch achter de bult uit te spannen, en dan met zijn vrouw oude versleten klederen aan te trekken en met het kindje in de arm te voet naar het dorp te gaan, om Ds. Taylor te vragen het te dopen. De kerkeraadsleden zouden dan aan Ds. Taylor zeggen, dat het arme mensen waren, die niet in de gelegenheid waren altijd bij een predikant te komen, en zouden dan de voorspraak zijn dat hij het kindje zou dopen. Zo werd dan ook gedaan en Ds. Taylor doopte het, zonder te weten dat de ouders zich bij de Grote Trek gevoegd hadden, want dan was de doop beslist geweigerd. David Botha en zijn vrouw gingen weer te voet naar hun wagens achter de bult, en reisden toen verder. Jaren lang was hij voorzitter van de Transvaalse Volksraad, en heeft ook als zodanig in 1859 ook de beroepsbrieven van Di. Begemann en Smits ondertekend¹⁾. In 1879 is hij overleden.

Johannes Jacobus Botha was een van de eerste kerkeraadsleden van de Gemeente van Witfontein, (tans Erasmus), die in het jaar 1869 gesticht is. Van af het

¹⁾ De beroepsbrief van Ds. Smits is in mijn bezit.

Johannes Jacobus Botha.

jaar 1874 was hij gewoonlijk een van de afgevaardigden van Witfontein naar de Algemene Kerkvergadering. Zo zat hij ook in de Algemene Kerkvergaderingen van 1884 en 1885, waar hij saam met de andere afgevaardigden van Witfontein protesterende was tegen de loop, die de kerkvereniging begon te nemen, en wij vinden dan ook zijn naam onder degenen die in 1886 verklaarden te blijven bij de beginselen van de Hervormde kerk, en die kerk niet wensten te verlaten. In die donkere dagen van 1886 en 1887 is Witfontein genoemd „de Ark van de Hervormde kerk.” Overal was ontwrichting, alleen die kleine Gemeente is in haar geheel in stand gebleven, zonder ook maar de minste verstoring. De andere Gemeenten waren allen geheel of gedeeltelijk gedisorganiseerd, en de kerkbesturen ontbonden. Het standpunt, bij de herkerkvereniging ingenomen, was dat beide de Ned. Hervormde en de Ned. Gereformeerde kerken ontbonden zouden worden, en een nieuwe kerk gesticht zou worden, die voorlopig tot nadere bepaling de naam zou dragen van Ned. Hervormde of Gereformeerde kerk. Dus een nieuwe kerk zou gesticht worden. Later hebben velen beweerd dat die Verenigde kerk geen nieuw lichaam was, doch de officiële historische bronnen leren ons anders. Bij dit standpunt, dat de Verenigde kerk een nieuw lichaam was, in het leven geroepen in het jaar 1885, is wijlen Ds. D. P. Ackerman van Wakkerstroom blijven staan; hij was een van de personen die in de kerkvereniging een leidend aandeel genomen had en lid was van de Hervormde Kommissie om de Kommissie van de Ned. Geref. kerk te ontmoeten, welke beide Kommissies de grondslagen van de kerkvereniging gelegd hebben, (vgl. de openingsrede van Ds. Ackerman van de Synode der Ned. Herv. of Geref. kerk van 1909, gedrukte Notulen blz. 106). Vele Hervormde Gemeenteleden van plaatsen waar de Hervormde Besturen ontbonden waren, sloten zich in de jaren 1886 en 1887 dan ook bij Witfontein aan, totdat van af 1887 overal weer kerkeraden gekozen werden.

En nu is Johannes Jacobus Botha heengegaan, de laatst overgeblevene van die groep van kerkeradsleden van Witfontein, die niet geschroomd hebben te midden van hoon en spot vast te houden aan wat hun heilig was.

S.P.E.

DE ZONDARES.

Eerbiedig-voorzichtig is zij binnengekomen als een, die een tempel binnenschrijdt.

Lang, hoogopgericht haar slanke gestalte in donker kleeft, dat bijna-zonder plooiën in rechte lijn neerhangt tot aan de voeten.

Haar olijfkleurig, ovaal gelaat is omlijnd van git-zwart haar: twee van elkaar gescheiden gordijnen, die haar gelaat toonen gelijk nachtwolken, zwaar van regen, een peinzend maan-gezicht.

Zij is geruischloos ingekomen, langzaam gaande, zachtjes, barrevoets. De oogleden half geloken als vensterluiken voor het zonlicht.

De weemoed droomt in haar neergeslagen blik. En de fijne vingers der slanke handen omstrengelen een kruik, die zij behoedzaam als iets zeer kostbaars voor zich uit draagt.

Zij ziet zonder te zien—een, die slaapwandelt maar zeker schijnt van het doel. Zeer langzaam gaat zij en zeer voorzichtig, doch zonder aarzelen.

De Farizeer, lang uitgestrekt op zijn divan, wendt zijn hoofd om en kijkt over den schouder naar die daar binnenkomt—een oogenblik slechts. De dunne lippen boven de spitse kin trekken zich verachtelijk samen; een vlam van verontwaardiging flitst uit nijldige oogen: zoo schiet een bliksem uit donderwolken. Dan wendt hij snel het hoofd af en negeert haar.

Tegenover de deur, die zij is ingegaan, op een andere rustbank, in halfopgerichte houding: J e z u s.

Van stonde aan, van dat zij de deur opende, heeft Hij haar gezien. En blijft haar aanzien met oogen, die lichten door het schemerig vertrek als zonnen, groot en heerlijk, als zagen zij immer in hemensche klaarten! Een majesteit indrukwekkend en machtig straalt uit zijn wezen en tegelijk is er in die blik zulk een teerheid en oneindige zachtmoedigheid, dat men Hem eeuwig zal moeten liefhebben of eeuwig zal moeten haten.

Hij blijft haar aanzien.

Wacht zij misschien tot men haar een vraag zal doen? O, dat haar niemand iets vrage! Vraag niet: Vrouw wat wilt gij, wie zijt gij? Wat komt gij hier doen?—Men vraagt immers niet naar wat bekend genoeg is. En wat zij hier wil? Vraag haar niets, maar laat haar begaan. Ach, zij is immers niet waard te worden aangesproken, die anderen schaamteloos aansprak op straat? Vraag niet: Hoe is uw naam? Zij heeft geen naam, sinds zij dien verloren liet gaan op de straten van de heilige stad, den kostbaren naam, dien immers ook Zijn moeder droeg? De naam Zijner moeder! Vertrapt op de wegen van Jeruzalem! 't Zou ook vergeefs zijn zoo men haar vroeg naar haar familie. Zij heeft geen familie, geen zuster, geen mensch...Vroeger, nu niet meer. Wie laat zich gelegen liggen aan een gebroken vaas?

Schuw is zij geworden voor het dag-licht, gewend als zij is aan het wandelen in donker, aan de gangen van den nacht.

Zij waakt als elkeen slaapt.

Zij slaapt als elkeen waakt.

Vreugden bloeien overdag—voor anderen, voor hen, wier handen stevig den arbeid aanvatten of blijde gaan naar Gods Huis of vroolijk ter bruiloft! Starren lichten vredig in den nacht over die rusten van vermoeienis. God zaaide Zijn vreugden en Zijn sterren als bloemen en parelen—voor anderen, maar niet voor haar. Zij heeft niets en zij is niets. Niets heeft zij dan haar donker nachtgewaad, geweven uit moeiten en verdriet. En haar gebroken hart. En haar tranen...

Maar dezen morgen is zij vroeg opgestaan. Zij heeft haar haren geborsteld tot ze blonken als gewreven ebbenhout. Met opgeheven hoofd als een, die moed heeft gevat; met neergeslagen schaamte-oogen als niet durvende hopen, liep zij door de straat—en kocht de duurste zalf, die zij maar kon krijgen.

En in haar blank-gewasschen handen droeg zij de kruik.

Zo draagt een priesteres heilig vaatwerk den Tempel binnen. Maar de straten brandden haar onder de voeten.

Nu staat zij dan' voor Jezus.

De Farizeer kijkt haar nog eenmaal met grenze-looze verachtig aan. Dan is of hij met opgetrokken wenkbrouwen, zich hoogelijk verwonderend, Jezus vraagt: Gij schijnt dus niet te weten wat soort vrouw deze is?

Want zij ligt aan Zijne voeten. Dieper boog geen slavin ooit voor haar Heer en Vorst.

En Zijn klare, milde, ernstige oogen volgen elk van haar bewegingen. Hij glimlacht zooals alleen Hij kan. O, glimlach, waarvan de leliën van Galileas velden en het gekrookte riet en de rookende vlaswiek en de armen, kreupelen, verminkten uit de sloppen en stegen van Jeruzalems achterbuurten de heerlijkheid verstaan!

Hij laat haar begaan.

En Hij verwonderdt zich niet.

Zie, hoe Zijn oogen zijn vol barmhartigheid!

Hij ergert zich er volstrekt niet aan, dat Zijne voeten besproeid worden met tranen en nat worden van weenende smart.

Want Hij weet: dit is liefde, want dit is be-
r o u w.

En een geur van myrrhe stijgt tot Hem op.

Zij droogt Zijn voeten af met haar haren, die glanzen als gewreven ebbenhout.

Nu waagt zij het hoofd op te heffen. O nu eerst ziet zij Hem!

En met de handen breidt heel haar ziel zich naar Hem uit.

En zij spreekt de woordelooze taal van ziel, maar door Hem verstaan.

Een gebed zonder woorden, maar door Hem verhoord.

O, de Zon in Zijn oogen!

Ze blinkt in haar tranen.

O, tranen weenend in Zijn Zon!

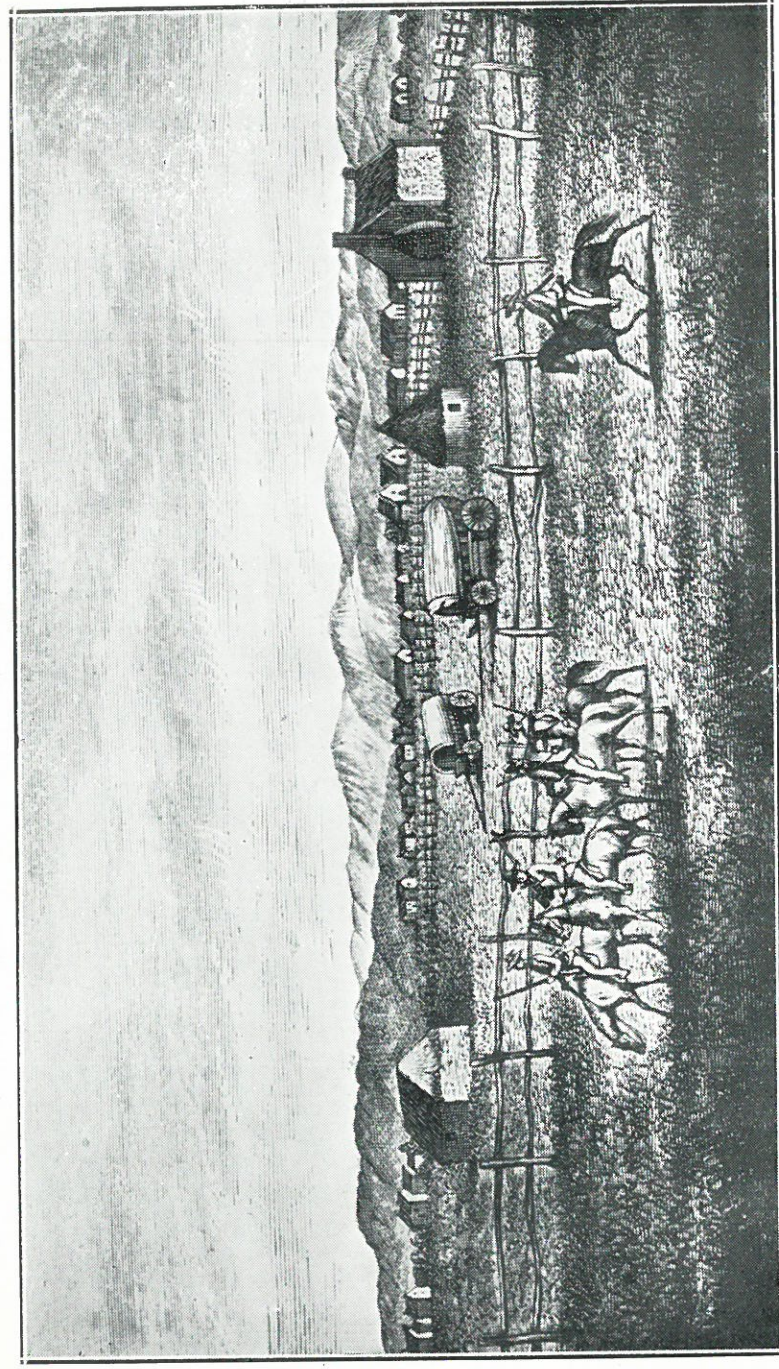
En tusschen Hem en haar een regenboog in zevenkleurige Genade-straling.

Toen steeg een Ziel op naar Hem, in zalig-bevendé duizeling.

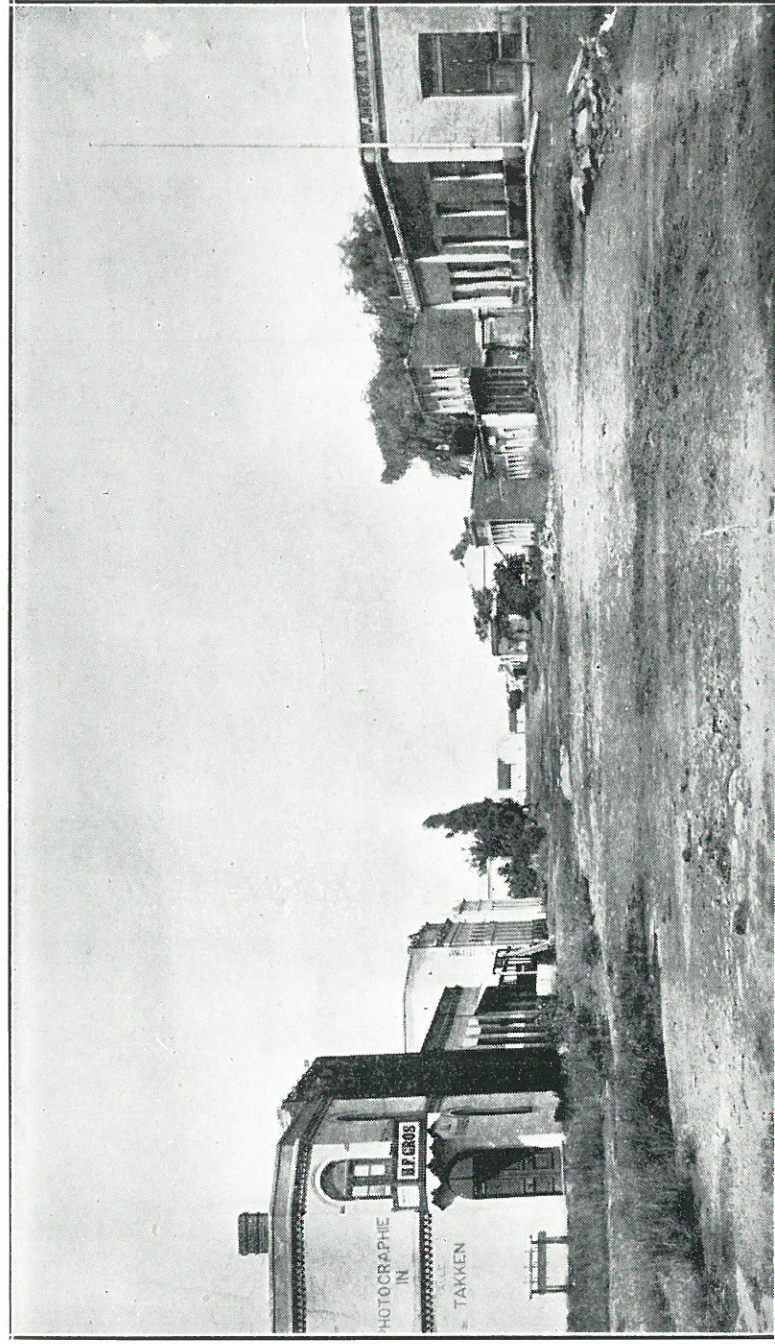
En Hij sprak: De zonden zijn u vergeven.

Lichtenburg.

G. E. ALERS.

Pretoria in 1867.

Pretoria in 1880-81.

OUD-PRETORIA.

Het eerste portret geeft weer Pretoria in het jaar 1867; het is ontleend aan een tekening van Dr. Wangemann in zijn boek „Ein Reise-Jahr in Süd Afrika.” Dr. Wangemann was inspekteur van de „Berliner Missions-Gesellschaft,” en bezocht als zodanig Pretoria in April 1867. Het huisje rechts op de voorgrond was het woonhuis van de Duitse zendelink Knothe, en naast de kookronddavel ziet men de twee „kakebeen wagens” van de zendelingen Knothe en Sachse, terwijl links op de voorgrond het eerste zendingskerkje te zien is. Verder ziet men de huizen van het toenmalig Pretoria. Net even links van de ronddavel ziet men op de achtergrond de Hervormde kerk, die op 22 Februarie 1857 door Ds. van der Hoff ingewijd is. Bij de gelegenheid van de inwijding heeft Ds. van der Hoff 114 kinderen gedoopt en over de honderd nieuwe lidmaten aangenomen, terwijl de kollekte de voor die dagen exhorbitant hoge som van ruim twaalf pond opbracht. Er waren over de 200 wagens, behalve een menigte mensen te paard. Het kerkgebouw was dan ook veel te klein voor de menigte, niet-tegenstaande de mensen zelfs boven op de balken zaten. Op Maandag de 23ste is de vierkleur voor het eerst te Pretoria gehesen, bij welke gelegenheid een zegewens heeft uitgesproken. De volgende dag, Dinsdag de 24ste is de zesde Algemene Kerkvergadering geopend. Deze vergadering heeft aan de heren M. W. Pretorius van Potchefstroom, St. Schoeman van Zoutpansberg en F. Joubert van Lijdenburg, de onderscheiden hoofden van de Republiek, een schrijven gericht en een beroep op hun gedaan om samen te werken, „broederlijk met elkander te vereenigen, en den band van eenheid en liefde te herstellen.” Dit beroep van de Algemene Kerkvergadering had ten gevolge dat Schoeman en de Zoutpansbergers zich in het volgendjaar met Pretorius en de Potchefstromers verenigd heeft. De vereniging van Lijdenburg is pas in 1860 gevolgd.

Op de voorgrond van de plaat ziet men vijf gewapende paarders, op weg naar de kommando's in Zoutpansberg, waar toen de oorlog tegen Katlagter aan de gang was.

Het tweede portret stelt voor Pretoria tijdens het beleg in de oorlog van 1880-81, vandaar dat de straten ontruimd zijn en de huizen gesloten. Het huisje rechts op de voorgrond was de toenmalige winkel van Beckett, en op de zelfde plaats waar de tegenwoordige winkel is. Op het eind van de straat ziet men de Hervormde kerk. Vanaf 1867 tot 1881 is Pretoria veel gegroeid, maar hoeveel groter is niet de groei vanaf 1881 tot heden!

S.P.E.

ZALIG

Zalig—die minnen!

Zij worden bemind:

Liefde is 'n Kracht, die de Haat overwint.

Zalig, die waken!

Zij worden bewaakt:

Zij zien de Engel, als 't Kwade genaakt.

Zalig, die wachten!

Zij leren geduld:

Is niet de vrucht eerst in bloesem gehuld?

Zalig, die werken!

Hun bloeit de Woestijn:

Arbeid doet wondren, maakt water tot wijn.

Zalig, die strijden!

Zij worden bekroond:

Daar is geen deugd, die zichzelf niet beloont.

Zalig, die lijden!

Zij worden verblijd:

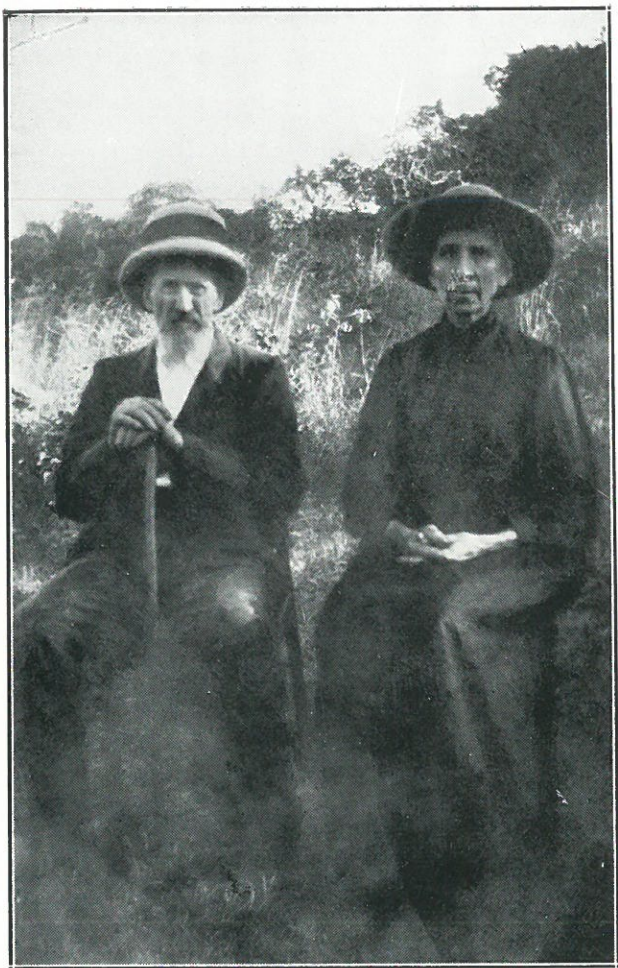
Lente na winter, en... 't ál op God's tijd.

Zalig—die hopen!

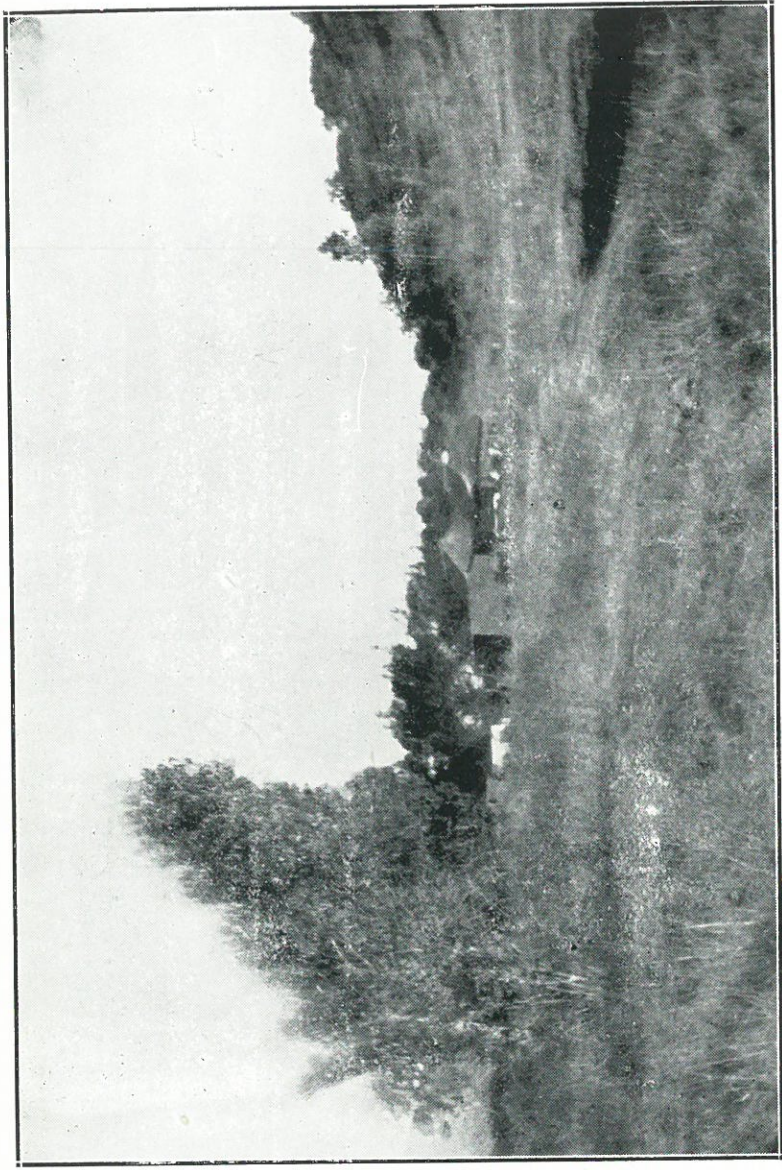
Al wankelt de voet:

Daar is 'n Hemel, die de Aarde vergoedt.

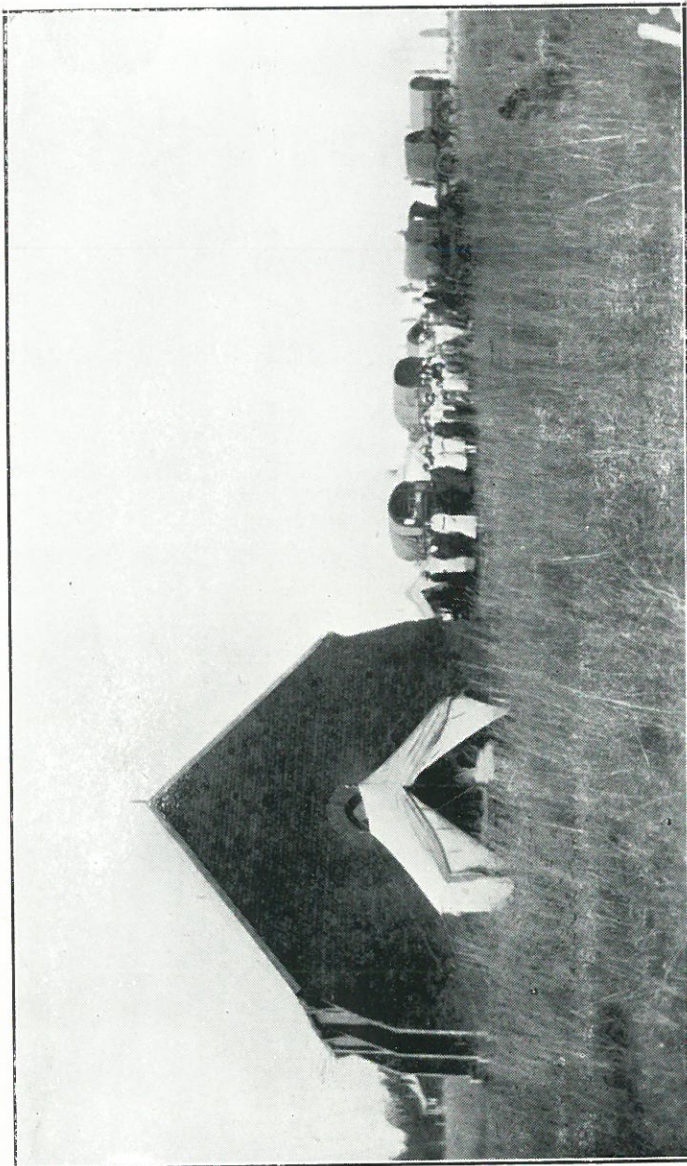
Gedicht van J. J. L. ten Kate.

Oud-Ouderling Jan Jansen van Rensburg en echtgenote.

De Plaats van Oud-Ouderling Jan Jansen van Rensburg.

Kerkviering te Eldoret, Oost Afrika.

UIT OOST AFRIKA.

De portretten hiernaast zijn van Oost Afrika, waar de Gemeenten zich verleden jaar mochten verheugen over de komst van Ds. H. P. Wolmarans, en dit jaar van Dr. H. C. M. Fourie. Het eerste is dat van oud-ouderling Jan Jansen van Rensburg en zijn echtgenote. Vroeger was hij woonachtig in het distrikt Bethal, en in 1907 kommandant van de trek; tans is hij 74 jaar, en zijn echtgenote 72 jaar.

Het tweede portret is van de plaats van de heer Jansen van Rensburg. In dit woonhuis is de gemeente in 1910 door Ds. J. J. Kuhn gesticht.

Het derde portret stelt voor een Nachتماالsviering te Eldoret in December 1922 toen Ds. Wolmarans de Gemeente bezocht heeft. De kerk is mede door de onafgebroken ijver van oud-ouderling van Rensburg gebouwd.

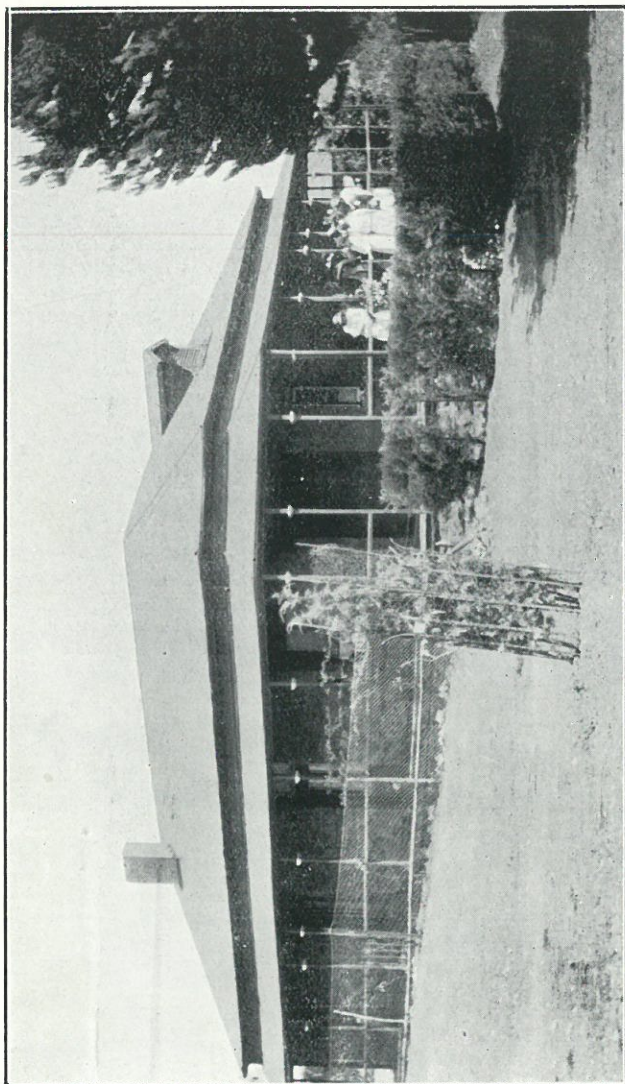
S.P.E.

DE KERKERAAD VAN DE NED. HERV. GEMEENTE VAN GWELO.

Op 2 Junie 1923 is door Ds. P. W. Ennis van Klerksdorp en Ouderling J. H. Vorster van Middelburg de Hervormde Gemeente van Gwelo in Rhodesia gesticht. Het officiëel verslag hiervan komt voor in De Hervormer van 15 Oktober 1923. Het portret hiernaast stelt voor een paar van de eerste leden, waarvan de namen als volgt zijn: 1. Ds. P. W. Ennis van Klerksdorp; 2. Oud. J. H. Vorster van Middelburg; 3. H. J. Oosthuizen; 4. E. P. Kleijnhans; 5. P. J. D. van der Westhuizen; 6. P. Kleynhans; 7. M. du Plessis.

DE KERKERAAD VAN DE NED. HERV. GEMEENTE VAN GWELO.

HERVORMD WEESHUIS KRUGERSDORP.

HERV. WEESHUIS, KRUGERSDORP.

Bovenstaand prentje is een photo van het Weeshuis der Nederduitsch Hervormde kerk te Krugersdorp, genomen bij de inwijding van die inrichting op 7 October 1922, door mej. J. Groeneveld van Pretoria.

Onze lezers weten, dat door de Algemene Kerkvergadering in 1922 ene Commissie, bestaande uit de predikanten Ds. Jac. van Belkum, A. J. Barger en P. S. Grobler is benoemd om een Weeshuis in te richten indien dit mogelijk was. Deze Commissie heeft gemeend, dat dit mogelijk was en is vast overtuigd dat het nodig is.

Daarom heeft zij dit huis gekocht en verwacht dat de kerk haar goed zal steunen, gelijk zij tot nu toe gedaan heeft. Deze steun heeft het mogelijk gemaakt, dat een groot bedrag reeds is betaald.

Het huis is groot en ruim en gelegen tegenover het Monument in Krugersdorp, schuins tegenover het Oude Mannen en Vrouwenhuis.

Dat de kerk aan deze inrichting denke in hare geboden en in hare aalmoezen.

DRINGEND VERZOEK.

LEZERS van onze jaarlikse Kerkalmanak worden toch vriendelijk gevraagd zoveel mogelijk de adverteerders te ondersteunen die hier in dit boek voorkomen.

Doe ons toch altoos het genoegen en schrijf dat U die advertentie in het Kerkjaarboek heeft gelezen, dit is van groot belang en is dit ook voor U van nut als U iets bestelt, men weet dan uit welke bron 'n Order komt en U helpt dus allemaal, de adverteerder, Uzelf en ook de Kerk.

Dank U!!!!!!

Een gelukkig en gezegend 1924.

15 Desember 1923.

Advertentie-Inhoud.

	Bladz.		Bladz.
A		J.	
Alkmaar Estates Citrus Nurseries	130	H. Jones & Co. (Z.A.) Bpkt.	66
B.		K.	
A. Blaettler	84	Kynoch & McDougall	4
G. P. Brits, Jnr.	94	Kaffrarian Steam Mill Co., Bpkt.	64
Bourne & Co. (Singer Machines)	18	Kaapstad Universiteit	68
Bile Beans Mfg.	88	Kerol (Claude Lowe)	20
Brits en Buitenlandsch Bijbel Gen.	110	L.	
C.		J. H. de Loor	124
Chamberlains Ltd. (Africa)		Claude Lowe (Kerol)	20
Binnenkant Omslag.		Lever Brothers (S.A.) Bpkt.	154
Cooper, Gill & Tomkins	16	Otto Landsberg	126
Cape Explosives Works, Ltd.	96	M.	
Clark & Thiselton	86	Mazawattee Tee	33
D.		S. Meyerson	123
A. W. Dows	24	Gebrs. Moosdijk	126
W. Dunn & Co.	60	Robt. Murray & Co.	76
F.		Wm. Millar & Co.	74
H. Freitag	122	R. Muler	104
Formamint	128	Montagu Co-operative Wines, Ltd.	36
G.		Malcomess & Co., Bpkt.	40, 52, 144
Groeneveld & Hicks Bpkt.	102	W. H. Morris	112
L. te Groen	124	N.	
K. Groeneveld (Residentie Hotel)	122	Nederlandsche Bank voor Z.A., Bpkt.	50
W. G. Glennie	14	Nationale Bank van Z.A., Bpkt.	2
J. H. Gertzen	46	Nectar Tee & Koffie My., Bpkt.	54
Guardian Assurantie My. Bpkt.	114	New Prospect Soap & Chemical Co.	22
H.		Nel's Rust Estates	58
J. A. Hellmuth	102	P.	
Henwoods	80	G. F. Perrins & Co., Bpkt.	82
Gebrs. Hillman	78	Price's (S.A.) Bpkt.	Binnen Omslag.
Hupp Garage	44	H. E. V. Pickstone & Brother	Buitenkant Omslag.
Haak's Garage's Bpkt.	106	Planters & Importers Tea & Coffee Co., Bpkt.	30
I.			
Italian Mosaic Cement & Tiles Factory	28		

Bladz.

Bladz.

R.

Residentie Hotel (K. Groe- neveld)	122
C. Rolfes	32
River View Creamery	108

S.

S. A. Savelkoul & Co.	82
J. L. van Schaik	10
T. Simpson & Co. (Mazawat- tee Tee)	38
Southern Life Association ...	42
S.A. Boekwinkel	6
Standard Bank	100
Stellenbosch Universiteit ...	8
J. R. v. d. Spuy	90

T.

Transvaalse Universiteits Kollege	120
Taylor & Geerling	130
D. S. du Toit	56

U.

United Provident Assurance Ass. of S.A. Bpkt.	118
---	-----

V.

W. van Wijk de Vries	126
-----------------------------	-----

W.

Wolff & Elias, Bpkt.	34
v. d. Wal & Reesse	84
Western Tanning & Boot Co. ...	92
Woods, Bpkt.	72
White Hattingh, Bpkt.	62
Witwatersrand Universiteit ...	98
De Witts Pillen	12

Z.

Zuid Afrikaanse Spoorwegen ...	26
Zuid Afrikaanse Brouwerijen ...	70
Zuid Afrikaanse Onderlinge Verzekerings Mij.	116
Zuid-Afrikaanse Hospitaal ...	48

VOOR

MAAG, LEVER en INGEWANDEN.
WONDERBAARLIK, PROMPT en
VERTROUWBAAR.

VOOR

KONSTIPATIE,
INDIGESTIE,
MISSELIKHEID,
HOOFDPIJNEN,
MAAGKWALEN,

FALEN NIMMER—GEEN KRAMP OF DUIZE-
LIGHEID.

Hun werking is snel en zacht. Zij versterken de inge-
wanden; versterken de spijsverteringsorganen, en
doen U weer als 'n nieuw mens voelen. Er is geen vei-
liger en beter medisin bekend voor maag- en lever-
kwalen en konstipatie dan

CHAMBERLAIN'S TABLETTEN.

GERINGE PRIJS. WORDEN OVERAL
VERKOCHT.

Gratis monster op aanvraag van

CHAMBERLAIN'S LTD., AFRICA,

Postbus 1718, KAAPSTAD.